

รายงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล แปลผล และตรวจสอบข้อมูล
แบบสำรวจ ตามแบบสำรวจ โครงการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาค
ระหว่างเพศในสังคม

โครงการย่อยที่ 1 ปัจจัยและอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาค
ระหว่างเพศในครอบครัวและการขับเคลื่อนการส่งเสริม
ความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

โดย

นายรัชพงศ์พัฒน์ สีหะนาม

คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คำนำ

ตามที่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยมีคณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร ที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ให้เป็นผู้ประสานงานและร่วมดำเนินการ งานวิจัย การฝึกอบรม และงานบริการวิชาการต่าง ๆ ตามขอบเขตเนื้อหาภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) นั้น

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล แปลผล และตรวจสอบข้อมูล แบบสำรวจ ตามแบบสำรวจ โครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในสังคม” เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ในแบบสอบถาม เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ภายใต้โครงการย่อยที่ 1 เรื่อง “ปัจจัยและอุปสรรคต่อการ ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวและการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่าง เพศในครอบครัว” ผลการศึกษาช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของความเสมอภาค ระหว่างเพศในครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา นโยบายและการดำเนินงานที่สามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนภายในประเทศ และนอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการ ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในระดับครอบครัวและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และรวมถึงเป็น การสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่มีเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย SDG ที่ 5: บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ ร่วมกัน

อนึ่ง การศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จเร สิงห์โกวินท์ คณบดีคณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร และผู้บริหารระดับสูงของสถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์ ที่ให้โอกาสและกรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ ข้อแนะนำ และข้อคิดเห็นที่ เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี

รัชพงศ์พัฒน์ สีหะนาม

คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร

สิงหาคม 2567

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ภูมิหลัง/ความสำคัญ และความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะวิเคราะห์	2
1.3 ประโยชน์ของเรื่องที่จะวิเคราะห์	2
1.4 ขอบเขตของเรื่องที่จะวิเคราะห์	2
1.5 สมมติฐานการวิเคราะห์	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิเคราะห์	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศ	4
2.2 นโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างเพศในประเทศไทย	5
2.3 การวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศ	6
2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว	6
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิเคราะห์	
3.1 การศึกษาข้อมูลดิบ	7
3.2 การวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล	8
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	8
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	8
3.5 การสรุปรายงานผล	8
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	9
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	59
บทที่ 5 สรุปวิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์	115
5.2 การวิพากษ์	116
5.3 ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	121

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	122
ภาคผนวก ข	126
ภาคผนวก ค	135

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง/ความสำคัญ และความเป็นมา

ในสังคมปัจจุบัน ความเสมอภาคระหว่างเพศถือเป็นหนึ่งในประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทศวรรษของชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะในบริบทของครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมและค่านิยมของสมาชิกในครอบครัว การสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวไม่เพียงแต่ช่วยลดความขัดแย้งในครอบครัว แต่ยังส่งเสริมความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสถาบันครอบครัวเอง

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศอย่างต่อเนื่อง โดยมีกฎหมายและนโยบายหลายฉบับที่มุ่งเน้นการปกป้องสิทธิและส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ เช่น พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลไม่ให้ถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเพศ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกฎหมายดังกล่าว การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวยังคงพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ต้องได้รับการแก้ไข

ปัจจัยทางวัฒนธรรมและค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยที่มองบทบาททางเพศในลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกัน ยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติต่อกันในครอบครัว ตัวอย่างเช่น ความเชื่อที่ว่าผู้ชายควรมีบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัวและผู้หญิงควรมีบทบาทในการดูแลบ้านและเลี้ยงดูบุตร สิ่งเหล่านี้ยังคงเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

การศึกษานี้เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะทำความเข้าใจในปัจจัยและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทย เพื่อเป็นพื้นฐานในการวางแผนและกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวิจัยนี้มีความสำคัญเนื่องจากผลลัพธ์ที่ได้จะสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์และนโยบายเพื่อสนับสนุนความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวและส่งเสริมความยั่งยืนในสังคมได้

ทั้งนี้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ ได้ร่วมมือกับ

กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินโครงการวิจัยย่อยที่ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยและอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ซึ่งเป็น พื้นฐานในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายและกลยุทธ์ในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศใน สังคมไทยต่อไป

จากภูมิหลังและความสำคัญของประเด็นนี้ การวิจัยดังกล่าวจึงมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอ ข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความเสมอภาค ระหว่างเพศในครอบครัวได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 วัตถุประสงค์ของเรื่องที่วิเคราะห์

วัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้คือการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว เพื่อทำความเข้าใจในปัจจัยและ อุปสรรคที่มีผลต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ รวมถึงการพัฒนากลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการ ส่งเสริมความเสมอภาคในครอบครัวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ประโยชน์ของเรื่องที่จะวิเคราะห์

การวิเคราะห์นี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของความเสมอภาคระหว่าง เพศในครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนานโยบายและการดำเนินการที่สามารถตอบสนองต่อความ ต้องการของประชาชน นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่าง เพศในระดับครอบครัวและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตของเรื่องที่จะวิเคราะห์

การวิเคราะห์จะครอบคลุมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสำรวจที่จัดเก็บ โดยกรมกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว โดยเน้นการ วิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อสรุปปัจจัยและอุปสรรคที่มีผลต่อการส่งเสริมความเสมอ ภาคทางเพศ เขตของการวิเคราะห์นี้ยังรวมถึงการจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อส่งให้กับกรม กิจการสตรีและสถาบันครอบครัวตามที่กำหนด

1.5 สมมติฐานการวิเคราะห์

สมมติฐานหลักในการวิเคราะห์คือ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมบางประการอาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว และการขับเคลื่อนความเสมอภาคนี้จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่ครอบคลุมและยืดหยุ่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในสังคม

งานสังเคราะห์นี้จะช่วยให้เห็นภาพรวมและแนวทางในการพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว และสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิเคราะห์

บทนี้จะนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องการการศึกษาอย่างลึกซึ้ง เพื่อทำความเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนความเสมอภาคระหว่างเพศและอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาดังกล่าวในสังคมไทยและสากลพอสังเขป

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศ

การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการหลายแขนง เนื่องจากเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่เท่าเทียม โดยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างเพศสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้

2.1.1 แนวคิดทางสังคมวิทยา

แนวคิดทางสังคมวิทยามุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจว่าบทบาททางเพศที่แตกต่างกันในสังคมส่งผลอย่างไรต่อการจัดการและการใช้ชีวิตในครอบครัว ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีบทบาททางเพศ (Gender Role Theory) ได้อธิบายว่าบทบาททางเพศที่ได้รับการกำหนดโดยสังคมมีผลต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติของบุคคลในครอบครัวอย่างไร โดยบทบาทเหล่านี้มักถูกสร้างขึ้นจากความเชื่อและค่านิยมที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศในสังคม (Connell, 2005)

2.1.2 แนวคิดทางจิตวิทยา

แนวคิดทางจิตวิทยามุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ว่าความเชื่อและค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับเพศมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Theory) ได้แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในครอบครัวได้อย่างไร การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าอีกฝ่ายจะส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสและการพัฒนาของครอบครัวในระยะยาว (Tannen, 1990)

2.1.3 แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์

แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ผลกระทบของความไม่เสมอภาคระหว่างเพศในแง่ของเศรษฐกิจครอบครัว ตัวอย่างเช่น ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากรและการแบ่งงานภายในครอบครัวส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยในกรณีที่ผู้หญิงมีส่วนร่วมในงานบ้าน

มากกว่าผู้ชาย จะทำให้ผู้หญิงมีโอกาสน้อยลงในการพัฒนาทักษะหรือความสามารถในด้านอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Becker, 1981)

2.2 นโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างเพศในประเทศไทย

ประเทศไทยมีนโยบายและมาตรการหลายประการที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ โดยเฉพาะในด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงและเด็ก รวมถึงการส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงในสังคม นโยบายเหล่านี้ถูกพัฒนาขึ้นจากหลักการของสิทธิมนุษยชนและกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ตัวอย่างของนโยบายและมาตรการที่สำคัญ ได้แก่

2.2.1 กฎหมายและกฎระเบียบ

หนึ่งในกฎหมายที่สำคัญคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองสตรีและเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดแนวทางในการคุ้มครองสิทธิสตรีและเด็กจากการกระทำความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติในสังคม นอกจากนี้ยังมี พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นในการสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศในทุกด้านของสังคม (Office of Women's Affairs and Family Development, 2015)

2.2.2 นโยบายของรัฐบาล

รัฐบาลไทยได้พัฒนาแผนพัฒนาสตรีแห่งชาติ ซึ่งมุ่งเน้นในการเสริมสร้างบทบาทของผู้หญิงในทุกด้านของชีวิต รวมถึงการสนับสนุนให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนนี้ยังมีเป้าหมายในการลดความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ และส่งเสริมความเสมอภาคในครอบครัว (National Commission on Women, 2015)

2.3 การวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศ

การวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศในประเทศไทยมีการพัฒนามากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเน้นไปที่การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหา

2.3.1 การวิจัยในระดับชาติ

การวิจัยหลายชิ้นที่ดำเนินการในประเทศไทยได้ชี้ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสทางเศรษฐกิจของผู้หญิง เช่น งานวิจัยของ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2017) ได้แสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างเพศในการศึกษา การจ้างงาน และรายได้ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาความเสมอภาคในสังคมไทย

2.3.2 การศึกษาในระดับสากล

ในระดับสากล การศึกษาจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ (UN) และ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศในหลากหลาย ประเทศ รวมถึงประเทศไทย การศึกษาเหล่านี้ช่วยสร้างความเข้าใจในบริบทที่กว้างขึ้นเกี่ยวกับปัญหา ความไม่เสมอภาคและแนวทางในการแก้ไข (United Nations, 2016; International Labour Organization, 2018)

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

ปัจจัยที่มีผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2.4.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ความไม่เท่าเทียมกันในรายได้และโอกาสในการทำงานระหว่างเพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเสมอภาคในครอบครัว ผู้หญิงที่มีรายได้ต่ำกว่าผู้ชายมักจะต้องพึ่งพาผู้ชายในครอบครัวมากกว่า ซึ่งส่งผลต่อการกระจายอำนาจและการตัดสินใจในครอบครัว (OECD, 2017)

2.4.2 ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมเช่น บทบาททางเพศที่สังคมกำหนด มักส่งผลต่อการจัดการภายในครอบครัว เช่น บทบาทของผู้หญิงในการดูแลครอบครัวและเด็ก ซึ่งเป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังจากสังคม แม้ว่าผู้หญิงจะมีหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบในเวลาเดียวกัน (Eagly & Wood, 2012)

2.4.3 ปัจจัยทางวัฒนธรรม

ในวัฒนธรรมไทย ความเชื่อและค่านิยมทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการกำหนดบทบาททางเพศ ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงควรเป็นผู้ดูแลครอบครัวและผู้ชายควรเป็นผู้นำของครอบครัว ยังคงเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลในสังคมไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความเสมอภาคระหว่างเพศ (Keyes, 2014)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิเคราะห์

การดำเนินการวิเคราะห์ในโครงการวิจัยนี้จะดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่แม่นยำและครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลดิบ

การศึกษาข้อมูลดิบจากแบบสำรวจเป็นขั้นตอนแรกในการวิเคราะห์ ข้อมูลดิบที่ได้จากแบบสำรวจจะถูกรวบรวมและจัดเตรียมไว้ก่อนหน้า ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์และแปลผลในขั้นตอนต่อไป ข้อมูลดิบจะถูกตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนก่อนนำมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยเน้นการพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ มาจาก 1) เวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 2) สัมภาษณ์กลุ่ม โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 คน ประกอบด้วย (1) ครอบครัวที่เป็นประชาชนทั่วไป (2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลางภูมิภาค และท้องถิ่น (โดยเน้นที่ เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา เจ้าหน้าที่ด้านการปกครอง เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข) (3) หน่วยงานภาคเอกชน (โดยเน้นที่ ผู้บริหารระดับกลางที่รับผิดชอบทรัพยากรมนุษย์) (4) องค์กรภาคประชาชน (โดยเน้นที่ เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน – สพค. และ/หรือ ผู้นำชุมชน) (5) องค์กรภาคประชาสังคม (โดยเน้นที่ ผู้นำทางศาสนาทั้ง พุทธ คริสต์ และอิสลาม และ/หรือ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ดำเนินการเกี่ยวกับครอบครัว และเยาวชน) และแบ่งเป็นการสัมภาษณ์กลุ่ม 4 ครั้ง ครั้งละ 50 คน ซึ่ง กรม สค. และ พมจ. จะเป็นผู้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

3.1.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณ มาจากแบบสำรวจออนไลน์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ และส่งให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มองค์กรภาคประชาชน เช่น ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (สพค.) ผู้นำทางความคิด/ ความเชื่อ และตัวแทนครอบครัวที่มีรูปแบบหลากหลาย เพื่อพิสูจน์ว่าข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับปัจจัยและอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างครอบครัว และแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,735 คน

โดยแบบสำรวจแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว (3) ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว และ (4) ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของภาครัฐ

3.2 การวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการศึกษาข้อมูลดิบ ขั้นตอนถัดไปคือการวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล การวางแผนการวิเคราะห์จะช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ทั้งนี้ได้ร่วมประชุมหารือกับคณะวิจัยใน โครงการวิจัยหลัก 4 ครั้ง โดยมีผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย 1) หัวหน้าโครงการวิจัย 2) ผู้วิเคราะห์ข้อมูล และ 3) ผู้ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะเน้นการอ่านและพิจารณาข้อมูลที่เก็บมาเพื่อจับประเด็นหรือสรุปประเด็นที่สำคัญ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะถูกใช้ในการสนับสนุนหรือเสริมข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้การวิเคราะห์มีความสมบูรณ์ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะช่วยให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์และประเด็นเกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศได้ชัดเจนขึ้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณจะเน้นการใช้สถิติเพื่อแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะถูกนำเสนอในรูปแบบกราฟหรือแผนภูมิเพื่อให้ผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจข้อมูล วิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นวิธีการที่สามารถให้ผลลัพธ์ที่มีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 การสรุปรายงานผล

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเสร็จสิ้น ข้อมูลที่ได้จะถูกสรุปและจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ รายงานนี้จะประกอบด้วยสรุปผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะ และการแปลผลข้อมูล โดยรายงานจะถูกจัดทำในรูปแบบเอกสารและไฟล์ดิจิทัลเพื่อส่งมอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระยะเวลาที่กำหนด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีจากผู้แทนกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลางภูมิภาค และท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน องค์กรภาคประชาสังคม และครอบครัวที่เป็นประชาชนทั่วไปเข้าร่วม สามารถวิเคราะห์ปัจจัยและอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว และการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว โดยจำแนกออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ได้ดังนี้

4.1.1 เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในสังคม

1) นิยามความหมาย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปนิยามความหมายของคำว่า “ครอบครัว” และ “ความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว” ได้หลายมิติ ดังนี้

1.1) นิยามคำว่า “ครอบครัว”

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มครอบครัวทั่วไป สามารถสรุปและอธิบายความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่าครอบครัว (ต่อคำถามที่ว่า “คุณคิดว่า “ครอบครัว” หมายถึงอะไร ในมุมมองบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ความสัมพันธ์ของครอบครัวควรเป็นอย่างไร”)

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบในทิศทางเดียวกัน สรุปได้ว่า

ครอบครัว คือ สถาบันหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่ในการสร้างความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ความรักและการดูแลกันเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ครอบครัวมีความสมบูรณ์ ขณะที่บทบาทของสมาชิกในครอบครัวคือ การแบ่งปันซึ่งกันและกัน

สถาบันครอบครัวคือจุดเริ่มต้นของชีวิต พ่อแม่และลูกเป็นสิ่งแรกที่ต้องพบเจอเมื่อเกิดมา และเป็นจุดเริ่มต้นของทุกสิ่งก่อนที่จะก้าวไปสู่สังคมใหญ่ ครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างบุคลิกภาพและทัศนคติที่ดีให้กับบุคคล

ความหมายของครอบครัวในปัจจุบัน

นอกจากนี้คำว่าครอบครัวในปัจจุบันได้กินขอบเขตไปยังส่วนประกอบอื่น ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ คน ในชุมชน หรือผู้สูงอายุที่ไม่ใช่ญาติ และชุมชนก็เปรียบเสมือนครอบครัวหนึ่ง ที่ใช้ความรัก การแบ่งปัน เป็นหลักในการดูแลกัน การมีทัศนคติที่เป็นบวกและการใช้ความรักจะช่วยสร้างความสุขให้กับสังคม

ในอดีต ครอบครัวอาจหมายถึงพ่อแม่และลูก แต่ในปัจจุบันครอบครัวสามารถมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยพ่อแม่และลูกเท่านั้น ครอบครัวในปัจจุบันสามารถประกอบด้วยบุคคลที่มีความรักและการดูแลกัน ไม่จำเป็นต้องครอบงำประกอบแบบเดิม ความคิดเห็นนี้สะท้อนถึงความหมายของครอบครัวที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่น แต่ยังคงเน้นความสำคัญของความรักและการดูแลเอาใจใส่กันเป็นหลัก

1.2) นิยามคำว่า “ความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว”

(1) มิติด้านสิทธิและเสียงในครอบครัว

คือการที่ทุกคนในครอบครัวได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และโอกาส โดยไม่แบ่งแยกตามเพศ การเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัว ดังนั้นความหมายในมิตินี้ จะพิจารณาได้จากการที่ทุกคนควรมีสิทธิและเสียงในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องในครอบครัว เช่น การวางแผนการเงิน การตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาและอนาคตของลูกหลาน การตัดสินใจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ฯลฯ ซึ่งทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจโดยไม่มี การกดขี่หรือเลือกปฏิบัติ

(2) มิติการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ

คือการแบ่งงานบ้านและการดูแลสมาชิกครอบครัวควรทำอย่างเท่าเทียมกัน โดยพิจารณาตามความถนัด การยอมรับ และความเหมาะสม โดยไม่แบ่งแยกตามเพศ ไม่แบ่งแยกว่าผู้หญิงต้องทำงานบ้าน ผู้ชายต้องทำงานนอกบ้าน ทุกคนสามารถช่วยกันทำงานบ้านได้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้สูงอายุ งานบ้านควรเป็นความรับผิดชอบของทุกคนในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิง ผู้ชาย เด็ก หรือผู้สูงอายุ ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ทุกคน อย่างไรก็ตามการแบ่งงานควรคำนึงถึงความสามารถและความพร้อมของแต่ละคน รวมถึงการแบ่งเวลาให้เหมาะสม เพื่อไม่ให้ภาระงานตกหนักอยู่กับคนใดคนหนึ่ง

(3) มิติการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง

คือความเสมอภาคทางเพศที่หมายถึงการไม่มีอคติหรือความคิดแง่ลบต่อเพศใด ๆ สมาชิกในครอบครัวควรยอมรับและเข้าใจความแตกต่างระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศหญิง เพศชาย หรือเพศ

ทางเลือก ความเสมอภาคทางเพศหมายถึงการไม่มีอคติต่อกันและกัน การห่วงใย ช่วยเหลือ และเชื่อมั่นไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้ครอบครัวมีความสุข

“หน้าที่ในครอบครัวของแต่ละคนปัจจุบัน ไม่ได้จำกัดที่คำว่าเพศหญิงต้องทำแบบนั้นเพศชายต้องทำแบบนี้ บทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ในครอบครัวขึ้นอยู่กับข้อตกลงของครอบครัวนั้นๆ มากกว่า ”

จิตาพิมล, ผู้ร่วมสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก ครั้งที่ 3
(กลุ่มภาคกลาง), วันที่ 30 เมษายน 2567

จากความเห็นของผู้ร่วมประชุมท่านนี้เสนอให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวว่า ไม่ควรจำกัดโดยทั่วไปตามเพศที่กำหนดไว้ในสังคม แต่ควรพิจารณาตามข้อตกลงและความเข้าใจภายในครอบครัวเอง ดังนั้น อีกนัยหนึ่งความเท่าเทียมทางเพศนั้นบางครั้งนั้นแม้ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมจะเป็นส่วนหนึ่งในการส่งต่อของระบบค่านิยมและทัศนคติ แต่ท้ายที่สุดก็ขึ้นอยู่กับครอบครัวเท่านั้นที่จะตัดสินว่า จะมองสมาชิกในด้วยครัวด้วยกันอย่างไร

การยอมรับความแตกต่างของเพศ สมาชิกในครอบครัวจึงควรยอมรับและเคารพความแตกต่างของเพศ ไม่ว่าจะเป็เพศหญิง เพศชาย หรือเพศทางเลือก (LGBTQ+) การยอมรับและเข้าใจความแตกต่างโดยไม่มือคติต่อกันและกัน ใช้การฟังและเข้าใจความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ของกันและกัน ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวควรให้การสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันในการแสดงออกทางเพศและการดำเนินชีวิต การให้ความรู้และการพูดคุยเรื่องเพศอย่างเปิดเผย ช่วยให้ทุกคนเข้าใจและยอมรับความแตกต่างได้ดีขึ้น

(4) มิติของการไม่เลือกปฏิบัติ

ในความหมายนี้ คือการไม่เลือกปฏิบัติต่อกันเนื่องจากเพศ การไม่เลือกปฏิบัติจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมในทุกๆ มิติ ทั้งในมิติการไม่เลือกปฏิบัติในบทบาทและหน้าที่ การไม่เลือกปฏิบัติในโอกาสทางการศึกษาและอาชีพ การไม่เลือกปฏิบัติในสิทธิและการแสดงความคิดเห็น การไม่เลือกปฏิบัติในวัฒนธรรมและความเชื่อ การไม่เลือกปฏิบัติในเรื่องเพศทางเลือก และการไม่เลือกปฏิบัติในความรับผิดชอบและการลงโทษ

(5) มิติในการศึกษาและโอกาสในชีวิต

ในบางพื้นที่หรือสังคมอาจมีความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาและโอกาสในชีวิต (เช่น ภาคอีสาน) โดยทั่วไปมักให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่า แต่ความเท่าเทียมทางเพศหมายถึงการให้โอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาชีวิตแก่ทุกคนเท่าเทียมกัน นอกจากนี้การสนับสนุนทางอาชีพ ซึ่งทุกคนมีโอกาสพัฒนาอาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพอย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็เพศใดก็ตาม

โดยสรุป “ความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว” จึงหมายถึง สถานะที่บุคคลทุกคนในครอบครัว มีมุมมองและการปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็เพศใดก็ตาม มีสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกันในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาในทุกด้านของชีวิต เช่น การศึกษา การทำงาน การเข้าถึงบริการสาธารณะ การมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมือง รวมถึงการได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติหรือการกดขี่เพียงเพราะเหตุผลทางเพศ

4.1.2 ทศนคติเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครอบครัว ต่อประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว โดยมีคำถาม 8 ข้อ ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองต่อประเด็นหรือทัศนคติที่ถามและข้อสรุป ดังนี้

1) ทัศนคติต่อคำถามที่ว่า “**ผู้หญิงมีลักษณะเด่นที่อ่อนโยนและลงรายละเอียด ฉะนั้นการดูแลลูกและพ่อแม่ ควรเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิง**” ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 4 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

(1) มุมมองที่เห็นด้วยกับความเท่าเทียมทางเพศในบทบาทและหน้าที่ โดยให้เหตุผลว่า

- ผู้หญิงและผู้ชายควรมีความเท่าเทียมกันในด้านบทบาทและหน้าที่ ไม่ควรกำหนดว่าผู้หญิงต้องอ่อนโยนเสมอไป ผู้หญิงสามารถมีบทบาทเข้มแข็งได้ และผู้ชายก็สามารถดูแลครอบครัวได้เช่นกัน ความสำคัญอยู่ที่การทำมาหากินและดูแลพ่อแม่ ไม่สำคัญว่าเป็นเพศใด
- ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดว่าผู้หญิงต้องดูแลพ่อแม่ เพราะผู้ชายก็สามารถทำได้ดีเช่นกัน มีตัวอย่างผู้ชายที่ดูแลแม่ได้ดีแม้จะมีลักษณะภายนอกที่ดูไม่เรียบร้อย
- ผู้ชายบางคนมีความอ่อนโยนมากกว่าผู้หญิงในบางสถานการณ์ การดูแลพ่อแม่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ แต่ขึ้นอยู่กับบุคลิกและการซึมซับจากครอบครัวตั้งแต่เด็ก
- การดูแลลูกและพ่อแม่ควรเป็นหน้าที่ของทั้งพ่อและแม่ ไม่ควรผลักภาระไปที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ควรเป็นหน้าที่ร่วมกัน

- การดูแลในครอบครัวควรขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์และความใกล้ชิด ไม่ใช่เพศหรือสถานะ เช่น บางครอบครัวพ่อสนิทกับลูกมากกว่าก็อาจจะดูแลลูกมากกว่า

(2) มุมมองที่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดบทบาทเพศแบบดั้งเดิม โดยให้เหตุผลว่า

- บทบาทที่กำหนดว่าผู้หญิงต้องดูแลบ้านและครอบครัวนั้นเป็นการกลับไปสู่ยุคเก่าที่ไม่เหมาะสมกับปัจจุบัน เทคโนโลยีและวิถีชีวิตเปลี่ยนไป แต่บางคนยังมีมุมมองเหมือนสมัยก่อน
- ครอบครัวบางครอบครัวปลูกฝังว่าผู้หญิงต้องทำงานบ้าน แต่เมื่อผู้หญิงแต่งงานแล้วกลับเป็นสามีที่ทำกับข้าว แสดงให้เห็นว่าบทบาทไม่ควรขึ้นอยู่กับเพศ
- ในสังคมต่างจังหวัด บางครั้งธรรมเนียมที่ผู้ชายต้องไปอยู่กับครอบครัวฝ่ายหญิงทำให้ภาระการดูแลพ่อแม่ตกอยู่กับผู้หญิง ซึ่งไม่ควรเป็นเช่นนั้น
- การเลี้ยงดูและธรรมเนียมปฏิบัติจากอดีตส่งผลให้ฝ่ายหญิงต้องทำงานบ้าน ทั้งที่จริง ๆ แล้วใครทำอะไรก็ต้องรับผิดชอบตรงนั้น ไม่ควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

(3) มุมมองเกี่ยวกับการซึมซับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย โดยให้เหตุผลว่า

- ลักษณะนิสัยประจำเพศบางอย่าง เช่น ผู้หญิงมักมีความใส่ใจในรายละเอียดและรักสวยรักงาม อาจเป็นจุดเริ่มต้นของการช่วยรักษาความสะอาดในบ้าน แต่ไม่ควรถูกกำหนดว่าเป็นหน้าที่ของเพศใดเพศหนึ่ง
- การดูแลกันในครอบครัวมาจากการซึมซับพฤติกรรมจากพ่อแม่ เช่น การที่พ่อหรือแม่ทำให้เห็นบ่อย ๆ โดยไม่ได้บอกให้ทำ เมื่อพ่อแม่ทำบ่อย ๆ ก็จะเป็นภาพจำของลูกไปโดยปริยาย
- ลักษณะนิสัยเฉพาะบุคคล เช่น การดูแลเพื่อนร่วมงาน ตักน้ำแข็งให้ อาจมาจากลักษณะนิสัยส่วนตัวมากกว่าการถูกปลูกฝัง

(4) ความหลากหลายทางเพศและการปรับตัวในครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า

- ความหลากหลายทางเพศมีมากขึ้นในปัจจุบัน เพศในครอบครัวนั้น ๆ อาจมีพฤติกรรมในการลอกเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว เช่น แม่ทำให้เห็น พ่อทำให้เห็น ลูกก็จะจำและทำตามพฤติกรรมนั้น
- ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศหรือสถานะ แต่ขึ้นอยู่กับความใกล้ชิด เช่น บางครอบครัวพ่อสนิทกับลูกมากกว่าก็อาจจะดูแลลูกมากกว่า

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของมุมมองและการรับรู้บทบาททางเพศในครอบครัว ทั้งในแง่ของความเท่าเทียม การปรับตัวตามยุคสมัย และการซึมซับพฤติกรรมจากครอบครัวและสังคม

2) ทศนคติต่อคำถามที่ว่า “**ผู้หญิงทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าทุ่มเทเพื่อความก้าวหน้าทางกรงาน**” ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 4 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

- (1) มุมมองที่เห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า
- หลายคนเห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงลาออกจากงานเพื่อเลี้ยงดูลูก เนื่องจากความเชื่อว่าผู้หญิงสามารถให้คุณภาพชีวิตที่ดีแก่ลูกได้มากกว่า ตัวอย่างเช่น ผู้หญิงคนหนึ่งที่ยอมเสียสละออกจากงานเพื่อดูแลลูก ซึ่งไม่รู้สึกละอายใจเพราะลูกได้รับคุณภาพชีวิตที่ดี
 - ในบางกรณี ผู้หญิงออกจากงานเพื่อดูแลลูกเนื่องจากแฟนทำงานเป็นกะ ทำให้การเลี้ยงดูลูกไม่ราบรื่น ตัวอย่างเช่น ผู้หญิงคนหนึ่งที่ลาออกจากงานเพื่อดูแลลูก ให้แฟนที่มีสวัสดิการและเงินเดือนที่มั่นคงทำงานต่อไป
 - มีหลายครอบครัวในภาคเอกชนที่ผู้หญิงตัดสินใจลาออกบุตรและลาออกเพื่อเลี้ยงดูลูก เนื่องจากผู้หญิงมีความเข้าใจลูกมากกว่าและเต็มใจที่จะออกเอง
- (2) มุมมองที่เห็นด้วยกับความเท่าเทียมและการแบ่งหน้าที่ โดยให้เหตุผลว่า
- ครอบครัวสมัยใหม่หลายครอบครัวเห็นด้วยว่าผู้ชายสามารถออกจากงานเพื่อดูแลลูกได้เช่นกัน หากผู้หญิงมีรายได้ที่มั่นคงกว่า ตัวอย่างเช่น ครอบครัวหนึ่งที่ผู้ชายออกจากงานเพื่อดูแลลูกเนื่องจากผู้หญิงมีเงินเดือนที่มั่นคงกว่า
 - มีความเห็นว่าการดูแลครอบครัวควรเป็นเรื่องที่พูดคุยและวางแผนร่วมกันก่อนมีลูก ไม่ควรกำหนดว่าผู้หญิงต้องออกจากงานเสมอไป ควรหาวิธีการ balance ระหว่างงานและการเลี้ยงดู
 - บางคนเชื่อว่าการดูแลลูกควรเป็นหน้าที่ของทั้งพ่อและแม่ ไม่ควรผลักภาระให้คนใดคนหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว ตัวอย่างเช่น ครอบครัวในเมืองที่มองว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความเท่าเทียมกัน
- (3) มุมมองที่ยึดตามธรรมเนียมปฏิบัติและบริบทสังคม โดยให้เหตุผลว่า
- ในสังคมต่างจังหวัด ผู้หญิงมักจะไม่มีหน้าที่การงานและจะอยู่ที่บ้านดูแลครอบครัว ส่วนฝ่ายชายจะไปทำงาน
 - บริบทของสังคมหรือวัฒนธรรมของแต่ละภาคมีผลต่อการตัดสินใจ เช่น ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ผู้หญิงและผู้ชายมีความเท่าเทียมกันมากกว่า และการดูแลลูกเป็นหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย
 - บางคนมองว่าในบางครอบครัวคนเป็นแม่มีความมั่นคงทางด้านการงานมากกว่าสามี จึงควรให้ผู้ชายออกจากงานเพื่อดูแลลูกมากกว่า เพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว

(4) มุมมองที่เสนอแนวทางอื่นในการเลี้ยงดูลูก โดยให้เหตุผลว่า

- มีความเห็นว่าควรวางแผนและพูดคุยล่วงหน้าก่อนมีลูก ไม่ควรกำหนดว่าผู้หญิงต้องออกจากงานเสมอไป ควรหาวิธีการ balance ระหว่างงานและการเลี้ยงดู
- ควรคำนึงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้วย หากผู้หญิงออกจากงานแล้วความมั่นคงทางเศรษฐกิจลดลง ควรให้ผู้ชายออกจากงานเพื่อดูแลลูกมากกว่า และคนเป็นแม่คอยสนับสนุนเรื่องเงิน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวและการทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัว โดยเน้นความเท่าเทียม การปรับตัวตามบริบทสังคม และการวางแผนล่วงหน้า

แต่ในมุมมองของของ ผศ.ดร.ปณิธิ บรรวณ ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหาเกี่ยวกับเพศสภาพและชนชั้นในบริบทของครอบครัว แสดงให้เห็นมิติความเป็นแม่และความคาดหวังของสังคมผู้หญิงชนชั้นกลาง แม้จะมีโอกาสทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อมีลูกพวกเขากลับต้องเผชิญกับปัญหาการเลี้ยงดูเด็ก เนื่องจากรัฐไม่ได้มีสวัสดิการเรื่องการเลี้ยงดูเด็กที่เพียงพอ, การจ้างแม่บ้านต่างด้าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และทำให้ผู้หญิงต้องลาออกจากงานเพื่อเลี้ยงดูเต็มเวลา, ผู้หญิงเหล่านี้ต้องเผชิญกับปัญหาตัวตนและการพึ่งพาทางเศรษฐกิจกับสามี ซึ่งเมื่อมีการทะเลาะกันอาจถูกสามีตำหนิว่าตนเองไม่ได้ทำอะไรนอกจากอยู่บ้าน

ผลกระทบจากการออกจากงาน ผู้หญิงที่ต้องออกจากงานเพื่อเลี้ยงดูจะมีปัญหาในการกลับไปทำงานอีกครั้ง เนื่องจากการห่างหายจากการทำงานเป็นเวลานาน ทำให้การกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานยากมาก, ผู้หญิงที่สามารถกลับไปทำงานได้หลังจากลูกเข้าโรงเรียนจะมีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีบางกรณีที่ไม่สามารถกลับไปทำงานได้และต้องพึ่งพาสามีทางเศรษฐกิจ

ทัศนคติดังกล่าวเป็นการแสดงความสัมพันธ์กับชนชั้นและอุดมการณ์ความเป็นแม่ที่สังคมคาดหวังจากผู้หญิงชนชั้นกลาง

3) ทัศนคติต่อคำถามที่ว่า "พ่อควรเป็นเป็นผู้สร้างวินัย แม่ควรเป็นคนเลี้ยงและดูแลลูก" ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 4 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

(1) มุมมองที่เห็นว่าการสร้างวินัยและการดูแลควรเป็นหน้าที่ของทั้งพ่อและแม่ โดยให้เหตุผลว่า

- การสร้างวินัยและการดูแลควรเป็นหน้าที่ของทั้งพ่อและแม่:** หลายคนเห็นด้วยว่าทั้งพ่อและแม่สามารถสร้างวินัยและดูแลลูกได้ ไม่ควรจำกัดให้เป็นหน้าที่ของคนใดคนหนึ่งเท่านั้น

(2) มุมมองที่เห็นด้วยกับบทบาทดั้งเดิมที่พ่อสร้างวินัย แม่ดูแลลูก โดยให้เหตุผลว่า

- บทบาทดั้งเดิมที่แม่เป็นคนเลี้ยงและพ่อสร้างวินัย หลายคนยังคงมองว่าแม่ที่ใช้เวลาเลี้ยงลูกมากกว่าย่อมมีสิทธิ์ในการตักเตือนและอบรมลูก พ่อที่มักจะทำงานนอกบ้านอาจมีเวลาน้อยกว่ากับลูก และการสร้างวินัยจึงมาจากแม่เป็นหลัก
- พฤติกรรมของลูกซึมซับจากผู้เลี้ยงดู บางคนมองว่าพฤติกรรมของลูกมักจะซึมซับมาจากคนที่ใช้เวลาอยู่ด้วยมากที่สุด ซึ่งมักจะเป็นแม่หรือผู้เลี้ยงเด็กในศูนย์เนอสเซอริ์ เนื่องจากพ่อแม่อาจทำงานไม่มีเวลามาเลี้ยงดูลูก

(3) มุมมองที่เห็นว่าบทบาทในการสร้างวินัยและดูแลลูกอาจแตกต่างกันไปตามบริบท โดยให้เหตุผลว่า

- พฤติกรรมของลูกซึมซับจากพี่เลี้ยงหรือศูนย์รับเลี้ยงเด็ก บางคนมองว่าลูกอาจจะซึมซับพฤติกรรมจากพี่เลี้ยงหรือครูในศูนย์เนอสเซอริ์ที่มักจะเป็นผู้หญิง เนื่องจากพ่อแม่ไม่สามารถดูแลลูกเองได้เสมอไป
- บทบาทของพ่อแม่ในแต่ละครอบครัวอาจแตกต่างกัน บางครอบครัวแม่อาจจะคิดว่าพ่อและเป็นผู้สร้างวินัย ส่วนพ่อจะใจดีกว่า ขึ้นอยู่กับบุคลิกของแต่ละคนและการตกลงกันในครอบครัว

(4) มุมมองเกี่ยวกับความแตกต่างในการเลี้ยงดูลูกสาวและลูกชาย โดยให้เหตุผลว่า

- พ่อแม่ไม่จำเป็นต้องมีบทบาทแตกต่างกันในการเลี้ยงลูกสาวและลูกชาย บางคนเห็นว่าพ่ออาจจะใจดีกับลูกสาวมากกว่าลูกชาย แต่ก็ไม่ใช่เสมอไป และขึ้นอยู่กับแต่ละครอบครัวและการเลี้ยงดูของพ่อแม่
- ใจดีของพ่อกับลูกสาวอาจมาจากความปรารถนาที่จะมีลูกสาว บางครอบครัวพ่ออาจจะใจดีกับลูกสาวมากกว่าเนื่องจากความปรารถนาที่จะมีลูกสาว ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละครอบครัว

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ในการสร้างวินัยและดูแลลูก โดยเน้นที่ความเท่าเทียม การปรับตัวตามบริบทของครอบครัวและความแตกต่างในการเลี้ยงดูลูกสาวและลูกชาย

4) ทศนคติต่อคำถามที่ว่า "ผู้ชายเป็นช่างทำหน้า ผู้หญิงเป็นช่างทำหลัง" ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 3 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

- (1) มุมมองที่เห็นด้วยกับแนวคิดที่ผู้ชายเป็นช่างทำหน้า ผู้หญิงเป็นช่างทำหลัง โดยให้เหตุผลว่า
- พ่อเป็นผู้ตัดสินใจหลักในครอบครัว หลายคนเห็นด้วยว่าผู้ชายยังคงมีบทบาทเป็นผู้นำในครอบครัว และมีการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ เมื่อมีเรื่องถึงขั้นสุด โดยมองว่าผู้หญิงมักจะสนับสนุนผู้ชายในบทบาทนี้ ส่งผลให้ผู้ชายรู้สึกว่ายู่เหนือกว่าผู้หญิง
 - การเลี้ยงดูและวัฒนธรรม ความกลัวและการเคารพพ่อมากกว่าแม่เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูที่พ่อเป็นคนดูในเรื่องร้ายแรง ซึ่งสร้าง mindset ว่าผู้ชายเป็นผู้ตัดสินใจและมีอำนาจในครอบครัว
- (2) มุมมองเกี่ยวกับการยอมรับความหลากหลายทางเพศในครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า
- การยอมรับความหลากหลายทางเพศต้องใช้เวลา ครอบครัวที่มีลูกเป็น LGBT อาจต้องใช้เวลาในการยอมรับ แม้ว่าพ่อแม่จะมีความหวังหรือความคาดหวังที่ต่างจากลูก เช่น อยากให้ลูกเป็นทหารหรือตำรวจ แต่เมื่อเห็นว่าลูกสามารถรับผิดชอบตนเองได้ พ่อแม่ก็จะยอมรับในที่สุด
 - ความกังวลของพ่อแม่ต่อการรับกระแสสังคม บางครอบครัวที่มีลูกเป็น LGBT อาจไม่ได้รังเกียจลูก แต่กลัวว่าลูกจะรับกระแสสังคมไม่ได้หรือถูกบูลลี่จากเครือข่าย ซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่ไม่อยากจะให้ลูกต้องเผชิญ
- (3) มุมมองที่เสนอว่าควรเปลี่ยนแปลงแนวคิดช่างทำหน้าช่างทำหลัง โดยให้เหตุผลว่า
- การยอมรับในความเท่าเทียม หลายคนเห็นว่าผู้ชายและผู้หญิงควรมีบทบาทเท่าเทียมกันในครอบครัว และการตัดสินใจควรเป็นร่วมกัน ไม่ใช่ให้ผู้ชายเป็นใหญ่เสมอไป การเลี้ยงดูและอบรมควรเป็นหน้าที่ของทั้งพ่อและแม่

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายเกี่ยวกับบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงในครอบครัว โดยเน้นที่การปรับตัวตามบริบทของครอบครัวและการยอมรับความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงในสังคมเพื่อความเท่าเทียม

ในมุมมองของ รัดนา โรหิตธรรมพร ได้ฉายให้เห็นบทบาทนำของผู้หญิงในบริบทการเมืองว่า การที่ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าเนื่องจากต้องเผชิญกับความคาดหวังทางสังคมที่ต้องทำหน้าที่เป็นแม่ให้ดีกว่า การฝ่าฝืนจากระบบการเมืองที่มีระบอบการปกครองที่และอุปสรรคจากผู้หญิงด้วยกันที่มองว่าผู้หญิงอาจไม่สามารถทำงานได้ดีเท่าผู้ชาย ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสน้อยลงในการเข้าสู่การเมืองและมีบทบาททางการเมืองในสังคมไทย

5) ทศนคติต่อคำถามที่ว่า “ผู้ชายควรเป็นผู้หาเลี้ยงหลักของครอบครัว” ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 4 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

(1) มุมมองที่เห็นว่าผู้ชายไม่จำเป็นต้องเป็นผู้หาเลี้ยงหลักของครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า

- บทบาทการเงินของผู้หญิง หลายครอบครัวที่ผู้หญิงเป็นผู้ควบคุมการเงินทั้งหมดของบ้าน ไม่ว่าจะในบริบทของครอบครัวในชนบทหรือในเมือง ผู้หญิงสามารถเป็นเสาหลักของครอบครัวได้เหมือนกัน เช่น แม่เป็นผู้ควบคุมเรื่องการเงินในครอบครัว และผู้ชายไม่ค่อยมีเสียงในการตัดสินใจเรื่องการเงิน
- ความยุติธรรมและการแบ่งหน้าที่ การให้ผู้ชายเป็นผู้หาเลี้ยงหลักและผู้หญิงต้องเลี้ยงลูกด้วยนั้นไม่ยุติธรรม ผู้หญิงควรมีโอกาสในการทำงานและสามารถแบ่งหน้าที่กับผู้ชายในการเลี้ยงลูกได้ ควรมีการแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนทั้งในเรื่องการงานและการดูแลครอบครัว
- ความเหมาะสมของบทบาท บทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวควรพิจารณาจากความเหมาะสมของหน้าที่การงานและเวลาในแต่ละครอบครัว ไม่จำเป็นว่าผู้ชายจะต้องเป็นผู้หาเลี้ยงหลักเสมอไป เช่น บางครอบครัวผู้หญิงมีฐานะดีกว่าและออกไปทำงาน ในขณะที่ผู้ชายอยู่บ้านเลี้ยงลูก

(2) มุมมองที่เสนอว่าความเท่าเทียมควรเป็นหลักในครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า

- ความเท่าเทียมในการรับผิดชอบ การทำให้ผู้ชายเป็นผู้หาเลี้ยงหลักและผู้หญิงต้องเลี้ยงลูกด้วย เป็นการกดขี่ทั้งสองฝ่าย มันควรเป็นการแบ่งปันหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการหาเลี้ยงหรือการเลี้ยงลูก
- การรับผิดชอบร่วมกัน ความรับผิดชอบในการหาเลี้ยงครอบครัวและการเลี้ยงลูกควรเป็นเรื่องของทั้งสองฝ่าย ไม่ควรให้เพศใดเพศหนึ่งแบกรับภาระเหล่านี้โดยลำพัง

(3) มุมมองเกี่ยวกับการออกเดทและการแบ่งปันค่าใช้จ่าย โดยให้เหตุผลว่า

- การแบ่งปันค่าใช้จ่ายในการออกเดท ผู้ชายไม่จำเป็นต้องเป็นฝ่ายจ่ายค่าใช้จ่ายในการออกเดทเสมอไป การแชร์ค่าใช้จ่ายระหว่างทั้งสองฝ่ายเป็นสิ่งที่ควรทำ และการแบ่งค่าใช้จ่ายอาจเป็นการแสดงถึงความเท่าเทียมในความสัมพันธ์

(4) มุมมองเกี่ยวกับการยอมรับความเท่าเทียมในสังคม โดยให้เหตุผลว่า

- การเคารพและยอมรับความเท่าเทียม การขับเคลื่อนเรื่องความเท่าเทียมกันในครอบครัวควรเป็นหลัก ผู้ชายและผู้หญิงควรได้รับการยอมรับในความสามารถและหน้าที่ที่เท่าเทียมกันในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการหาเลี้ยงครอบครัวหรือการดูแลลูก

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายเกี่ยวกับบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงในครอบครัว และเน้นว่าความเท่าเทียมและการแบ่งหน้าที่กันภายในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทุกคนในครอบครัวมีความสุขและความสมดุลในการใช้ชีวิต

6) ทศนคติต่อคำถามที่ว่า “**ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง** เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว” ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 3 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

(1) มุมมองที่เห็นว่า**ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง** โดยให้เหตุผลว่า

- บริบททางสังคมและครอบครัว ในอดีตและในบางพื้นที่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม มีผลกระทบต่อการศึกษาของผู้หญิงมาก โดยครอบครัวมักเลือกให้ผู้ชายได้รับการศึกษามากกว่าผู้หญิง เช่น ผู้หญิงต้องออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยงานบ้าน หรือครอบครัวมีฐานะไม่ดีและเลือกให้ผู้ชายเรียนต่อแทนผู้หญิง
- ค่านิยมทางสังคม สังคมสมัยก่อนมักกดผู้หญิงให้มีบทบาทเป็นเบี้ยล่าง และค่านิยมที่ผู้หญิงควรอยู่บ้านเลี้ยงลูกและดูแลครอบครัว โดยให้ผู้ชายเป็นผู้หาเลี้ยงหลักยังมีอยู่ในบางพื้นที่ แม้ว่าสถานการณ์นี้จะเปลี่ยนไปในปัจจุบัน
- ความพอใจและบริบทเฉพาะที่ ในบางครอบครัวหรือสังคม ผู้หญิงเองก็พอใจกับบทบาทนี้และไม่ต้องการศึกษาต่อ เช่น ในบางพื้นที่ของชนบท ที่ผู้หญิงอาจเลือกแต่งงานและมีลูกมากกว่าที่จะเรียนต่อ

(2) มุมมองที่เห็นว่า**ผู้หญิงควรมีโอกาสในการศึกษา** โดยให้เหตุผลว่า

- การศึกษาเป็นสิทธิพื้นฐาน การศึกษาควรเป็นสิทธิของทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ในปัจจุบันมีการบังคับให้เด็กเรียนตามเกณฑ์จนถึงม.3 และมีโอกาสในการศึกษาต่อด้วยทุนการศึกษาและการกู้ยืม เช่น กยศ. และสถาบันที่ให้เรียนไปด้วยทำงานไปด้วย เช่น ปริญญาโทวิวัฒน์
- การสนับสนุนจากครูและสังคม แม้ว่าผู้หญิงจะมีอุปสรรคทางเศรษฐกิจหรือการกีดกันจากครอบครัว ครูและสังคมสามารถมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้หญิงได้รับการศึกษา เช่น เรื่องราวของเด็กผู้หญิงที่ต่อสู้เพื่อการศึกษาเองจนจบ ม.6
- การป้องกันการท้องในวัยเรียน ในปัจจุบันมีกฎหมายป้องกันการท้องในวัยเรียน ซึ่งโรงเรียนไม่มีสิทธิ์ไล่ออกนักเรียนที่ท้องในวัยเรียน แต่ต้องประคับประคองให้จบการศึกษา
- บทบาทของสื่อ สื่อมีบทบาทในการส่งเสริมความเท่าเทียมและเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาและการยอมรับในสังคมมากขึ้น

(3) มุมมองที่**เสนอว่าความเท่าเทียมควรเป็นหลักในครอบครัว** โดยให้เหตุผลว่า

- ความเท่าเทียมในการรับผิดชอบ การดูแลครอบครัวควรเป็นหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่แค่ผู้หญิงหรือผู้ชายฝ่ายเดียว การแบ่งหน้าที่กันในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทุกคนมีความสุขและสมดุลในการใช้ชีวิต

- การสนับสนุนให้ผู้หญิงมีการศึกษา การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้หญิงสามารถรับผิดชอบครอบครัวได้เท่าเทียมกับผู้ชาย และสามารถมีโอกาในการทำงานและพัฒนาตนเอง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายเกี่ยวกับการศึกษาของผู้หญิง และเน้นว่าการศึกษานี้เป็นสิทธิพื้นฐานที่ทุกคนควรได้รับ ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย และการสนับสนุนจากครอบครัว สังคม และกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาและบทบาทในครอบครัว

7) ทศนคติต่อคำถามที่ว่า “การมอบหมายความรับผิดชอบให้กับลูก ถ้าเป็นลูกชายจะทำงานในพื้นที่นอกบ้าน เช่น สวน ล้างรถ โรงรถ เป็นต้น ถ้าเป็นลูกสาวจะทำงานในพื้นที่ในบ้าน เช่น เลี้ยงน้อง ทำอาหาร ซักผ้า ทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น” ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 2 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

(1) มุมมองที่เห็นว่าไม่จำเป็นต้องแยกหน้าที่ตามเพศ โดยให้เหตุผลว่า

- การแบ่งงานในครอบครัวเป็นหน้าที่ร่วมกัน ในปัจจุบัน หน้าที่ต่างๆ ในบ้านไม่ได้แยกตามเพศอีกต่อไป ทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการล้างรถ ทำอาหาร หรือทำความสะอาด ซึ่งสร้างความเท่าเทียมและความร่วมมือในครอบครัว
- การสลับหน้าที่กันทำ มีการแบ่งหน้าที่สลับกันทำงาน เช่น การขัดห้องน้ำสลับกันคนละอาทิตย์ ซึ่งช่วยให้ทุกคนในครอบครัวรับผิดชอบงานบ้านอย่างเท่าเทียมและไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบ

(2) มุมมองที่เห็นว่าบางหน้าที่อาจยังคงแยกตามเพศในบางครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า

- การทำอาหาร ในบางครอบครัว ผู้หญิงยังคงเป็นคนทำอาหารเพราะมีทักษะในการทำอาหารที่ดีกว่า หรือมีความชอบในการทำอาหาร แต่ก็มีการพูดคุยและโหวตกันว่า อาทิตย์นี้ใครอยากกินอะไร เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
- บางครอบครัวอาจยังคงแยกหน้าที่ตามเพศ แม้ว่าหลายครอบครัวจะปรับเปลี่ยนการแบ่งงานให้เท่าเทียมกันแล้ว แต่ก็ยังมีบางครอบครัวที่ผู้หญิงทำอาหารเพราะทำได้ดีกว่า ขณะที่ผู้ชายอาจไม่ได้มีทักษะในด้านนี้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น มีทั้งมุมมองที่เห็นว่าการทำงานในครอบครัวไม่จำเป็นต้องแยกตามเพศและสามารถแบ่งกันทำได้อย่างเท่าเทียม รวมถึงมุมมองที่เห็นว่าบางหน้าที่อาจยังคงแยกตามเพศในบางครอบครัว เนื่องจากทักษะและความชอบส่วนตัวของสมาชิกในครอบครัว

8) ทศนคติต่อคำถามที่ว่า **"ลูกควรใช้นามสกุลพ่อหรือแม่"** ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 3 มุมมองหลัก พร้อมข้อเสนอแนะปรับปรุง ประกอบด้วย

(1) มุมมองที่เห็นว่าเป็นเรื่องของการเลือกและข้อตกลงในครอบครัว โดยให้เหตุผลว่า

- ขึ้นอยู่กับข้อตกลงในครอบครัว การตัดสินใจว่าลูกควรใช้นามสกุลพ่อหรือแม่นั้นมักขึ้นอยู่กับข้อตกลงในครอบครัว บางครอบครัวให้เกียรติสามีโดยการใช้นามสกุลของพ่อ บางครอบครัวอาจให้ลูกคนโตใช้นามสกุลพ่อและลูกคนเล็กใช้นามสกุลแม่ หรือบางครอบครัวที่ไม่มีลูกชายอาจให้ลูกใช้นามสกุลแม่เพื่อไม่ให้นามสกุลสูญหาย
- การแก้ไขปัญหาครอบครัว ในบางกรณี เด็กอาจเลือกใช้นามสกุลแม่เองเนื่องจากปัญหาครอบครัว เช่น พ่อแม่เลิกกัน หรือพ่อไม่อยู่

(2) มุมมองที่เห็นว่าเป็นเรื่องของสิทธิประโยชน์และกฎหมาย โดยให้เหตุผลว่า

- สิทธิประโยชน์และกฎหมาย บางคนมองว่าการใช้นามสกุลพ่อมีข้อดีในเรื่องของสิทธิประโยชน์ เช่น ประกันสังคม ค่าทำศพ หรือสิทธิ์ในการรักษาพยาบาล ถ้าพ่อทำงานราชการ ลูกมักจะใช้นามสกุลพ่อเพื่อรับสิทธิ์เหล่านี้ อีกทั้งกฎหมายยังให้สิทธิประโยชน์บางอย่างกับภรรยาที่ใช้นามสกุลสามี
- การเลือกใช้นามสกุลเอง แม้ในปัจจุบันผู้หญิงสามารถเลือกใช้นามสกุลตัวเองได้แม้แต่งงานไปแล้ว แต่การให้ลูกเลือกใช้นามสกุลที่ตัวเองพอใจยังไม่เป็นไปได้อย่างเต็มที่เพราะข้อกฎหมายยังไม่รองรับ

(3) มุมมองที่เห็นว่าเป็นเรื่องของประเพณีและสังคม โดยให้เหตุผลว่า

- ประเพณีและสังคม มีคนเห็นว่าการใช้นามสกุลพ่อเป็นเรื่องของประเพณีที่สืบทอดมา เช่น คุณแม่ที่ต้องการให้ลูกใช้นามสกุลแม่อาจพบปัญหากับเจ้าหน้าที่ที่ยังยึดติดกับประเพณีเดิมๆ
- การปรับเปลี่ยนตามสังคมปัจจุบัน ในบางกรณี เช่น สามีติดคุก หรือมีปัญหาครอบครัวอื่นๆ ลูกอาจใช้นามสกุลแม่เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางสังคม

(4) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง มีแนวทางให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงดังนี้

- การแก้ไขกฎหมาย มีข้อเสนอแนะว่าควรปรับแก้กฎหมายเพื่อให้ลูกสามารถเลือกใช้นามสกุลที่ตัวเองพอใจได้ ซึ่งจะช่วยลดทอนแนวคิดชายเป็นใหญ่และส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ
- สิทธิ์ในการเลือกของเด็ก การให้เด็กมีสิทธิ์เลือกใช้นามสกุลเองตามความพอใจจะเป็นการส่งเสริมสิทธิ์และเสรีภาพของเด็ก อีกทั้งลดปัญหาที่เกิดจากประเพณีและข้อกฎหมายที่ยังไม่ทันสมัย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีหลายมุมมองเกี่ยวกับการใช้นามสกุลของลูก โดยมีการพิจารณาจากข้อตกลงในครอบครัว สิทธิประโยชน์และข้อกำหนด รวมถึง ประเพณีและสังคม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับแก้กฎหมายเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและสิทธิในการเลือกของเด็ก

1.3 ความรุนแรงในครอบครัว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครอบครัว ต่อประเด็นคำถามที่ว่า “อะไรเป็นสาเหตุที่อาจจะทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้บ้าง” ผู้ให้ข้อมูลระบุถึงสาเหตุสำคัญต่างๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. **ปัจจัยทางสังคมและสภาพแวดล้อม** เช่น เหล้า การพนัน ยาเสพติด และพฤติกรรมเจ้าชู้ เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวลำดับต้นๆ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายสามารถมีส่วนในการกระทำความรุนแรงได้
2. **ปัจจัยทางจิตวิทยาและอารมณ์** ปัญหาทางความคิดและอารมณ์ คำพูดในครอบครัว เพื่อน สังคม และสื่อ สามารถสะสมและส่งผลกระทบต่อความคิดและอารมณ์ของบุคคลในครอบครัว เมื่อสะสมจนถึงจุดหนึ่งอาจทำให้เกิดการระเบิดของอารมณ์และความรุนแรงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่สามารถควบคุมอารมณ์และการสะสมของความเครียดจากสังคมที่ล่อแหลม เช่น สังคมที่มีปัญหา ยาเสพติด ผลสืบเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น
3. **ปัจจัยทางครอบครัวและการเลี้ยงดู** การเลี้ยงดูและการเป็นแบบอย่างของพ่อแม่ ความอบอุ่น และการกอดของพ่อแม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ให้กับลูกได้ พ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีโอกาสช่วยลดความรุนแรงในครอบครัว เพราะเด็กที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมมักจะไม่ใช่สร้างเสริมความรุนแรง อีกทั้งการใช้ความรุนแรงในการลงโทษเด็กสมัยก่อน (รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี) และการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการเลี้ยงลูกสมัยใหม่ที่เน้นไม่ใช่ความรุนแรง
4. **ปัจจัยทางเพศและความเท่าเทียม** ซึ่งเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งผู้หญิงและผู้ชายในปัจจุบันมีแนวโน้มว่าเพศทั้งสองสามารถกระทำความรุนแรงได้เท่า ๆ กัน แม้นักวิจัยจะมักเห็นว่าผู้ชายใช้ความรุนแรงมากกว่า แต่ผู้หญิงก็มักมีส่วนร่วมในการกระทำความรุนแรงเช่นกัน
5. **ปัจจัยทางการรายงานและการเปิดเผย** การไม่รายงานความรุนแรง ผู้ชายที่ถูกทำร้ายมักไม่กล้าแจ้งความเนื่องจากความอาย หรือความรู้สึกละอายใจที่ไม่ยอมรับ และสื่อมีส่วนในการทำให้ความสัมพันธ์และการเลิกร้างง่ายขึ้น ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว

โดยสรุปแล้วสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวเกิดจากหลายปัจจัย รวมถึงปัจจัยทางสังคม สภาพแวดล้อม ความคิดและอารมณ์ การเลี้ยงดู ความเท่าเทียมทางเพศ และการรายงานความรุนแรง ซึ่งทั้งหมดนี้มีส่วนในการก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ

ทั้งนี้ สามารถดูประเด็นปัญหาความรุนแรงโดยแยกเป็นรายภาคได้จากปัญหาจากความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัวที่พบบ่อย (จากหัวข้อที่ 2)

1.4 ความสัมพันธ์ของคู่สามีและภรรยา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครอบครัว ต่อประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคู่สามีและภรรยา โดยมีคำถาม 2 ข้อ ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองต่อประเด็นหรือทัศนคติที่ถามและข้อสรุป ดังนี้

1) ทัศนคติต่อคำถามที่ว่า “ถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว” ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 2 มุมมองหลัก ประกอบด้วย

(1) มุมมองที่ไม่เห็นด้วยกับการอดทน โดยให้เหตุผลว่า

- ไม่ควรอดทนกับความรุนแรง การอดทนกับการถูกทำร้ายเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ถ้ายอมให้ทำครั้งหนึ่งก็จะมีครั้งต่อไป ซึ่งทำให้เกิดการสะสมของความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ การอดทนเช่นนี้ไม่เป็นผลดีต่อทั้งตัวผู้หญิงเองและลูกในระยะยาว
- ผลกระทบต่อลูก การที่แม่อดทนเพื่อให้ครอบครัวอยู่ด้วยกันโดยไม่คำนึงถึงความรุนแรง อาจทำให้ลูกเห็นและซึมซับพฤติกรรมนี้ และอาจส่งต่อความรุนแรงในอนาคตได้ และเด็กอาจจะมีความสุขมากกว่า หากแม่หย่าร้างกับพ่อที่ทำร้ายแม่ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีความสุขให้กับเด็ก
- ประสบการณ์ส่วนตัวและการไม่เห็นด้วยกับการอดทน ผู้ให้ข้อมูลเคยมีประสบการณ์เห็นแม่ถูกทำร้าย จะมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยกับการอดทน เพราะต้องการปกป้องผู้หญิงของตัวเองไม่ให้ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน และยังให้เหตุผลสนับสนุนอีกว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมให้ผู้หญิงต้องอดทนเพื่อลูกและครอบครัวเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและควรมีการเปลี่ยนแปลง

(2) มุมมองที่เข้าใจเหตุผลในการอดทน โดยให้เหตุผลว่า

- ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ เพราะผู้หญิงบางคนอาจต้องพึ่งพิงรายได้ของสามี และไม่มีความสามารถในการออกไปหาเลี้ยงตัวเองและลูก ทำให้ต้องอดทนต่อการถูกทำร้ายอีก

ทั้งผู้หญิงที่มีฐานะทางการเงินที่ต่ำกว่ามักจะอดทนเพราะกลัวว่าจะไม่สามารถดูแลลูกได้หากต้องออกจากครอบครัว

- ความกดดันจากสังคมและครอบครัว ความกลัวต่อการถูกสังคมตีตราว่าลูกไม่มีพ่อ และการที่ต้องอดทนเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของครอบครัวที่สมบูรณ์ และผู้หญิงอาจไม่ยอมให้ลูกเป็นปมด้อยหรือไม่มีพ่อ ทำให้ยอมทนเพื่อรักษาความสมบูรณ์ของครอบครัว
- การถูกข่มขู่และความหวาดกลัว ผู้หญิงที่ต้องการหนีจากความรุนแรง อาจหนีไม่ได้ เพราะถูกขู่ทำร้ายหรือขู่ฆ่า ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ต้องอดทนอยู่ในสภาพที่ถูกทำร้าย

(3) มุมมองของเด็กในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ โดยให้เหตุผลว่า

- เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์และแม่ต้องอดทนเพราะไม่มีรายได้ อาจเข้าใจและรับรู้ว่าการอดทนเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อความอยู่รอดในสังคม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและมีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้หญิงในการอดทนหรือไม่อดทนเพื่อลูกและครอบครัว ความรุนแรงไม่ควรได้รับการยอมรับหรืออดทน แต่ความจริงในชีวิตประจำวันทำให้ผู้หญิงบางคนต้องอดทนเนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความกดดันจากสังคม และความหวาดกลัวต่อตัวเองและลูก ดังนั้นการสร้างสังคมที่ปลอดภัยและให้การสนับสนุนที่เพียงพอแก่ผู้ที่ประสบปัญหาความรุนแรงจึงเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหา

2) ทศนคติต่อคำถามที่ว่า "ภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามีหรือไม่" ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นต่อประเด็นดังกล่าว แบ่งเป็น 2 มุมมองหลักประกอบด้วย

(1) มุมมองที่ไม่เห็นด้วยกับการมองว่าเป็นหน้าที่ โดยให้เหตุผลว่า

- ความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย แม้ไม่ใช่หน้าที่ แต่เป็นเรื่องของความสมัครใจและความต้องการที่ตรงกันทั้งสองฝ่าย ความต้องการทางเพศไม่ควรเป็นภาระหรือหน้าที่ที่ต้องตอบสนอง
- ปัญหาที่พบคือความต้องการทางเพศที่ไม่ตรงกันระหว่างสามีและภรรยา ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องหาวิธีจัดการร่วมกัน
- การจัดการความต้องการทางเพศด้วยตัวเอง หากภรรยาไม่มีอารมณ์หรือไม่พร้อม สามีควรหาวิธีจัดการความต้องการทางเพศด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องบังคับหรือคาดหวังให้ภรรยาตอบสนองเสมอ

(2) มุมมองที่สะท้อนวัฒนธรรมและความคาดหวังทางเพศ โดยให้เหตุผลว่า

- คำกล่าวในสังคม มีคำกล่าวในสังคมว่า "ภรรยาที่ดีต้องเป็นโสเภณีคนเดียว" ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมและความคาดหวังที่ผู้หญิงต้องรับบทบาทในการตอบสนองความต้องการทางเพศของสามี
- ความต้องการทางเพศของผู้ชายและผู้หญิงไม่เหมือนกัน โดยทั่วไปผู้หญิงอาจมีความต้องการทางเพศที่หมดไวกว่า แต่ก็ขึ้นอยู่กับบุคคล
- การยอมรับและการตกลงร่วมกัน ในบางกรณี ผู้หญิงอาจยอมให้ผู้ชายไปเที่ยวหรือหาวิธีอื่นในการตอบสนองความต้องการทางเพศ ซึ่งเป็นเรื่องของการยอมรับและการตกลงร่วมกันภายในครอบครัว การพูดคุยและการตกลงร่วมกันระหว่างสามีและภรรยาเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรื่องความต้องการทางเพศ

(3) มุมมองที่สนับสนุนการพูดคุยและการให้ความรู้ โดยให้เหตุผลว่า

- การพูดคุยในครอบครัว เรื่องความต้องการทางเพศควรเป็นเรื่องที่สามารถพูดคุยกันได้ภายในครอบครัว เพื่อให้ทั้งสามีและภรรยาเข้าใจและหาทางออกที่เหมาะสมร่วมกัน
- สังคมไทยควรปลูกฝังว่าเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องน่าอาย และควรมีการเปิดเสรีในการใช้เครื่องมือช่วยเหลือการบำบัดทางเพศ ซึ่งปัจจุบันยังถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย
- การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในครอบครัวและสังคมเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจและสามารถจัดการกับความต้องการทางเพศได้อย่างเหมาะสม ซึ่งควรมีการปลูกฝังว่าเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องน่าอาย และการพูดคุยเรื่องนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตคู่

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากมุมมองที่สะท้อนประเด็นเกี่ยวกับความต้องการทางเพศและหน้าที่ของภรรยาควรถูกมองในแง่ของความสมัครใจและการตกลงร่วมกันระหว่างสามีและภรรยา ความต้องการทางเพศไม่ควรเป็นภาระหรือหน้าที่ที่ต้องตอบสนองโดยฝ่ายเดียว การพูดคุยและการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในครอบครัวและสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการจัดการที่เหมาะสม

1.5 การจัดการกับปัญหาชีวิตคู่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครอบครัว ต่อประเด็นคำถามที่ว่า “หากเกิดความไม่เข้าใจกันในครอบครัว ระหว่างคุณและคู่ชีวิต คุณจะมีวิธีแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองอย่างไร” ผู้ให้ข้อมูลระบุถึงแนวทางในการจัดการต่าง ๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

แนวทางที่ 1 สนับสนุนการพูดคุยและการปรับตัว

- 1) การพูดคุยและการใช้คนกลาง ถ้ามีปัญหาควรหันหน้าเข้ามาคุยกัน ถ้าคุยกันสองคนไม่ได้ก็ใช้คนกลาง เช่น พ่อแม่หรือคนที่เราเคารพ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหา การปรับมุมมองและการเปิดใจรับฟังเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวราบรื่น
- 2) การแก้ไขปัญหผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน ใช้กิจกรรมในวาระสำคัญ เช่น การไปเที่ยวหรือการตั้งแคมป์ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจกันภายในครอบครัว

แนวทางที่ 2 สนับสนุนการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าและการปรับตัว

- 1) การปรับตัวและความรับผิดชอบส่วนบุคคล การปรับตัวเข้าหาคนในครอบครัวและการรับผิดชอบตนเองก่อน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ครอบครัวเป็นที่ยอมรับและเข้าใจกันมากขึ้น
- 2) การให้กำลังใจและการไม่เปรียบเทียบการให้กำลังใจและการไม่เปรียบเทียบกันเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในกรณีของลูกที่มีปัญหา เช่น การศึกษาหรือปัญหาภายในครอบครัว

แนวทางที่ 3 เห็นด้วยกับการไม่ให้ปัญหาลุกลาม

- 1) การไม่ปล่อยให้ปัญหาลุกลามและการเลือกคุยทีละคน การไม่ทำให้ปัญหาลุกลามและการเลือกคุยกับแต่ละคนเพื่อหาสาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหาย่างรอบคอบ
- 2) การไม่ปล่อยให้ปัญหายืดเยื้อ การไม่ปล่อยให้ปัญหายืดเยื้อและการหาจุดร่วมตรงกลางเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เพื่อให้ครอบครัวสามารถแก้ไขปัญหาคืออย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

แนวทางที่ 4 สนับสนุนการหาทางแก้ไขปัญหาและการปล่อยผ่านบางปัญหา

- 1) การพูดคุยและการหาทางแก้ไขปัญหา การพูดคุยและการหาทางแก้ไขปัญหาคือสิ่งสำคัญ แต่ในบางครั้งการปล่อยผ่านบางปัญหาก็อาจช่วยลดความขัดแย้งได้ในสถานการณ์นั้นๆ
- 2) การสนับสนุนการพูดคุยและการให้ความรู้ การสนับสนุนการพูดคุยและการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาคือครอบครัวจะช่วยให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งและสามารถจัดการกับปัญหาได้ดีขึ้น

จากแนวทางทั้ง 4 ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การแก้ไขปัญหาคือความไม่เข้าใจกันในครอบครัวควรเน้นการพูดคุยและการใช้คนกลางในการแก้ไขปัญหา การปรับตัวและความรับผิดชอบส่วนบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครอบครัวเข้าใจกันและสามารถแก้ไขปัญหาคืออย่างรวดเร็ว การให้กำลังใจและการไม่

เปรียบเทียบกันเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การไม่ปล่อยให้ปัญหาถูกลืมและการหาทางแก้ไขปัญหาย่างรอบคอบจะช่วยลดความขัดแย้งในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ช่องทางในการแจ้งปัญหาความรุนแรง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครอบครัว ต่อประเด็นคำถามที่ว่า “คุณทราบไหมว่า ช่องทางที่ประชาชนจะสามารถแจ้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้มีกี่ช่องทาง มีปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งปัญหาไหม ระยะเวลาตั้งแต่หน่วยงานรับเรื่อง (ปัญหา) จนถึงดำเนินการแก้ไขปัญหาความรุนแรง ใช้ระยะเวลานานไหม” ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1.6.1 ช่องทางการแจ้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

- 1) เบอร์โทรศัพท์และ LINE ประชาชนสามารถแจ้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัวผ่านเบอร์โทรศัพท์ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม) และ LINE กลุ่มของ พม ซึ่งรวมถึงเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุข (อศส).
- 2) ประธานชุมชน สามารถร้องเรียนผ่านประธานชุมชนได้ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นบ้านเดี่ยวหรือหอพัก ถ้าประธานชุมชนแก้ไขปัญหาไม่ได้ก็สามารถโทรเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแล
- 3) การใช้เทคโนโลยี การตั้ง LINE กลุ่มในชุมชนเพื่อช่วยเหลือและจัดการปัญหาได้สามารถร้องเรียนและแจ้งปัญหาผ่าน LINE กลุ่มได้โดยไม่ต้องพบหน้ากัน

1.6.2 ปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งปัญหา

- 1) การเกรงใจและการไม่กล้าแจ้ง บางครั้งประชาชนอาจรู้สึกเกรงใจหรือไม่กล้าแจ้งปัญหา โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับคนรู้จักหรือเพื่อนบ้าน
- 2) ประชากรแฝงและแรงงานต่างด้าว กรณีที่มีประชากรแฝงหรือแรงงานต่างด้าวมาอาศัยอยู่ในชุมชน อาจมีปัญหาในการแจ้งและจัดการปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
- 3) การไม่ทราบหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ประชาชนบางคนอาจไม่ทราบว่าต้องแจ้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัวกับหน่วยงานไหนและสื่อก็อาจไม่ได้นำเสนอเรื่องนี้อย่างทั่วถึง

1.6.3 ระยะเวลาในการดำเนินการแก้ไขปัญหา

- 1) ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และหน่วยงานที่รับเรื่อง เนื่องจากระยะเวลาตั้งแต่หน่วยงานรับเรื่องจนถึงการดำเนินการแก้ไขปัญหารุนแรงในครอบครัวอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และการตอบสนองของหน่วยงานที่รับเรื่อง
- 2) ส่วนสถานการณ์หรือโอกาสที่เหมาะสมสำหรับการสนับสนุนและการทำงานร่วมกันในชุมชน การเปิดใจรับฟังและการทำงานร่วมกันในชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกัน การทำจิตอาสา และการสนับสนุนการพูดคุยกันภายในครอบครัว ช่วยสร้างความเข้มแข็งและลดความขัดแย้งในครอบครัว

โดยสรุป การแจ้งปัญหารุนแรงในครอบครัวมีหลายช่องทาง เช่น เบอร์โทรศัพท์ของ พม., LINE กลุ่ม, และประธานชุมชน อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งปัญหายังมีอยู่ เช่น การเกรงใจ การไม่กล้าแจ้ง และการไม่ทราบหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ระยะเวลาในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และการตอบสนองของหน่วยงานที่รับเรื่อง การทำงานร่วมกันในชุมชนและการสนับสนุนการพูดคุยกันภายในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว

2. ปัจจัยและอุปสรรคที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัว

จากการรวบรวมข้อมูล สามารถวิเคราะห์ปัจจัยและอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ได้ 3 ประการหลักสำคัญ ดังนี้

2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัว

2.1.1 วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม

วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่เสมอภาคทางเพศในครอบครัว ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่หรือภูมิภาค แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมมักกำหนดบทบาทและหน้าที่ของเพศชายและเพศหญิงอย่างชัดเจน เช่น เพศชายต้องเป็นผู้นำครอบครัวและผู้ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ในขณะที่เพศหญิงต้องทำงานบ้านและดูแลลูก ซึ่งทำให้เกิดการแบ่งแยกบทบาทที่ไม่เท่าเทียมกัน

นอกจากนี้การให้คุณค่าและสถานะทางสังคม วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมมักให้คุณค่าและสถานะทางสังคมแก่เพศชายมากกว่าเพศหญิง เช่น การให้สิทธิ์ในการตัดสินใจในครอบครัวแก่เพศชาย

และการมองว่าเพศหญิงมีสถานะต่ำกว่า ส่งผลให้เพศหญิงไม่ได้รับการเคารพหรือมีอำนาจในการตัดสินใจ

การสืบทอดความเชื่อและค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมมักส่งต่อความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับบทบาททางเพศจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ทำให้เด็กที่เติบโตในครอบครัวนั้นๆ ซึมซับและยึดถือความเชื่อเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เช่น การสอนให้เด็กชายเป็นผู้นำและเด็กหญิงเป็นผู้ตาม

นอกจากนี้วัฒนธรรมดั้งเดิมเหล่านี้ยังเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การจำกัดบทบาททางเศรษฐกิจระหว่างเพศ ซึ่งมักจำกัดบทบาททางเศรษฐกิจของเพศหญิง เช่น การห้ามเพศหญิงทำงานนอกบ้านหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางอย่าง ทำให้เพศหญิงต้องพึ่งพาเพศชายทางการเงินและไม่มีอิสระทางเศรษฐกิจ

การจำกัดการศึกษาและการพัฒนาทักษะ วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมมักจำกัดโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะของเพศหญิง เช่น การให้เด็กชายได้เรียนสูงกว่าเด็กหญิง หรือการสอนทักษะการทำงานบ้านแก่เด็กหญิงเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้เพศหญิงขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองและไม่สามารถเข้าถึงโอกาสทางอาชีพที่ดี

การเลือกปฏิบัติและความรุนแรง วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมบางอย่างอาจส่งเสริมการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อเพศหญิง เช่น การยอมรับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเพื่อควบคุมเพศหญิง หรือการบังคับให้เพศหญิงแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย ส่งผลให้เพศหญิงขาดสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตตนเอง

การคาดหวังทางสังคม วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมมักกำหนดความคาดหวังทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมต่อเพศหญิงและเพศชาย เช่น การคาดหวังว่าเพศชายต้องเป็นผู้นำที่แข็งแกร่งและเพศหญิงต้องเป็นผู้ดูแลครอบครัวที่อ่อนโยน ส่งผลให้เพศหญิงต้องแบกรับความกดดันในการทำตามบทบาทที่กำหนดไว้ และไม่สามารถแสดงออกตามความสามารถและความต้องการของตนเอง

การรักษาและยึดถือประเพณี วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมมักถูกยึดถือและรักษาไว้อย่างเคร่งครัด ทำให้การเปลี่ยนแปลงหรือการยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศเป็นไปได้ยาก เช่น การปฏิเสธแนวคิดเรื่องการแบ่งปันหน้าที่ในครอบครัวหรือการยอมรับบทบาททางเศรษฐกิจของเพศหญิง

ดังนั้น การยึดมั่นในวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมที่ไม่ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และสิทธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของเพศหญิงในหลายๆ ด้าน เช่น การศึกษา การทำงาน และการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตตนเอง

2.1.2 ค่านิยมและทัศนคติ

ค่านิยม และทัศนคติ เป็นปัจจัยที่ได้รับอิทธิพลซึ่งส่งทอดมาจากวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม ก่อให้เกิดเป็นค่านิยมที่ผลิตซ้ำและส่งต่อ กระทั่งก่อให้เกิดเป็นทัศนคติอันส่งผลต่อการเลือกปฏิบัติทาง

เพศในที่สุด ค่านิยม และทัศนคติ ส่งผลต่อความไม่เท่าเทียมทางเพศได้ในหลายด้าน ตัวอย่างเช่น ในสังคมบางแห่ง มีค่านิยมที่ส่งผลให้เกิดการจับกลุ่มบทบาททางเพศที่แบ่งแยกเข้าไปในบทบาททางเพศที่หลากหลาย อาทิเช่น บทบาทเพศของผู้ชายและผู้หญิงที่ถูกกำหนดโดยสังคม และมีผลต่อเป็นพื้นที่ที่ไม่เท่าเทียมกันทางเพศในการเข้าถึงทรัพยากร การศึกษา หรือการทำงาน

การเชื่อมั่นในประเพณีและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับบทบาทเพศที่ถูกกำหนดไว้อย่างแนบแน่นอาจทำให้มีการยึดติดกับแบบแผนที่ไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความหลากหลายทางเพศได้ นอกจากนี้ การตั้งค่านิยมทางเพศและการแบ่งแยกบทบาททางเพศอาจมีผลต่อความเท่าเทียมทางเพศในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ทั้งในที่ทำงาน การศึกษา หรือการเข้าถึงบริการสาธารณะได้ด้วย

ตัวอย่างของค่านิยม และทัศนคติที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมทางเพศในระดับสังคมได้แก่

- 1) บทบาททางเพศที่ถูกกำหนดโดยสังคม ในบางสังคม มีการกำหนดบทบาททางเพศที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ทำให้มีความคาดหวังที่ชายและหญิงจะต้องปฏิบัติตามบทบาทที่สามารถจำแนกได้และใช้จำกัดที่สุด
- 2) ค่านิยมทางเพศ มีค่านิยมที่กำหนดให้ชายและหญิงต้องมีพฤติกรรมหรือลักษณะที่แตกต่างกัน อาทิเช่น การคาดหวังให้ชายแสดงอารมณ์ของความแข็งแกร่งและหญิงแสดงอารมณ์ของความอ่อนโยน
- 3) ทัศนคติเกี่ยวกับเพศ บางทีมีทัศนคติที่ยึดถืออย่างแข็งแกร่งว่าบทบาททางเพศควรจะเป็นไปตามสมมติของสังคมที่กำหนดไว้ เช่น การเชื่อมั่นว่าชายมีความสามารถที่จะเป็นผู้นำและสามารถมีบทบาทในการเลี้ยงดูครอบครัว ในขณะที่หญิงควรเป็นผู้ดูแลภาระงานบ้านและเลี้ยงลูก
- 4) การแบ่งแยกทางเพศในการเข้าถึงทรัพยากร บางครั้งมีการจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเพศ เช่น การทำงานในอาชีพที่เป็นหลักของเพศเดียวกันหรือการเข้าถึงการศึกษาที่จำกัดในบางพื้นที่

และเมื่อพิจารณาถึงค่านิยมและทัศนคติทางเพศในระดับครอบครัวแล้ว จะพบว่าปัจจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถมีผลต่อบทบาทและการกระทำของสมาชิกในครอบครัวได้หลากหลายแบบแผน ตัวอย่างเช่น

- 1) บทบาททางเพศ มีค่านิยมหรือการคาดหวังที่ชายและหญิงในครอบครัวจะมีบทบาททางเพศที่แตกต่างกัน เช่น การคาดหวังให้ชายเป็นผู้ที่ทำงานและมีรายได้ส่วนใหญ่ ในขณะที่หญิงถูกคาดหวังให้ดูแลเรื่องบ้านและเลี้ยงลูก

- 2) ความสามารถในการตัดสินใจ ค่านิยมหรือทัศนคติที่เชื่อมั่นว่าบางเรื่องหรือการตัดสินใจควรจะเป็นของผู้ชายหรือผู้หญิงเท่านั้น อาจทำให้มีความไม่เท่าเทียมทางเพศในการสนับสนุนในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว
- 3) การส่งเสริมบทบาททางเพศ บางครั้งค่านิยมหรือทัศนคติที่ส่งเสริมให้เด็กชายหรือเด็กหญิงเล่นกับของเล่นที่มีลักษณะเพศเฉพาะเพียงผู้เดียวอาจส่งผลให้เกิดการแยกแยะทางเพศและการยึดถือบทบาททางเพศอย่างหนักในอนาคต

สอดคล้องกับ การประชุมเชิงปฏิบัติการศึกษาปัจจัยของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคทางเพศ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 25 มกราคม 2567 โดยนักวิชาการหลายท่านได้ให้มุมมองและข้อสังเกตเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติที่น่าสนใจ เช่น

ผศ.ดร.ปณิธิ บราวน์ ให้มุมมองในเรื่องความหลากหลายของครอบครัวและความเสมอภาคทางเพศในประเทศไทยว่า ความเข้าใจในเรื่องครอบครัวที่หลากหลาย แม้ว่าจะเริ่มมีความเข้าใจในเรื่องครอบครัวที่หลากหลายมากขึ้น แต่แนวคิดของครอบครัวในอุดมคติที่พ่อเป็นผู้ชาย แม่เป็นผู้หญิง และลูกอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน ยังคงฝังรากลึกในสังคมไทย

ผลกระทบต่อเด็กในระบบการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมยังคงเน้นไปที่แนวคิดของครอบครัวในอุดมคติ ซึ่งทำให้เด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่ตรงกับอุดมคตินี้รู้สึกว่าครอบครัวของตนเองผิดปกติ ตัวอย่างเช่น ครูถามชื่อพ่อแม่ของเด็ก แต่เด็กที่มาจากครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวอาจไม่สามารถตอบได้ และรู้สึกว่าครอบครัวของตนเองผิดปกติ ผลกระทบต่อเยาวชน เยาวชนที่โตมาในครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวหรือครอบครัวที่ไม่ตรงกับอุดมคติ อาจตั้งคำถามกับตัวเองว่าครอบครัวของตนเองปกติหรือไม่

ส่วนในเรื่องเพศภาวะและเพศวิถีการยอมรับความเท่าเทียมทางเพศที่เฟื่องฟู แม้ว่าสังคมจะดูเหมือนเปิดกว้างและยอมรับเรื่องเพศวิถีและประสบการณ์ทางเพศของหญิงและชายมากขึ้น แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์จริง ผู้หญิงยังคงเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากกว่า ตัวอย่างเช่น การตั้งครรภ์ในวัยเรียนและการทำแท้ง ผู้หญิงมักจะถูกตำหนิและลงโทษมากกว่าผู้ชาย ผลกระทบต่อผู้หญิง ผู้หญิงที่เผชิญกับสถานการณ์เกี่ยวกับเพศวิถี มักจะได้รับผลกระทบทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และยังคงถูกตำหนิว่าไม่ดี ดังนั้น แม้ว่าจะมีการพยายามส่งเสริมความหลากหลายของครอบครัวและความเสมอภาคทางเพศในเชิงนโยบาย แต่ในชีวิตประจำวัน เด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่หลากหลายยังคงเผชิญกับแนวคิดของครอบครัวในอุดมคติที่ฝังรากลึก และผู้หญิงยังคงเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความไม่เสมอภาคทางเพศในระดับชีวิตประจำวัน

มุมมองของ รศ.ดร.ศิริจิต สุนันตะ ในเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติ มี 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความรุนแรงในครอบครัวและความเป็นชาย การรายงานข่าวพบว่ามี ความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้ชายเป็นผู้กระทำมากขึ้น รวมถึงกรณีวัยรุ่นผู้ชายที่รวมกลุ่มกันทำความรุนแรง ความเป็นชาย (toxic masculinity) มักจะสร้างค่านิยมที่แสดงออกในรูปแบบของความรุนแรง การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศควรเน้นการทำงานกับเด็กผู้ชายและเยาวชนผู้ชาย เพื่อปลูกฝังความคิดว่า "ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องเท่" และส่งเสริมค่านิยมที่ดีตั้งแต่วัยเด็ก

ประเด็นที่สอง สังคมสูงวัยและความไม่เท่าเทียมทางเพศ สังคมสูงวัยมีปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศที่ผสมกับอัตลักษณ์อื่น เช่น ผู้หญิงสูงวัยมีแนวโน้มที่จะมีรายได้ต่ำกว่าผู้ชายสูงวัย ปัญหานี้เกิดจากการที่ผู้หญิงมีโอกาสน้อยกว่าในการสร้างรายได้ตั้งแต่อายุน้อย ทำให้ต้องพึ่งพาสมาชิกครอบครัวอื่นในการเลี้ยงชีพ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้งค่านิยม และทัศนคติ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่เท่าเทียมทางเพศโดยทั่วไป ซึ่งถูกผลิตซ้ำและส่งต่อเรื่อยมา ทั้งสองประการนี้สามารถกำหนดบทบาททางเพศและมาตรฐานที่สามารถจำกัด ลดทอน และยับยั้งความเท่าเทียมทางเพศในสังคม ซึ่งนำไปสู่การเลือกปฏิบัติทางเพศในที่สุด โดยผลกระทบนี้สามารถเป็นเช่นเดียวกับการแบ่งแยกทางเพศในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสต่าง ๆ

2.1.3 นโยบาย กฎหมาย และการขับเคลื่อนของระบบราชการ

ที่ผ่านมา นโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศของประเทศไทยนั้น ถือว่ายังไม่ครอบคลุมหรือไม่ได้ระบุชัดเจน ซึ่งยังคงคลุมเครือในทางปฏิบัติทั้งในระดับสังคม ที่ทำงาน และในครอบครัว ทำให้ขาดกรอบในการบังคับใช้และคุ้มครองสิทธิของเพศหญิงและกลุ่มเพศทางเลือก ทั้งการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างไม่เข้มแข็ง แม้ว่าจะมีกฎหมายเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ แต่การบังคับใช้กฎหมายกลับไม่เข้มแข็งหรือไม่มีการตรวจสอบและลงโทษผู้ที่ละเมิด ทำให้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพในการปกป้องสิทธิของทุกคน

การขาดนโยบายส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ ซึ่งนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศยังไม่เพียงพอ หรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างจริงจัง ทำให้การดำเนินการในทางปฏิบัติไม่เป็นไปตามที่ควร

การไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาและฝึกอบรม การขาดการศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในสังคม รวมถึงในโรงเรียนและที่ทำงาน ทำให้ผู้คนขาดความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติตามหลักการความเสมอภาคทางเพศ

การไม่คุ้มครองสิทธิของกลุ่มเพศทางเลือก แม้ว่าประเทศไทยจะเพิ่งผ่าน พ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมที่ผ่านมากฎหมายและนโยบายบางประเทศอาจไม่คุ้มครองสิทธิของกลุ่มเพศทางเลือก เช่น การไม่ยอมรับการแต่งงานของเพศเดียวกัน หรือแม้กระทั่งปัจจุบันการไม่คุ้มครองการถูกเลือกปฏิบัติในที่ทำงานยังคงดำรงอยู่ ทำให้กลุ่มนี้ไม่ได้รับสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับผู้อื่น

นอกจากนี้ นโยบายภาครัฐ จะเห็นได้ชัดว่ายังขาดทรัพยากรและงบประมาณในการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ตลอดจนยังขาดระบบการสนับสนุนและบริการสังคมที่เอื้อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เช่น บริการด้านการดูแลเด็ก บริการสุขภาพจิต และการสนับสนุนทางกฎหมาย ทำให้ผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เสมอภาคไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือที่จำเป็น

การขาดการประเมินและการปรับปรุงกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ทำให้กฎหมายและนโยบายไม่ทันสมัยและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างและพัฒนากฎหมายและนโยบายไม่เข้มข้น ทำให้กฎหมายและนโยบายไม่สะท้อนความต้องการและประสบการณ์จริงของผู้ที่ได้รับผลกระทบ

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัย/สาเหตุแนวทางการแก้ปัญหาจากความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัว

ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางการแก้ปัญหา
วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม	1) การศึกษาและการเข้าถึงข้อมูล การสอนและการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศและบทบาททางเพศในชุมชน ที่จะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางเพศได้มากขึ้น 2) การสนับสนุนจากครอบครัว สถาบันครอบครัวต้องเป็นสถาบันหลักในการสนับสนุนที่แข็งแกร่งจากสมาชิกครอบครัวทั้งหลาย เช่น การยอมรับและสนับสนุนบทบาททางเพศที่หลากหลายของสมาชิกในครอบครัว 3) การเสริมสร้างความตระหนัก การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศในชุมชน ที่จะส่งเสริมให้คนรู้จักและเข้าใจถึงปัญหานี้อย่างถูกต้อง

ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางการแก้ปัญหา
	4) การส่งเสริมนโยบายที่เป็นมาตรฐาน การสนับสนุนนโยบายที่เป็นมาตรฐานในการป้องกันความไม่เท่าเทียมทางเพศและความรุนแรงในครอบครัว ที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความเป็นอิสระของสมาชิกในครอบครัว
ค่านิยมและทัศนคติ	1) การสร้างความตระหนักรู้และการให้ความรู้ เกี่ยวกับเรื่องความเท่าเทียมทางเพศในระดับชุมชนและองค์กร เพื่อสร้างความตระหนักรู้และให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศ 2) ให้การศึกษา โดยสร้างหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศในระดับ โรงเรียนและมหาวิทยาลัย เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กและเยาวชนตั้งแต่เริ่มต้น 3) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางเพศในครอบครัว ส่งเสริมให้ครอบครัวมีการพูดคุยและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางเพศที่ไม่ถูกกำหนดโดยค่านิยมและประเพณีดั้งเดิม
นโยบาย กฎหมาย และการขับเคลื่อนของระบบราชการ	1) รัฐควรสร้างและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคทางเพศให้ครอบคลุมและชัดเจน รวมถึงมีบทลงโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้ละเมิด 2) การบังคับใช้กฎหมายต้องเข้มแข็งและมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กฎหมายมีประสิทธิภาพในการปกป้องสิทธิของทุกคน 3) รัฐควรสร้างนโยบายที่ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในทุกด้าน ทั้งในที่ทำงานและในครอบครัว และสนับสนุนการดำเนินการในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง 4) การส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในโรงเรียน ที่ทำงาน และในสังคมทั่วไป เพื่อสร้างความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติตามหลักการความเสมอภาคทางเพศ 5) การคุ้มครองสิทธิของกลุ่มเพศทางเลือก โดยออกกฎหมายและนโยบายคุ้มครองสิทธิของกลุ่มเพศทางเลือกอย่างเท่าเทียม เช่น การยอมรับการแต่งงานของเพศเดียวกัน

ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางการแก้ปัญหา
	(พ.ร.บ.ผ่านแล้ว) แต่ยังคงต้องมีการคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติในที่ทำงานด้วย 6) รัฐควรจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างเพียงพอในการดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ 7) การสร้างระบบการสนับสนุนและบริการสังคมการสร้างระบบการสนับสนุนและบริการสังคมที่เอื้อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เช่น บริการด้านการดูแลเด็ก บริการสุขภาพจิต และการสนับสนุนทางกฎหมาย 8) การให้ความสำคัญกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว รัฐควรให้ความสำคัญกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และสร้างมาตรการป้องกันและคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 9) ประเมินและปรับปรุงกฎหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กฎหมายทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลง

2.2 ประเด็นปัญหาจากความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาปัจจัยของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคทางเพศ โดยมีจากผู้แทนกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลางภูมิภาค และท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน องค์กรภาคประชาสังคม จาก 4 ภาค ผลการศึกษาสามารถจำแนกประเด็นปัญหาจากความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัวที่พบบ่อยได้ดังตาราง

ตารางที่ 2 ประเด็นปัญหาจากความไม่เท่าเทียมทางเพศในครอบครัวที่พบบ่อย

ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคกลาง	ภาคใต้
1. วัฒนธรรมผู้ชายเป็นใหญ่ 2. การเข้าถึงการศึกษาและโอกาสทางเศรษฐกิจ	1. ความรุนแรงในครอบครัวจากความไม่เข้าใจความหลากหลายทางเพศ 2. ปัญหาการปกครองและสิทธิในการเลี้ยงดูบุตร	1. ความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัว 2. ภาวะพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ 3. ผู้สูงอายุชายถูกทอดทิ้ง 4. ปัญหายาเสพติด	1. ศีลธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม 2. ยาเสพติดและความรุนแรง 3. แม่เลี้ยงเดี่ยวและปัญหาการเลี้ยงดูบุตรหลังหย่า

ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคกลาง	ภาคใต้
3. การจัดการแรงงาน และโอกาสในการ ทำงาน 4. ความขัดแย้งและความ รุนแรงในครอบครัว	3. ปัญหาในพื้นที่ ชายแดน 4. ปัญหายาเสพติด	5. ปัญหาแรงงานต่างด้าว	

2.2.1 ประเด็นปัญหาที่พบในภาคเหนือ

ในกลุ่มการสนทนาของภาคเหนือ มีการกล่าวถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ และบทบาททางเพศอย่างละเอียด โดยเน้นไปที่วัฒนธรรมที่ยังคงมีความเชื่อว่า “ผู้ชายเป็นใหญ่” และ “ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคน แต่ผู้หญิงไม่สามารถมีได้” โดยประเด็นนี้ปรากฏในชนเผ่าม้งซึ่งยังคงยึดหลักวัฒนธรรมเดิมอยู่ แม้ว่าจะมีการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้นในรุ่นใหม่ๆ แต่ก็ยังมีความเหลื่อมล้ำทางเพศอยู่มาก ซึ่งประเด็นต่างๆ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 วัฒนธรรมผู้ชายเป็นใหญ่ ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคน ในขณะที่ผู้หญิงไม่สามารถมีได้ ผู้ชายมีบทบาทในการทำงานหาเงิน ส่วนผู้หญิงต้องทำงานบ้านและดูแลลูก ความเหลื่อมล้ำทางเพศยังคงมีอยู่ เนื่องจากความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง

ประเด็นที่ 2 การเข้าถึงการศึกษาและโอกาสทางเศรษฐกิจ ผู้หญิงมักถูกเรียกกลับบ้านเพื่อช่วยทำงานเมื่อแรงงานไม่พอ ในขณะที่ผู้ชายมีโอกาสเรียนและก้าวหน้าในอาชีพมากกว่าผู้หญิงที่ต้องทำงานนอกบ้านยังต้องทำงานบ้านด้วย ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวและการหย่าร้าง

ประเด็นที่ 3 ปัญหาการทำงานและการย้ายถิ่น ประเด็นดังกล่าวถูกหยิบยกมากล่าวถึงในกลุ่มของเด็กในชนเผ่าม้ง ที่มักจะไปทำงานที่เกาหลีหลังจากจบ ม.3 เนื่องจากครอบครัวชักชวนและสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิพื้นฐานและการปฏิบัติที่เป็นธรรม

“ตอนนี้เด็กหลายพื้นที่ในชนเผ่าไปทำงานที่เกาหลี พอเด็กจบม. 3 ก็เดินทางไปทำงานที่เกาหลี เพราะว่ามีพ่อแม่บางส่วนก็อยู่ที่นั่น ซึ่งเขาก็ชักชวนกันไป... คนส่วนใหญ่ที่ไปมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ไปทำงานในภาคของเกษตร ที่เราเรียกกันว่าผีน้อย ส่วนใหญ่ครอบครัวก็จะสนับสนุนให้ไป” ซึ่งความเห็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการจัดการแรงงานและโอกาสในการทำงานภายในประเทศที่ยังขาดการสนับสนุนทางอาชีพให้ทุกคนมีโอกาสในอาชีพอย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม

ประเด็นที่ 4 ความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัว

สุราและสารเสพติด เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัวอย่างมาก ซึ่งสามารถทำให้เกิดความไม่สงบในบ้านและทำให้สมาชิกในครอบครัวเสียสละการทำงานและความสัมพันธ์ที่ดี ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ร่วมประชุมกลุ่มภาคเหนือ พบว่า 50% ของประเด็นปัญหาของปีที่ผ่านมา เป็นเรื่องของสุราและสารเสพติด เป็นสาเหตุหลักของการเกิดความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัวมากกว่าเรื่องเพศสภาพ

2.2.2 ประเด็นปัญหาที่พบบ่อยในภาคอีสาน

ประเด็นที่ 1 ความรุนแรงในครอบครัวและความไม่เข้าใจความหลากหลายทางเพศ สังคมในภาคอีสานยังขาดความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) คนที่มีอัตลักษณ์ทางเพศแตกต่างจากเพศกำเนิดมักถูกกดขี่ ถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลงตัวเอง อีกทั้งความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับบทบาททางเพศและอาชีพยังคงมีอิทธิพลสูง คนในกลุ่ม LGBTQ+ จึงมักต้องย้ายไปอยู่ในเมืองใหญ่เพื่อหาการยอมรับ

“เรามองเรื่องวัฒนธรรมสังคมภาคอีสานเอง มีความเชื่อว่าผู้ชายจะต้องเป็นแบบนี้ โคม่าต้องเป็นทหาร ตำรวจหรือข้าราชการ ผู้หญิงก็ต้องเป็นครู เป็นพยาบาล จะมีความเชื่อปลูกฝังในเรื่องของอาชีพ สิ่งที่จะหาเลี้ยงชีวิต ถ้าเป็นกะเทยเป็นเกย์ก็ทำได้ แต่คาบารู๋โชว์ ไปขายตัวที่พัทยา หรือว่าเปิดร้านเสริมสวย เท่านั้น เราจะเห็นได้ว่าคนที่เป็น LGBT ในภาคอีสาน ส่วนใหญ่จะหนีไปเรียนที่ในเมือง หรือไปเรียนที่กรุงเทพฯ ที่ไปอยู่ในสังคมที่เจริญก้าวหน้าในชุดความรู้ เพื่อให้เกิดการยอมรับ ในตัวตนของเขา”

แลนด์, เครือข่ายความหลากหลายทางเพศ, ผู้ร่วมสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก ครั้งที่ 4 (กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), 30 เมษายน 2567

ประเด็นที่ 2 ปัญหาการปกครองและสิทธิในการเลี้ยงดูบุตร กรณีคู่ที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส มักมีปัญหาเรื่องสิทธิในการเลี้ยงดูบุตร ต้องใช้กระบวนการทางกฎหมายผ่านศาลเยาวชนและครอบครัวในการไกล่เกลี่ย

ประเด็นที่ 3 ปัญหาในพื้นที่ชายแดน กรณีครอบครัวข้ามชาติ (ไทย-ลาว) มีปัญหาเรื่องการพำนักข้ามแดน กฎหมายระหว่างประเทศที่แตกต่างกันทำให้การแก้ปัญหายุ่งยาก

ประเด็นที่ 4 ปัญหายาเสพติด ยาเสพติดเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว กฎหมายบางส่วนอาจเอื้อต่อการใช้ยาเสพติด (เช่น การครอบครองไม่เกิน 5 เม็ดไม่ผิดกฎหมาย) ครอบครัวมักปกป้องผู้เสพติดที่เป็นลูกชาย ทำให้ไม่ได้รับการบำบัดอย่างจริงจัง

2.2.3 ประเด็นปัญหาที่พบบ่อยในภาคกลาง

ประเด็นที่ 1 ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงในครอบครัวของภาคกลางเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและรุนแรงขึ้น โดยผู้หญิงมักเป็นเหยื่อมากกว่าผู้ชาย ความรุนแรงที่พบมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ความรุนแรงที่ถูกกระทำทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ สาเหตุที่มักพบบ่อยเกิดจากการดื่มสุรา ยาเสพติด ความหึงหวง และปัญหาทางการเงิน การแก้ปัญหาต้องอาศัยการให้ความรู้ การสร้างความตระหนัก และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

ประเด็นที่ 2 ภาวะพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ ปัญหานี้สะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคม ผู้หญิงที่ไม่มีรายได้หรือพึ่งพาสามีทางการเงินมักมีอำนาจต่อรองน้อย ทำให้ต้องทนกับสภาพที่ไม่พึงประสงค์ การส่งเสริมการศึกษาและโอกาสทางอาชีพสำหรับผู้หญิงอาจช่วยลดปัญหานี้ได้

ประเด็นที่ 3 ปัญหาผู้สูงอายุชายถูกทอดทิ้ง สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวและค่านิยมในสังคม ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะเพศชาย มักถูกทอดทิ้งมากขึ้น รัฐควรมีมาตรการสนับสนุนครอบครัวที่ดูแลผู้สูงอายุ และพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง

ประเด็นที่ 4 ปัญหายาเสพติด เป็นรากเหง้าของปัญหาสังคมหลายอย่าง รวมถึงความรุนแรงในครอบครัว การบำบัดรักษาที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จำเป็นต้องมีการพัฒนาวิธีการบำบัดใหม่ๆ และการป้องกันการกลับไปเสพซ้ำ

ประเด็นที่ 5 แรงงานต่างด้าว สะท้อนถึงความท้าทายในการจัดการชายแดนและนโยบายแรงงานต่างด้าว ปัญหานี้เกี่ยวข้องกับความมั่นคง สาธารณสุข และสิทธิมนุษยชน จำเป็นต้องมีนโยบายที่สมดุลระหว่างการควบคุมและการคุ้มครองสิทธิ

2.2.4 ประเด็นปัญหาที่พบบ่อยในภาคใต้

ประเด็นที่หนึ่ง ศีลธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม ในบางชุมชน เช่น ชุมชนมุสลิม ยังคงมีบรรทัดฐานทางเพศที่เข้มงวดและไม่ยอมรับความหลากหลายทางเพศ หรือแม้แต่ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศระหว่างชายหญิงที่หลายครอบครัวมุสลิม ผู้ชายมักถูกมองว่าเป็นหัวหน้าครอบครัว มีหน้าที่หลักในการทำงานหารายได้และดูแลเรื่องการเงินของครอบครัว ขณะที่ผู้หญิงมักถูกมองว่ามีหน้าที่หลักใน

การดูแลบ้านและเลี้ยงดูลูก ซึ่งทำให้โอกาสในการทำงานนอกบ้านหรือการศึกษาอาจถูกจำกัด ทำให้คนที่ไม่มีบรรทัดฐานทางศีลธรรมแบบเดียวกันอาจไม่ได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน

ประเด็นที่สอง ปัญหายาเสพติด ในภาคใต้ยาเสพติดหลายชนิด ยาบ้าเป็นยาเสพติดที่พบมากที่สุด เนื่องจากราคาถูกและหาซื้อง่าย และใบกระท่อมเป็นพืชท้องถิ่นที่มีการเสพในรูปแบบต่างๆ ซึ่งแม้จะมีสรรพคุณทางยาบางอย่าง แต่การใช้ในทางที่ผิดก็สามารถก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพได้ ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวในภาคใต้ เนื่องจากผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ทำให้ภาระในการดูแลครอบครัวตกอยู่ที่ผู้หญิง รวมถึงคนซึ่งอยู่ในครอบครัวเดียวกันทั้งผู้เป็นพ่อแม่ และลูกของผู้เสพเอง

ประเด็นที่สามแม่เลี้ยงเดี่ยวและปัญหาการเลี้ยงดูบุตรหลังหย่า แม่เลี้ยงเดี่ยวต้องรับภาระในการดูแลครอบครัวเพียงคนเดียว เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากพ่อหรือคู่สมรสที่แยกทางกันไป และมักจะต้องเผชิญกับภาระทางการเงินที่หนักขึ้น เนื่องจากต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเลี้ยงดูบุตรคนเดียว โดยไม่มีการสนับสนุนจากคู่สมรสที่แยกทางไป

2.3 นโยบายและกฎหมายส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

2.3.1 สภาพปัญหาของนโยบายและกฎหมาย

ในปัจจุบัน นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของประชาชน ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ และกฎหมายอื่น ๆ ได้ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความเสมอภาคและลดการเลือกปฏิบัติทางเพศอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม การนำกฎหมายเหล่านี้ไปปฏิบัติยังคงมีความท้าทาย เนื่องจากการขาดความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้กฎหมายและนโยบายเหล่านี้สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และจากการรวบรวมข้อมูลสามารถวิเคราะห์จำแนกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและกฎหมายที่มีในปัจจุบัน ที่จะสามารถดำเนินการเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การปรับปรุงกฎหมายและนโยบายใหม่ กฎหมายได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปมากแล้ว รวมถึงมีนโยบายใหม่ๆ เพิ่มขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาคือการปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะการขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายอาญาเรื่องการข่มขืนที่แก้ไขจาก “ข่มขืนหญิงในที่สาธารณะ” เป็น “ข่มขืนผู้อื่น” แต่ยังคงมีความสับสนในการปฏิบัติ

ประการที่สอง การทำงานแยกส่วนในเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศและประเด็นครอบครัว ซึ่งการทำงานในเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศและประเด็นครอบครัวมีการทำงานแยกส่วน แนวคิดอาจไม่สอดคล้องกัน ความเข้าใจในบทบาทผู้หญิงในครอบครัวและความเสมอภาคระหว่างเพศต้องดำเนินการไปพร้อมกัน

ประการที่สาม การบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายมีความอะลุ่มอล่วยและให้ความสำคัญกับการเป็นครอบครัว แต่ปัญหาที่พบในพื้นที่คือการปฏิบัติที่ไม่เด็ดขาดทำให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น ตำรวจบางท่านเห็นว่าควรจัดการเป็นคดีอาญาเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเด็ดขาด ขณะที่บทบาทของกระทรวง พม. มีบทบาทในเชิงส่งเสริม สงเคราะห์ ไม่ได้มีอำนาจในทางปกครอง ซึ่งจำเป็นต้องทำงานเชิงรุกในด้านการประสานและติดตามที่มากขึ้น

ประการที่สี่ ปัญหาการใช้กฎหมายในลักษณะอื่น เช่น กฎหมายจำเพาะเจาะจงกับผู้เสียหายเท่านั้น จึงยากต่อการใช้งานในกรณีทั่วไป การวินิจฉัยบางครั้งไม่ตรงตามความเป็นจริง และไม่มีกระบวนการตรวจสอบว่าผู้กระทำผิดปฏิบัติตามคำวินิจฉัยหรือไม่, การใช้กฎหมายในสถาบันการศึกษาหรือการทำงานยังพบอุปสรรค ตัวอย่างเช่น การแต่งกายตามเพศสภาพที่ต้องทำตามกฎระเบียบของสถาบันก่อน ข้าราชการครู หรือคนทำงานในระบบราชการอาจถูกย้ายหรือพักราชการหากแต่งกายตามเพศสภาพ, เจตนาธรรมณ์และการสั่งการ มีการประกาศเจตนาธรรมณ์ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ แต่ไม่มีการสั่งการอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการปฏิบัติที่ชัดเจน การอบรมบุคลากรในเรื่องมิติทางเพศและอัตลักษณ์ยังมีข้อจำกัด, นิยามของครอบครัวที่มีความหลากหลายยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายปัจจุบัน ทำให้ขาดการรองรับทางกฎหมายสำหรับครอบครัวรูปแบบใหม่ เป็นต้น

2.3.2 การเสริมประสิทธิภาพของนโยบายและกฎหมาย

สำหรับนโยบายและกฎหมายที่มีในปัจจุบัน มีช่องโหว่ ช่องว่าง ควรจะมีการเสริมให้มีประสิทธิภาพขึ้นหรือไม่ อย่างไรนั้น สามารถวิเคราะห์สรุปและจำแนกได้ดังนี้

(1) ความเข้าใจและการปฏิบัติตามกฎหมาย

ยังคงมีการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงและกลุ่มคนหลากหลายทางเพศในบางกฎหมายและระเบียบขาดความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องจากผู้ปฏิบัติงาน จึงควรมีการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อปรับปรุงและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย

ดังนั้น สำนักงาน สค. จึงควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องความเสมอภาคทางเพศอย่างต่อเนื่อง และอาจทำงานร่วมกับแต่ละหน่วยงาน และจัดให้มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญ

(2) ข้อจำกัดของกฎหมายการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ช่องโหว่ในกฎหมายอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายนี้ถูกใช้เพียงเล็กน้อยในระดับชุมชนและครอบครัว และมีข้อจำกัดของกฎหมายการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ มีช่องโหว่ในกฎหมายอื่น ๆ จึงควรมีการออกแบบแนวปฏิบัติในองค์กรหรือหน่วยงานให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องรอกฎหมาย

ตัวอย่างเช่น

- ปัญหาการเข้าถึงกองทุนสตรี ผู้หญิงข้ามเพศยังไม่สามารถเข้าถึงกองทุนสตรีอำเภอหรือจังหวัดได้ เนื่องจากการเลือกปฏิบัติตามเพศกำเนิด
- ปฏิบัติตามเพศกำเนิด การลงชื่อหรือลงทะเบียนด้วยคำนำหน้า “นาย” ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ในบางกรณี
- การสร้างงานบางอาชีพยังไม่เปิดรับกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ
- การลงโทษในกฎหมายบางฉบับ เช่น กฎหมายยาเสพติดและการกระทำความรุนแรงในครอบครัวยังอ่อนและไม่คุ้มครองประชาชนอย่างเพียงพอ
- การบังคับใช้กฎหมายขาดความชัดเจนในการแจ้งความและดำเนินคดี ประชาชนมักต้องพึ่งพาสื่อให้เป็นข่าวเพื่อให้หน่วยงานดำเนินการ
- การสร้างงานบางอาชีพยังไม่เปิดรับกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ

2.4 ประเด็นปัญหาที่ทำนายและยังไม่ได้ได้รับความสนใจ

การคำนึงถึงหลักการสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของความเป็นมนุษย์ที่ครอบคลุมกว่าสิทธิซึ่งออกโดยรัฐ โดยเนื้อหาของสิทธิมนุษยชนจะรวมถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และการได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย ในทางตรงกันข้าม บางครั้งสิทธิที่ออกโดยรัฐอาจลดทอนสิทธิมนุษยชน เช่น การมีกฎหมายที่มีความเหลื่อมล้ำทางเพศในด้านต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นการผิดหลักของสิทธิมนุษยชน แม้สิทธิจะเป็นเรื่องที่ต้องจัดการให้มีการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครอง แต่บางครั้งกฎหมายเหล่านั้นกลับสร้างความเหลื่อมล้ำและขัดกับสิทธิมนุษยชน เช่น กฎหมายที่เกี่ยวกับชายหญิงบางข้อ

ในระดับสากล สิทธิมนุษยชนยังพูดถึงการไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่ทั่วโลกยอมรับ ไม่ว่าจะเป็นอายุ เพศ เชื้อชาติ ภาษา หรือกำเนิด ซึ่งเมื่อเรื่องเหล่านี้ถูกนำมาพูดถึงในประเทศไทย การแยกกลุ่มคนเปราะบางมักไม่รวมถึงผู้ชาย

การระบุและการแก้ปัญหาของกลุ่มเปราะบาง

ในประเทศไทย กลุ่มเปราะบางมักหมายถึงเด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ แรงงานข้ามชาติ และกลุ่มอื่น ๆ แต่ไม่รวมผู้ชาย ดังนั้น การแก้ปัญหาจึงมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเหล่านี้เท่านั้น การใช้คำว่า "กลุ่มเปราะบาง" ควรเปลี่ยนเป็น "กลุ่มที่เข้าไม่ถึงสิทธิและโอกาส" เพื่อให้ครอบคลุมทุกคนที่ถูกเลือกปฏิบัติ รวมถึงผู้ชาย การแยกเขาแยกเรา (stigmatization) นำไปสู่การเลือกปฏิบัติและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การถูกตีตราว่าเป็นคนด้อยโอกาส ซึ่งนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและการไม่เข้าถึงสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียม

แนวทางการจัดการเลือกปฏิบัติ

การจัดการเลือกปฏิบัติควรเริ่มต้นจากการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ การเกลียดชังและความกลัว (hate crime) ที่เกิดขึ้นจากการขาดความเข้าใจในเรื่องเพศและความหลากหลายทางเพศต้องถูกกำจัดด้วยการสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ค่านิยมความเชื่อ และวัฒนธรรมที่มาจากการกำหนดของคนกลุ่มหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกคนก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการให้ความรู้ใหม่

การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เท่าเทียมต้องได้รับการแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เช่น กฎหมายการหย่าร้างที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง การมีข้อยกเว้นในกฎหมายสำหรับผู้หญิงที่ต้องการหย่าร้างเมื่อพบว่าผู้ชายมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นเพียงครั้งเดียว ขณะที่ผู้หญิงต้องเจอเหตุการณ์แบบเดียวกันถึงสามารถฟ้องหย่าได้ นอกจากนี้ การที่กฎหมายบางข้อไม่รวมกลุ่ม LGBT ยังเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน

ปัญหากฎหมายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ

บางกฎหมายของรัฐอาจลิดรอนสิทธิมนุษยชน เช่น กฎหมายการหย่าร้างที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง การมีข้อยกเว้นในกฎหมายสำหรับผู้หญิงที่ต้องการหย่าร้างเมื่อพบว่าผู้ชายมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นเพียงครั้งเดียว ขณะที่ผู้หญิงต้องเจอเหตุการณ์แบบเดียวกันถึงสามารถฟ้องหย่าได้ นอกจากนี้ การที่กฎหมายบางข้อไม่รวมกลุ่ม LGBT ยังเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน

การแก้ปัญหาแบบที่อุปคาวนอาจไม่ตอบโจทย์ ต้องให้แต่ละประเทศหรือหน่วยงานจัดการตามบริบทของตน เช่น การรับมือกับปัญหาความเท่าเทียมทางเพศในประเทศไทยที่ต้องคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมและสังคมของประเทศ การสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการยอมรับและการปฏิบัติที่เท่าเทียม

การแก้ไขปัญหาผ่านการสร้างความรู้และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

การสร้างความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติผ่านการให้ความรู้ใหม่และการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศ การปรับปรุงกฎระเบียบและนโยบายให้เกิดความเสมอภาคทางเพศ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการยอมรับและการปฏิบัติที่เท่าเทียม

การแก้ไขปัญหากลุ่มเปราะบางที่ซ้อนทับ (Intersexuality)

กลุ่มเปราะบางบางคนมีปัญหาหลายด้าน เช่น คนพิการที่เป็นกระเทยและติดเชื้อ HIV การแก้ไขปัญหาต้องพิจารณาความซับซ้อนของการเลือกปฏิบัติที่ทับซ้อนกัน การสร้างกลไกในการดูแลและป้องกันการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากปัญหาที่ซ้อนทับ การให้ความสำคัญกับการสร้างกฎหมายและนโยบายที่ไม่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ และการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศและกลุ่มเปราะบางที่ซ้อนทับ

ปัญหาที่ยังไม่ได้รับความสนใจเป็นช่องว่างและยังไม่มีกฎหมายรองรับ ได้แก่

1) การปรับปรุง พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศควรแก้ไขกฎหมายทุก 5 ปี เพื่อให้ทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ควรจำกัดการร้องเรียนเฉพาะผู้เสียหาย แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้พบเห็นสามารถร้องเรียนได้ด้วย และควรกำหนดให้การช่วยเหลือมีความรวดเร็วขึ้น เนื่องจากปัจจุบันแม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้เสร็จสิ้นใน 120 วัน แต่ในความเป็นจริงทุกเคสมักใช้เวลามากกว่า 1 ปี ทั้งนี้ควรพิจารณาเพิ่มบทลงโทษสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่ไม่ปฏิบัติตาม โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่ยังมีการเลือกปฏิบัติ เช่น การใช้คำนำหน้าชื่อและการแต่งกายตามเพศสภาพ

2) ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายยังไม่เป็นไปตามที่กำหนด การติดตามความคืบหน้ามักมีความล่าช้า การขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความไม่เพียงพอของบุคลากรในการทำงาน ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่

3) ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา ควรเพิ่มความเข้าใจและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ ให้ครอบคลุมมากขึ้น ไม่ให้จำกัดเพียงกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงผู้หญิงและผู้ชายทั่วไป

4) ควรมีการผลักดันให้มีการปรับปรุงรัฐธรรมนูญ โดยเพิ่มคำว่า SOGI (Sexual Orientation, Gender Identity, and Expression) เข้าไปในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเพศ

5) การจัดทำงบประมาณที่สะท้อนเพศสภาพ โดยการเพิ่มการสนับสนุนและงบประมาณในการทำงานร่วมกับเครือข่ายที่สนับสนุนความหลากหลายทางเพศ เช่น กลุ่มหอแก้วสีรุ้ง และการทำงานร่วมกับองค์กรสาธารณประโยชน์ในการผลักดันกิจกรรมและโครงการที่ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ การจัดทำงบประมาณในชุมชนหรือหน่วยงานราชการบางแห่งไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศสภาพ เช่น การจัดทำห้องน้ำ เป็นต้น

6) ความไม่เสมอภาคในภาคธุรกิจเอกชน บางบริษัทมีระเบียบเกี่ยวกับการลาคลอดและการให้ผู้ชายลาเลี้ยงดูบุตรที่ไม่เป็นธรรม หน่วยงาน/องค์กรบางแห่งไม่ทราบกฎหมายหรือไม่เปิดโอกาสให้พนักงานใช้สิทธิตามกฎหมาย มีข้อบังคับที่ปิดกั้นอยู่

5) การทำงานและการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในภาครัฐ การทำงานกับภาครัฐมีความยุ่งยากและไม่เพียงพอต่อการขอความช่วยเหลือของประชาชน อีกทั้งการทำงานขับเคลื่อนประเด็นความหลากหลายทางเพศยังไม่เท่ากับเรื่องของผู้สูงอายุเด็กและเยาวชน

6) ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้เข้าใจกฎหมายและใช้สิทธิได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการทำงานร่วมกับเครือข่ายและกลุ่มสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนประเด็นความเสมอภาคทางเพศให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม

2.5 การสะท้อนด้านการจัดการกับปัญหาของกระทรวง พม.

1. ขาดความรู้และการบังคับใช้กฎหมาย

-- ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความเท่าเทียม

หนึ่งในปัญหาหลักของ พม. คือการขาดความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับจังหวัด มีถึง 70 จังหวัดที่เจ้าหน้าที่ พมจ.ขาดความรู้ในเรื่องนี้ อย่างชัดเจน แม้จะมีการใช้งานมานานกว่า 10 ปีแล้ว ความรู้ที่ขาดหายไปนี้ทำให้การบังคับใช้กฎหมาย และการให้บริการประชาชนเป็นไปได้ยาก

-- โครงสร้างของกฎหมาย

การทำงานใน โครงสร้างของกฎหมายความเท่าเทียมระหว่างเพศนั้นยังกระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลาง ทำให้พมจ.ในจังหวัดทำหน้าที่เสมือนการส่งข่าวสารมากกว่าการดำเนินการเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียม การกระจายอำนาจและการให้ความรู้ในระดับจังหวัดจึงมีความสำคัญในการให้บริการที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายความรุนแรงในครอบครัว

-- กฎหมายความรุนแรงในครอบครัว

พระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2562 ยังคงถูกแขวนไว้และไม่ได้บังคับใช้อย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการรองรับและปฏิบัติตามกฎหมายนี้ แม้กฎหมายจะดีและ

พยายามคุ้มครองครอบครัวให้มีความสุขยั่งยืน แต่การขาดเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง ส่งผลให้ยังต้องใช้กฎหมายเก่าปี 2550 ที่เน้นการลงโทษเป็นหลัก

-- การกระทำความรุนแรงในครอบครัว

การกีดกันไม่ให้เข้าถึงสิทธิ์นั้นเป็นการกระทำความรุนแรงในรูปแบบหนึ่งที่ไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ การที่กฎหมายความรุนแรงในครอบครัวปี 2562 ถูกแขวนไว้ทำให้การปกป้องและคุ้มครองครอบครัวไม่สมบูรณ์และไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การป้องกันปัญหาและการดำเนินการล่วงหน้า

-- การขาดการคาดการณ์และการป้องกันปัญหา

การออกกฎหมายในประเทศไทยมักเป็นการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว มากกว่าการคาดการณ์และป้องกันปัญหา เช่น กฎหมายซ่อมทรานที่ต้องใช้เวลา 10-20 ปีในการผ่านอนุสัญญาและเป็นกฎหมายหลังจากเกิดกรณี “ไอ้โง่ดงดำ” หรือกฎหมายเกี่ยวกับอุ้มบุญที่ถูกกระตุ้นโดยปัญหาค้ามนุษย์จากประเทศญี่ปุ่น การรอให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงก่อนจึงทำให้ไม่สามารถป้องกันปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

-- การรับมือกับปัญหาเสาพิศ

ปัญหาเสาพิศเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรงในครอบครัว การที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการประกันความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นไปได้ยาก การให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาเสาพิศและการสร้างความปลอดภัยในการทำงานจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

สรุป

ปัญหาของ พ.ม.ที่สำคัญคือการขาดความรู้และการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ การขาดเจ้าหน้าที่ในการรองรับกฎหมายใหม่ ๆ และการขาดการคาดการณ์และการป้องกันปัญหาล่วงหน้า การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยการกระจายอำนาจและการให้ความรู้ในระดับจังหวัด การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และการสร้างความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงการให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาในระยะยาวเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมในสังคมอย่างแท้จริง

3. การขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเชิงลึกเกี่ยวกับครอบครัว เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว โดยพิจารณาตั้งแต่โครงสร้าง

คณะกรรมการในการขับเคลื่อนฯ การดำเนินงานตาม/บังคับใช้กฎหมาย ช่องทางที่ประชาชนจะสามารถแจ้งปัญหา ดำเนินการแก้ไขปัญหา การจัดทำฐานข้อมูล การวิเคราะห์และนำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ว่ามีปัจจัยหรืออุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง ผลการศึกษามีดังนี้

3.1 โครงสร้างคณะกรรมการในการขับเคลื่อนฯ

โครงสร้างคณะกรรมการในการขับเคลื่อนฯให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวของ สค. มีทั้ง 3 ชุด ได้แก่ (1) คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ หรือ วลพ. เพื่อทำหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาที่มีการร้องเรียนว่าถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ (2) คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ หรือ สทพ. อำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือการกำหนดนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติงานเพื่อให้มีการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศในทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (3) กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศตามที่กฎหมายกำหนด

โดยคณะกรรมการทั้ง 3 ชุด จะทำหน้าที่สอดรับกัน แต่ทั้งนี้ กลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ไม่มีแค่เฉพาะคณะกรรมการ 3 ชุด นี้เท่านั้น โดย สค. มีกลไกอื่นอีก ดังนี้

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women - CEDAW) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 5 รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560	
3.1 กลไกตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 31 ก.ค. 44 และ 31 มี.ค.58 ให้มีกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ (CGEO และ GFP)	3.2 กลไกตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558
1) คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ (กยส.) โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ 2) คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาสถานภาพสตรี (กสส.) โดยมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสตรีต่อ กยส. ส่งเสริมให้มีการพัฒนา การวิจัย และการจัดการความรู้เกี่ยวกับสตรีอย่างเป็นระบบและส่งเสริมการพัฒนาให้มีระบบ	1) คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (สทพ.) โดยมีอำนาจหน้าที่เพื่อกำหนดนโยบายมาตรการ และแผนปฏิบัติงานเพื่อให้มีการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ 2) คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (วลพ.) เพื่อวินิจฉัยปัญหาที่มีการยื่นคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ 3) คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินชดเชยและ

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women - CEDAW) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 5 รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560	
ฐานข้อมูลของสตรีและข้อมูลจำแนกเพศหญิงชาย และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดสมัชชาสตรี 3) กลไกระดับกระทรวง กรม ได้แก่ ผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชาย (CGEO) และศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย (GFP) ในทุกกระทรวง/กรม (ยกเว้นกระทรวงกลาโหม อยู่ระหว่างดำเนินการ) ซึ่งปัจจุบัน มีจำนวน 136 หน่วยงาน	เยียวยาแก่ผู้เสียหายเนื่องจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ เช่น ให้เงินสนับสนุนแก่หน่วยงาน/องค์กรที่ขอโครงการ
แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสตรี พ.ศ. 2566 – 2570 ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ พ.ศ. 2566 - 2570
3.3 ศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563)	

3.2 ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังนี้

(1) ความเข้าใจและการยอมรับในสังคม

ค่านิยม วัฒนธรรม และเจตคติที่ยังฝังรากลึกเกี่ยวกับบทบาทของเพศชายและเพศหญิง รวมถึงความไม่ยอมรับความหลากหลายทางเพศ ทำให้การเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและพฤติกรรมในครอบครัวยังไม่ทั่วถึง

“แนวทางนโยบายปรับเจตคติด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ จากฐานคิดแบบสองเพศ ไปสู่ฐานความคิดแบบให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางเพศ ตระหนักรู้และยอมรับการดำรงอยู่และสิทธิของบุคคลเพศอื่น ๆ นอกเหนือจากชายและหญิง และวางนโยบายที่ครอบคลุมทุกเพศ”

ความคิดเห็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสัมภาษณ์เชิงลึก ครั้งที่ 3 (กลุ่มเจ้าหน้าที่ สค/พม.), ไม่ระบุชื่อ, วันศุกร์ที่ 17 พฤษภาคม 2567 ณ ห้องประชุมจันทร์ระพี ชั้น 19 A กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(2) การดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายและนโยบายปัจจุบัน ความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายกฎหมายที่มีอยู่ เช่น พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ปัญหาที่พบคือ 1) แม้จะมีการกำหนดสิทธิและความเสมอภาคระหว่างเพศ แต่ยังมีช่องโหว่ที่ทำให้ไม่สามารถครอบคลุมทุกประเด็นและทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครบถ้วน 2) การบังคับใช้กฎหมายยังมีข้อจำกัดในบางพื้นที่และบางกลุ่ม โดยเฉพาะในชุมชนห่างไกลที่ยังขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องสิทธิและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลประชาชนจำนวนมากยังขาดการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิและกฎหมายที่มีอยู่ ส่งผลให้ไม่สามารถเรียกร้องสิทธิของตนเองได้อย่างเต็มที่ 3) ช่องทางการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น กลุ่มผู้พิการ หรือกลุ่ม LGBTQ+ 4) การบังคับใช้และการติดตามผล การบังคับใช้กฎหมายยังไม่เข้มงวดและไม่เสมอภาคเสมอไป เจ้าหน้าที่บางคนยังขาดความรู้และความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง การติดตามผลและการประเมินผลการดำเนินงานยังขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการรายงานและติดตามผลหลายช่องทาง ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและล่าช้า

(3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

การทำงานของ พม. ในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ แม้จะไม่มีอำนาจทางการปกครอง แต่การประสานงานที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างความร่วมมือที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาในสังคมได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ไม่ได้มีอำนาจทางการปกครองและต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น แต่ปัจจุบันก็ยังคงมีปัญหาและข้อจำกัดในการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้การขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศยังไม่ครอบคลุมทุกมิติ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรต่างๆ งบประมาณและทรัพยากรที่จำกัดทำให้การขับเคลื่อนโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ไม่ทั่วถึง และการสนับสนุนจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนยังไม่เพียงพอ รวมถึงการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังมีข้อจำกัด

ตัวอย่างในการทำประสานกับหน่วยงานอื่น เช่น

การบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดี 1) กระทรวงยุติธรรม พม. ไม่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายหรือดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศหรือความรุนแรงในครอบครัวต้องประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย 2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางอาญา เช่น การล่วงละเมิดทางเพศ การทำร้ายร่างกาย หรือการใช้ความรุนแรงในครอบครัว พม. ต้องประสานงานกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีตามกฎหมาย

การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว 1) กระทรวงมหาดไทย การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวต้องประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นภายใต้กระทรวงมหาดไทย เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และเทศบาล เพื่อให้การดำเนินการในระดับชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2) กรมการปกครอง: ในกรณีที่ต้องการความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง พม. ต้องประสานงานกับกรมการปกครอง

การให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหาย 1) กระทรวงสาธารณสุข การให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์และจิตใจแก่ผู้เสียหายจากการล่วงละเมิดหรือความรุนแรงต้องประสานงานกับกระทรวงสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาลและสถานพยาบาลในพื้นที่ 2) กระทรวงศึกษาธิการ ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นเด็กนักเรียน การให้ความช่วยเหลือและการฟื้นฟูต้องประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้โรงเรียนและสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน

การให้ความรู้และการอบรม 1) กระทรวงการศึกษา การให้ความรู้เกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศในโรงเรียนและสถานศึกษาต้องประสานงานกับกระทรวงการศึกษาเพื่อจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมที่เหมาะสม 2) กรมประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศต้องประสานงานกับกรมประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลไปยังประชาชนในวงกว้าง

การพัฒนาสิทธิและความเสมอภาคในที่ทำงาน 1) กระทรวงแรงงาน การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในที่ทำงานต้องประสานงานกับกระทรวงแรงงานเพื่อออกกฎระเบียบและนโยบายที่ส่งเสริมความเสมอภาคในสถานประกอบการ 2) สภาอุตสาหกรรมและสมาคมธุรกิจ การประสานงานกับองค์กรภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในสถานประกอบการ

การสนับสนุนและการจัดสรรทรัพยากร 1) สำนักงบประมาณ การจัดหางบประมาณและทรัพยากรเพื่อสนับสนุน โครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างเพศต้องประสานงานกับสำนักงบประมาณ 2) กระทรวงการคลัง การจัดการเงินทุนและการสนับสนุนทางการเงินสำหรับโครงการต่างๆ ต้องประสานงานกับกระทรวงการคลังเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

“เวลาเราบอกว่านโยบาย พอเป็นเรื่องผู้หญิงก็คิดว่าผม. เป็นเจ้าภาพ เรื่องความความเท่าเทียมทางเพศเนี่ยมันไม่ใช่แค่ผม. มันมีเรื่องอย่างเช่น นโยบายเกี่ยวกับแรงงานหรือนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมหรือเกี่ยวกับการศึกษา ดังนั้นจะต้องมีการบูรณาการที่มันออกไปนอกจาก ผม. ไม่งั้นจะไม่นำมาสู่เปลี่ยนแปลง”

รศ.ดร.ศิริจิต สุนันตะ, การประชุมเชิงปฏิบัติการศึกษาปัจจัยของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคทางเพศ ครั้งที่ 1, 25 มกราคม 2567

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การประสานงานที่มีประสิทธิภาพกับหน่วยงานต่างๆ จะช่วยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สามารถดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวและสังคม แต่ทว่าประเด็นปัญหาที่พบหลักคือ การประสานงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

อีกทั้งในบางกรณี การบังคับใช้กฎหมายขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจและนักข่าวบางรายยังคงใช้กฎหมายเก่าที่ไม่ครอบคลุม การดำเนินงานบางประการยังมีความซ้ำซ้อนและเพิ่มภาระในการติดตามรายงานผล

ส่วนการแก้ไขนโยบายและกฎหมายเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศยังไม่ครอบคลุมทุกประเด็นในสังคม ปัญหาที่พบคือ บุคลากรของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ยังไม่เชี่ยวชาญและไม่สามารถดำเนินการแก้ไขกฎหมายได้รอบด้าน การดำเนินการแก้ไขกฎหมายจึงควรเป็นเรื่องที่ต้องทำร่วมกันกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ

ดังนั้น การดำเนินการการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการบังคับใช้กฎหมายโดยใช้การตรวจสอบ การติดตาม การเฝ้าระวัง และการรายงาน การจัดการปัญหาจะดำเนินการผ่านการพิจารณาข้อร้องเรียน และการให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงใช้มาตรการทางกฎหมายเมื่อพบการละเมิด เช่น การดำเนินคดีและการลงโทษภายใต้การดำเนินการร่วมของหลายฝ่าย

(4) พม. มีข้อจำกัดในด้านบุคลากร

ข้อจำกัดด้านบุคลากรเนื่องจาก จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ความไม่เข้าใจและการขาดการสนับสนุนจากองค์กรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ขาดความต่อเนื่องในด้านภาระงานเนื่องจากบุคลากรมีการโยกย้ายบ่อยครั้ง อีกทั้งการขาดข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง ทำให้การตัดสินใจและการดำเนินงานไม่แม่นยำ

ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศยังคงมีข้อจำกัดในหลายประการ รวมถึงความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมในแต่ละจังหวัด เช่น พมจ. ในหลายจังหวัดยังขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายนี้ถึง 70 จังหวัด และการดำเนินงานของ พมจ. ในแต่ละจังหวัด เปรียบเสมือนการนำส่งข่าวสารเฉพาะส่วนกลาง ไม่มีการกระจายการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั่วประเทศ

“สก. ได้มีบทบาทหน้าที่อีกประการหนึ่ง ในการเสนอกฎหมายและปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในทัศนะของคนทำงาน การทำบทบาทหน้าที่นี้มีความเหมาะสมหรือไม่ และมาตรการ กลไก รวมถึงอัตรากำลังบุคลากรของ สก. รองรับการทำงานเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพได้เพียงใด”

ความคิดเห็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสัมภาษณ์เชิงลึก ครั้งที่ 3 (กลุ่มเจ้าหน้าที่ สก./พม.), ไม่ระบุชื่อ, ณ ห้องประชุมจันทร์ระพี ชั้น 19 A กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 17 พฤษภาคม 2567

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องมีการปรับปรุงการทำงานในด้านการให้ความรู้และการอบรมผู้ปฏิบัติงาน การใช้สื่อและการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงง่ายและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร การจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นระบบ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้บุคลากรมีทักษะและสามารถใช้ทรัพยากรในการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(5) ข้อจำกัดในการทำงานของกลไกในการขับเคลื่อนฯ

กลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว มีปัญหาความซ้ำซ้อนและเพิ่มภาระในการติดตามรายงานผล เนื่องจากมีแผนปฏิบัติการและคณะกรรมการจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้เกิดข้อเสีย ได้แก่ 1) ความซ้ำซ้อนในภารกิจ เนื่องจากหลายหน่วยงานมีภารกิจที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนและไม่มีประสิทธิภาพ การแบ่งหน้าที่ระหว่างกลไกต่างๆ ไม่ชัดเจน ทำให้การทำงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ 2) การติดตามและประเมินผล การมีคณะกรรมการและแผนปฏิบัติการหลายชุดทำให้การติดตามและประเมินผลยุ่งยาก เนื่องจากต้องรายงานผลและประเมินผลหลายช่องทาง ทำให้เกิดภาระงานเพิ่มเติมและอาจเกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน 3) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การมีหลายคณะกรรมการและแผนปฏิบัติการทำให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานยากขึ้น เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีแนวทางและวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นเอกภาพ และ 4) การใช้ทรัพยากร การมีคณะกรรมการและแผนปฏิบัติการหลายชุดทำให้การใช้ทรัพยากรไม่เป็นระบบ เนื่องจากต้องใช้ทรัพยากรทั้งเวลา คน และเงินมากขึ้นในการดำเนินงานและการติดตามผล

(6) การจัดทำฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำฐานข้อมูลและการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างไม่เพียงพอ การมีข้อมูลที่เป็นระบบจะช่วยให้การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับแนวทางในการจัดทำ คือ ข้อมูลจะถูกบันทึกในฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นได้ และมีการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเภทของปัญหา เช่น ปัญหาครอบครัว ความเสมอภาคทางเพศ พื้นที่ ความขัดแย้ง

อย่างไรก็ตามมีการพยายามจัดทำฐานข้อมูลประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคทางเพศ แต่พบว่าในบางกรณีไม่มีข้อมูลที่เพียงพอหรือขาดความร่วมมือจากประชาชน เช่น การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเพศวิถีมีความยากลำบาก

มีการพยายามวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อแก้ไขปัญหา แต่พบว่ายังขาดข้อมูลที่เพียงพอหรือข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับกลุ่มคนที่มีความเป็น gender ต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ชายที่เป็นโรคซึมเศร้า หรือข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบ ไม่มีข้อมูลชัดเจนเกี่ยวกับอัตราการแก้ไขปัญหาเทียบกับจำนวนปัญหาที่ได้รับการแจ้ง แต่สามารถสรุปได้ว่าการแก้ไขปัญหาที่มีความล่าช้าและขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงความยากลำบากในการรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในบางพื้นที่

การขาดข้อมูลและความรู้ที่เพียงพอ รวมถึงการขาดการยอมรับและการปรับตัวทางความคิด ทำให้การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศยังคงเผชิญกับอุปสรรคอยู่ หากมีการแก้ไขและปรับปรุงในส่วนนี้อย่างจริงจัง จะสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้มากขึ้น

(7) การเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสาร

การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้พิการทางการเห็น กลุ่มผู้พูดภาษาต่างชาติ เช่น ภาษาพม่า และการใช้สื่อในพื้นที่ท้องถิ่นยังไม่ทั่วถึง การผลิตสื่อที่มีต้นทุนสูงทำให้ไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง การใช้สื่ออิสระและ social media เป็นทางเลือกที่ควรพิจารณาเพื่อให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่และประชาชนทั่วไปได้มากขึ้น

สำหรับช่องทางในการแจ้งปัญหา ปัจจุบัน พม. ในช่องทางต่างๆ ดังนี้

ช่องทางที่ประชาชนสามารถแจ้งปัญหาได้ มีดังนี้

(1) การแจ้งผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประชาชนสามารถแจ้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัวผ่านเบอร์โทรศัพท์ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม) Line ID: @hotline1300 และ LINE กลุ่มของ พม ซึ่งรวมถึงเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุข (อศส).

- (2) การโทรศัพท์สายด่วน 1300 (บริการ 7 วัน 24 ชั่วโมง)
- (3) การส่งอีเมลหรือจดหมาย
- (4) การเข้าไปแจ้งปัญหาด้วยตนเองที่หน่วยงาน
- (5) ประชานชุมชน บางกรณีหากเกิดปัญหาในชุมชนสามารถร้องเรียนผ่านประชานชุมชนได้ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นบ้านเดี่ยวหรือหอพัก ถ้าประชานชุมชนแก้ไขปัญหาไม่ได้ก็สามารถโทรเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแล

ปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งปัญหา มีดังนี้

- (1) การขาดความรู้เกี่ยวกับช่องทางการแจ้งปัญหา
- (2) การเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตที่ไม่เท่าเทียมกัน
- (3) ความกลัวในการแจ้งปัญหาเนื่องจากกลัวการถูกแก้แค้น
- (4) การเกรงใจและการไม่กล้าแจ้ง บางครั้งประชาชนอาจรู้สึกเกรงใจหรือไม่กล้าแจ้งปัญหา โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับคนรู้จักหรือเพื่อนบ้าน
- (5) ประชากรแฝงและแรงงานต่างด้าว กรณีที่มีประชากรแฝงหรือแรงงานต่างด้าวมาอาศัยอยู่ในชุมชน อาจมีปัญหาในการแจ้งและจัดการปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
- (6) การไม่ทราบหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ประชาชนบางคนอาจไม่ทราบว่าต้องแจ้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัวกับหน่วยงานไหนและสื่อก็อาจไม่นำเสนอเรื่องนี้อย่างทั่วถึง

การสื่อสารให้ประชาชนรับทราบถึงช่องทางในการแจ้งปัญหา มีวิธีการสื่อสาร ดังนี้

- (1) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter
- (2) การโฆษณาผ่านโทรทัศน์และวิทยุ
- (3) การจัดทำโปสเตอร์และแผ่นพับแจกจ่ายในที่สาธารณะ
- (4) การให้ความรู้ผ่านการจัดสัมมนาและเวิร์กชอป

ระยะเวลาตั้งแต่หน่วยงานรับเรื่องจนถึงดำเนินการแก้ไขปัญหา

ระยะเวลาขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของปัญหา บางเรื่องอาจใช้เวลาเพียงไม่กี่วัน บางเรื่องอาจใช้เวลาหลายเดือน ความล่าช้าอาจเกิดจากการขาดข้อมูลที่ครบถ้วนและการขาดเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลประเด็นปัญหาที่มีการแจ้งเข้ามา

3.3 แนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

(1) การปรับปรุงโครงสร้างการทำงานแบบบูรณาการ

-- การรวมคณะกรรมการที่มีภารกิจคล้ายกัน ตัวอย่างเชิงปฏิบัติ

ควรรวมคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (วลพ.) และคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (สทพ.) ทั้งสองคณะกรรมการมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศและการพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น การรวมคณะกรรมการเหล่านี้จะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ

การรวมกลุ่มคณะกรรมการย่อยในพื้นที่ พิจารณารวมคณะกรรมการย่อยในพื้นที่ที่มีภารกิจซ้ำซ้อน เพื่อให้มีการประสานงานที่ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน เช่น การรวมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในแต่ละจังหวัด

-- การกำหนดบทบาทและหน้าที่ชัดเจน ตัวอย่างเชิงปฏิบัติ

การกำหนดบทบาทของแต่ละคณะกรรมการ จัดทำเอกสารที่ระบุบทบาทและหน้าที่ของแต่ละคณะกรรมการอย่างชัดเจน เพื่อให้สมาชิกคณะกรรมการทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

การสร้างคู่มือปฏิบัติงาน จัดทำคู่มือปฏิบัติงานที่ระบุขั้นตอนการดำเนินงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีความชัดเจน

-- การจัดตั้งคณะทำงานร่วม ตัวอย่างเชิงปฏิบัติ

จัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างกระทรวง พม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: เช่น กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข โดยมีการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อวางแผนและประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายและติดตามผลการดำเนินงาน

การสร้างคณะทำงานเฉพาะกิจ ในกรณีที่มีประเด็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน สามารถจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำงาน

-- การใช้เทคโนโลยีในการประสานงาน ตัวอย่างเชิงปฏิบัติ

การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Zoom, Microsoft Teams หรือ Google Meet ในการประชุมและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

การจัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง จัดทำระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเข้าถึงได้ทุกหน่วยงาน เพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการติดตามผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

-- การอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากร ตัวอย่างเชิงปฏิบัติ

การอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรของ พม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการประสานงานและการจัดการข้อมูล

การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน โดยการจัดสัมมนาและการศึกษาดูงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำระบบการประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละคณะกรรมการและคณะทำงาน เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอความคิดเห็นและแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นและการทำแบบสอบถาม

การปรับปรุงโครงสร้างคณะทำงานตามแนวทางเชิงประจักษ์เหล่านี้จะช่วยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวและสังคม

(2) การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย

กฎหมายที่ต้องแก้ไข ได้แก่

-- พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

เหตุผลเพราะ กฎหมายนี้มีความครอบคลุมไม่เพียงพอในบางประเด็นและบางกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้พิการ, กลุ่ม LGBTQ+ และกลุ่มชนบทที่ขาดความรู้และการเข้าถึงข้อมูล สำหรับการแก้ไข คือต้องขยายขอบเขตการคุ้มครอง โดยเพิ่มข้อกำหนดในการคุ้มครองกลุ่มผู้พิการและกลุ่ม LGBTQ+ ให้ชัดเจนขึ้น รวมถึงการจัดการเลือกปฏิบัติทางเพศในทุกบริบท ขณะเดียวกันต้องเพิ่มมาตรการบังคับใช้ มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวดขึ้น รวมถึงการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับผู้ละเมิด

-- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

เหตุผลเพราะกฎหมายนี้ยังขาดความชัดเจนในบางประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กจากการล่วงละเมิดและความรุนแรงในครอบครัว การแก้ไขควรเพิ่มมาตรการคุ้มครองเด็กจากความรุนแรงในครอบครัว แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองเด็กจากการถูกล่วงละเมิดและความรุนแรงในครอบครัว และเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความรุนแรง เพิ่มบทลงโทษที่ชัดเจนและเข้มงวดสำหรับผู้กระทำความรุนแรงต่อเด็ก

กระบวนการแก้ไขกฎหมาย

การสำรวจและวิเคราะห์ความคิดเห็น จัดทำการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ, นักกฎหมาย, และประชาชน เพื่อรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมาย การวิเคราะห์ข้อบกพร่อง วิเคราะห์ข้อบกพร่องของกฎหมายปัจจุบันเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไข รวมถึงการจัดตั้งคณะทำงานร่วม ประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงยุติธรรม, กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงนักวิชาการและองค์กรภาค

ประชาสังคม การประชุมร่วมกัน ต้องจัดประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อหารือและวางแผนในการแก้ไขกฎหมาย

การร่างกฎหมายใหม่

ร่างกฎหมาย จัดทำร่างกฎหมายใหม่หรือแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับ การเปิดรับฟังความคิดเห็น เปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการประชุมสาธารณะและการทำแบบสอบถาม การผ่านกฎหมาย การเสนอร่างกฎหมาย เสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาและอนุมัติ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการบังคับใช้กฎหมายใหม่

การอบรมและการให้ความรู้

อบรมเจ้าหน้าที่รัฐ จัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับเกี่ยวกับกฎหมายใหม่และวิธีการบังคับใช้ การให้ความรู้แก่ประชาชน จัดกิจกรรมและโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายใหม่ และสิทธิของตนเอง และอื่นๆ ที่ควรพิจารณา

การติดตามและประเมินผล

จัดทำระบบการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายใหม่ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและแก้ไขได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ขอความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการตามกฎหมายใหม่ การสร้างความตระหนักรู้ จัดทำแคมเปญสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความเสมอภาคระหว่างเพศและการคุ้มครองสิทธิ ในครอบครัวผ่านสื่อสังคมออนไลน์และสื่อต่างๆ การดำเนินการตามแนวทางเชิงประจักษ์เหล่านี้จะช่วยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สามารถแก้ไขกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

(3) สร้างการรับรู้และสร้างเจตคติที่ดีต่อความเสมอภาคทางเพศ

แต่กฎหมายไม่พอเพียงพอ สค./พม. จึงต้องเร่งสร้างการรับรู้ให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงสิทธิและประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นการเสริมพลังสำหรับผู้เสียหายกลุ่มที่ยังไม่มีความกล้าหาญเพียงพอที่จะใช้สิทธิ รวมถึงควรมีการปรับปรุง ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิ ตลอดจนสร้างเครือข่ายหน่วยงาน/องค์กร เพื่อช่วยเผยแพร่และทำให้การรับรู้ขยายตัวกว้าง รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในประเด็นการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่กระทำการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ และแนวทางนโยบายปรับเจตคติด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ จากฐานคิดแบบสองเพศ ไปสู่ฐานความคิดแบบให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ท้าทายต่อการสร้างการสร้างเจตคติที่ดี ซึ่งควรปลูกฝังตั้งแต่บุคคลยังเป็นเด็ก เพื่อการตระหนักรู้และยอมรับการดำรงอยู่และสิทธิของบุคคลเพศอื่น ๆ นอกเหนือจากชายและหญิง และวางนโยบายที่ครอบคลุมทุกเพศ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะทางการศึกษาความเป็นไปได้ในระยะยาวในการพร้อมถ่ายภารกิจจาก พม. ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวและสังคมเป็นเป้าหมายสำคัญที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การดำเนินงานของ พม. มีการพัฒนานโยบายและโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศทั้งในด้านสิทธิ หน้าที่ และโอกาส อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานนี้ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และการขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานต่างๆ

เพื่อให้การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การถ่ายโอนภารกิจบางประการจาก พม. ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นแนวทางที่น่าสนใจและมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การถ่ายโอนภารกิจนี้ไม่เพียงแต่ช่วยกระจายอำนาจการบริหารจัดการ แต่ยังเพิ่มความเข้าถึงและการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างตรงจุด

สำหรับแนวทางและขั้นตอน ข้อเสนอแนะแนวทาง ดังนี้

1. การศึกษาความเป็นไปได้

วิเคราะห์ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ศึกษาความพร้อมในด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และโครงสร้างการบริหารของ อปท. เพื่อประเมินความสามารถในการรับภารกิจจาก พม

สำรวจความคิดเห็นของชุมชน รวบรวมความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการรับบริการและการดำเนินงานจาก อปท.

การประเมินผลการดำเนินงานปัจจุบันของ พม. วิเคราะห์ประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของการดำเนินงานของ พม. ในปัจจุบันเพื่อหาแนวทางในการถ่ายโอนภารกิจ

ซึ่งอาจทำโดยการนำร่องในจังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมก่อนได้

2. การสร้างกลไกการพร้อมถ่ายภารกิจ

จัดตั้งคณะทำงานร่วม จัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่าง พม. และ อปท. เพื่อวางแผนและกำหนดขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจอย่างมีระบบ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ชัดเจนของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจ เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนและการขาดประสิทธิภาพ

การวางแผนระยะยาว จัดทำแผนระยะยาวที่ครอบคลุมทุกด้านของการถ่ายโอนภารกิจ รวมถึงการประเมินผลการดำเนินงานและการปรับปรุงแผนตามสถานการณ์

3. การพัฒนาศักยภาพของ อปท.

การอบรมและพัฒนาบุคลากรเป็นเรื่องจำเป็น จัดอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร อปท. ในด้านการบริหารจัดการ การให้บริการสังคม และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนด้านงบประมาณ: จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับ อปท. เพื่อให้มีทรัพยากรเพียงพอในการดำเนินงานตามภารกิจใหม่ รวมถึงการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี จัดหาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนการทำงานของ อปท. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การติดตามและประเมินผล

การติดตามผลการดำเนินงาน จัดทำระบบการติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา การประเมินผลร่วมกัน จัดประชุมร่วมกันระหว่าง พม. และ อปท. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและหาแนวทางในการปรับปรุง

5. การสร้างความร่วมมือและการประสานงานความร่วมมือ

โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง พม. อปท. และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พม. อาจเป็นที่เลี้ยงให้แก่ อปท. ในระยะพร้อมถ่าย และจัดให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ จัดตั้งกลไกการประสานงานระหว่าง พม. และ อปท. เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจเป็นไปอย่างราบรื่นและไม่มีปัญหา

6. การสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชน

การประชาสัมพันธ์ จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนรับทราบถึงการถ่ายโอนภารกิจและการให้บริการใหม่จาก อปท. การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและการดำเนินงาน เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจสอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของชุมชน

การกระจายอำนาจโดยการถ่ายโอนภารกิจจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีข้อดีคือ เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการดำเนินงานให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้มากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพ การถ่ายโอนภารกิจช่วยลดภาระงานของ พม. และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการสังคม โดยให้ อปท. ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนเป็นผู้ดำเนินการ ในด้านการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน อปท. มีความเข้าใจและรับรู้ปัญหาของชุมชนมากกว่าหน่วยงานส่วนกลาง การถ่ายโอนภารกิจจะทำให้การแก้ไขปัญหาและการให้บริการเป็นไปอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

บทบาทของ พม. ในอนาคต

- 1) บทบาทการกำกับดูแลและประสานงาน พม. จะมีบทบาทในการกำกับดูแลและประสานงานกับ อปท. เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
- 2) บทบาทในการให้ความรู้และสนับสนุน พม. จะให้การอบรมและสนับสนุนทางวิชาการแก่ อปท. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานภารกิจที่ถ่ายโอนมา
- 3) บทบาทในการติดตามและประเมินผล พม. จะติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ อปท. เพื่อให้แน่ใจว่าการให้บริการสังคมและการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศเป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนด
- 4) บทบาทในการพัฒนานโยบายและกฎหมาย พม. จะมีบทบาทในการพัฒนานโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างเพศและการพัฒนาสังคมของประเทศอย่างมืออาชีพ และสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของชุมชน

การดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้จะช่วยให้การถ่ายโอนภารกิจจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสำรวจออนไลน์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ และส่งให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มองค์กรภาคประชาชน เช่น ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) ผู้นำทางความคิด/ ความเชื่อ และตัวแทนครอบครัวที่มีรูปแบบหลากหลาย เพื่อพิสูจน์ว่าข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับปัจจัยและอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างครอบครัว และแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,735 คน ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภาค (n=1,735)

ภาค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	624	36.0
ภาคกลาง	585	33.7
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	285	16.4
ภาคใต้	241	13.9
รวม	1,735	100

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ จำนวน 1,735 คน แบ่งเป็น ภาคเหนือ จำนวน 624 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ภาคกลาง จำนวน 585 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 และภาคใต้ จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ข้อมูลเพศของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

เพศ		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ชาย	จำนวน	109	163	71	33	376
	(ร้อยละ)	(17.5)	(27.9)	(24.9)	(13.7)	(21.7)
หญิง	จำนวน	499	409	208	203	1,319
	(ร้อยละ)	(80.0)	(69.9)	(73.0)	(84.2)	(76.0)
คนข้ามเพศ จากหญิง เป็นชาย	จำนวน	4	1	-	-	5
	(ร้อยละ)	(0.6)	(0.2)			(0.3)
คนข้ามเพศ จากชายเป็น หญิง	จำนวน	4	1	1	1	7
	(ร้อยละ)	(0.6)	(0.2)	(0.4)	(0.4)	(0.4)
นอน-ไบ นารี	จำนวน	3	3	4	-	10
	(ร้อยละ)	(0.5)	(0.5)	(1.4)		(0.6)
อื่นๆ	จำนวน	5	8	1	4	18
	(ร้อยละ)	(0.8)	(1.4)	(0.4)	(1.7)	(1.0)
รวม	จำนวน	624	585	285	241	1,735
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตาราง 2 แสดงข้อมูลเพศของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,319 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 เพศอื่น ๆ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 1 นอน-ไบนารี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 และ คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 624 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 499 คน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 เพศอื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง และคนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย เท่ากัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 และนอน-ไบนารี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ภาคกลาง มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 585 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 409 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 เพศอื่น ๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และนอน-ไบนารี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และคนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง และคนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย เท่ากัน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 73 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 นอน-ไบนารี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 เพศอื่น ๆ และคนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง เท่ากัน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ภาคใต้ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 241 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 เพศอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และคนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ตารางที่ 3 ข้อมูลเพศวิถีของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

เพศวิถี		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ชายหรือหญิงรักต่างเพศ	จำนวน	122	139	69	51	381
	(ร้อยละ)	(78.7)	(74.8)	(75.0)	(80.9)	(76.8)
ชายรักชาย	จำนวน	11	13	7	6	37
	(ร้อยละ)	(7.1)	(6.9)	(7.6)	(9.6)	(7.4)
หญิงรักหญิง	จำนวน	17	21	9	5	52
	(ร้อยละ)	(10.9)	(11.3)	(9.8)	(7.9)	(10.4)
คนรักสองเพศ (Bi-sexual)	จำนวน	3	10	6	1	20
	(ร้อยละ)	(1.9)	(5.4)	(6.5)	(1.6)	(4.1)
เอจเซ็กชวล (Asexual)	จำนวน	1	-	-	-	1
	(ร้อยละ)	(0.7)				(0.2)
แพนเซ็กชวล (Pan-sexual)	จำนวน	1	3	1	-	5
	(ร้อยละ)	(0.7)	(1.6)	(1.1)		(1.1)
รวม	จำนวน	155	186	92	63	496
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตาราง 3 แสดงข้อมูลเพศวิถีของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเพศวิถี จำนวน 496 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.58 แบ่งเป็น กลุ่มชายหรือหญิงรักต่างเพศ มากที่สุด จำนวน 381 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมา คือ กลุ่มหญิงรักหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 กลุ่มชายรักชาย จำนวน 37 คน คิด

เป็นร้อยละ 7.4 กลุ่มคนรักสองเพศ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 แฟนเช่กซวล จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และเเจเช่กซวล จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเพศวิถี จำนวน 155 คน แบ่งเป็น กลุ่มชายหรือหญิงรักต่างเพศ มากที่สุด จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 78.7 รองลงมา คือ กลุ่มหญิงรักหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 กลุ่มชายรักชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 กลุ่มคนรักสองเพศ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และกลุ่มแฟนเช่กซวล และเเจเช่กซวล จำนวน 1 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ภาคกลาง มีกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเพศวิถี จำนวน 186 คน แบ่งเป็น กลุ่มชายหรือหญิงรักต่างเพศ มากที่สุด จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 รองลงมา คือ กลุ่มหญิงรักหญิง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 กลุ่มชายรักชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 กลุ่มคนรักสองเพศ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และกลุ่มแฟนเช่กซวล จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเพศวิถี จำนวน 92 คน แบ่งเป็น กลุ่มชายหรือหญิงรักต่างเพศ มากที่สุด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมา คือ กลุ่มหญิงรักหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 กลุ่มชายรักชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 กลุ่มคนรักสองเพศ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และกลุ่มแฟนเช่กซวล จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ภาคใต้ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเพศวิถี จำนวน 63 คน แบ่งเป็น กลุ่มชายหรือหญิงรักต่างเพศ มากที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 80.9 รองลงมา คือ 5 กลุ่มชายรักชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 กลุ่มหญิงรักหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 และกลุ่มคนรักสองเพศ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตารางที่ 4 ข้อมูลอายุของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

อายุ		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ไม่เกิน 20 ปี	จำนวน	13	17	2	13	45
	(ร้อยละ)	(2.1)	(2.9)	(0.7)	(5.4)	(2.6)
21-30 ปี	จำนวน	34	3	10	38	85
	(ร้อยละ)	(5.4)	(0.5)	(3.5)	(16.2)	(4.9)
31-40 ปี	จำนวน	206	178	78	82	544
	(ร้อยละ)	(33.0)	(30.4)	(27.4)	(34.9)	(31.4)
41-50 ปี	จำนวน	190	256	120	72	638
	(ร้อยละ)	(30.4)	(43.8)	(42.1)	(30.6)	(36.8)
51-60 ปี	จำนวน	111	88	69	36	304
	(ร้อยละ)	(19.7)	(15.1)	(24.7)	(15.0)	(17.5)

อายุ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด	
(ร้อยละ)	(17.8)	(15.0)	(24.2)	(15.3)	(17.5)	
61 ปีขึ้นไป	จำนวน	70	43	6	-	119
(ร้อยละ)	(11.2)	(7.4)	(2.1)		(6.9)	
รวม	จำนวน	624	585	285	241	1735
(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตาราง 4 แสดงข้อมูลช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 638 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาอายุ 31-40 ปี จำนวน 544 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 อายุ 51-60 ปี จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 อายุ 21-30 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 และอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 อายุ 51-60 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 อายุ 21-30 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตามลำดับ

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาอายุ 31-40 ปี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 อายุ 51-60 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 15 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 อายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 และอายุ 21-30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาอายุ 31-40 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 อายุ 51-60 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 อายุ 21-30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 อายุ 21-30 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 อายุ 51-60 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ข้อมูลสถานภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

สถานภาพครอบครัว		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
โสด	จำนวน	191	266	132	87	676
	(ร้อยละ)	(30.6)	(45.5)	(46.3)	(36.1)	(39.0)
อยู่ร่วมกับพ่อแม่	จำนวน	314	250	149	101	814
	(ร้อยละ)	(50.3)	(42.7)	(52.3)	(41.9)	(46.9)
อยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต	จำนวน	369	273	135	134	911
	(ร้อยละ)	(59.1)	(46.7)	(47.4)	(55.6)	(52.5)
อยู่คนเดียวที่กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต	จำนวน	138	144	58	48	388
	(ร้อยละ)	(22.1)	(24.6)	(20.4)	(19.9)	(22.4)
อยู่ร่วมกับลูก	จำนวน	404	261	131	119	915
	(ร้อยละ)	(64.7)	(44.6)	(46.0)	(49.4)	(52.7)
ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก	จำนวน	115	156	70	59	400
	(ร้อยละ)	(18.4)	(26.7)	(24.6)	(24.5)	(23.1)
ครอบครัวขยาย	จำนวน	202	153	98	75	528
	(ร้อยละ)	(32.4)	(26.2)	(34.4)	(31.1)	(30.4)

หมายเหตุ : ผลการวิเคราะห์นี้ได้จากการที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 5 แสดงข้อมูลสถานภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์นี้ได้จากการที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพครอบครัวโดยอยู่ร่วมกับลูกมากที่สุด จำนวน 915 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา คือ อยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 911 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 อยู่ร่วมกับพ่อแม่ จำนวน 814 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 โสด จำนวน 676 คน คิดเป็นร้อยละ 39 ครอบครัวขยาย จำนวน 528 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และอยู่คนเดียวที่กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 โดยส่วนใหญ่มีลูกหลานอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน จำนวน 1-2 คน มีอายุไม่เกิน 20-25 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพครอบครัวโดยอยู่ร่วมกับลูกมากที่สุด จำนวน 404 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 รองลงมา คือ อยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 369 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 อยู่ร่วมกับพ่อแม่ จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 ครอบครัวขยาย จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 โสด จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 อยู่คนเดียวที่กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพครอบครัวโดยอยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต มากที่สุด จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา คือ โสด จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 อยู่ร่วมกับพ่อแม่ จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ครอบครัวขยาย จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 และอยู่คนละสถานที่กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพครอบครัว โดยอยู่ร่วมกับพ่อแม่ มากที่สุด จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมา คือ อยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 โสด จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ครอบครัวขยาย จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 และอยู่คนละสถานที่กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพครอบครัวโดยอยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิตมากที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมา คือ อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 อยู่ร่วมกับพ่อแม่ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 โสด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ครอบครัวขยาย จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และอยู่คนละสถานที่กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9

ตารางที่ 6 ข้อมูลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

การศึกษา		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ต่ำกว่าประถมศึกษา	จำนวน	1	3	4	4	12
	(ร้อยละ)	(0.2)	(0.5)	(1.4)	(1.7)	(0.7)
ประถมศึกษา	จำนวน	26	30	12	14	82
	(ร้อยละ)	(4.2)	(5.1)	(4.2)	(5.8)	(4.7)
มัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน	49	25	5	24	103
	(ร้อยละ)	(7.9)	(4.3)	(1.8)	(10.0)	(5.9)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	จำนวน	66	58	13	27	164
	(ร้อยละ)	(10.6)	(9.9)	(4.6)	(11.2)	(9.5)
ปวช.	จำนวน	13	51	1	12	77
	(ร้อยละ)	(2.1)	(8.7)	(0.4)	(5.0)	(4.4)
ปวส/ อนุปริญญา	จำนวน	43	34	13	18	108
	(ร้อยละ)	(6.9)	(5.8)	(4.6)	(7.5)	(6.2)
ปริญญาตรี	จำนวน	318	313	176	114	921

การศึกษา		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
	(ร้อยละ)	(51.0)	(53.5)	(61.8)	(47.3)	(53.1)
ปริญญาโทและสูงกว่า	จำนวน	108	71	61	28	268
	(ร้อยละ)	(17.3)	(12.1)	(21.4)	(11.6)	(15.4)
รวม	จำนวน	624	585	285	241	1,735
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตาราง 6 แสดงข้อมูลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 921 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมา คือ ปริญญาโทและสูงกว่า จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ปวส/อนุปริญญา จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ประถมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 ปวช. จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 และต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 51 รองลงมา คือ ปริญญาโทและสูงกว่า จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ปวส/อนุปริญญา จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ประถมศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ปวช. จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ตามลำดับ

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมา คือ ปริญญาโทและสูงกว่า จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 ปวช. จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ปวส/อนุปริญญา จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ประถมศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 และต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 รองลงมา คือ ปริญญาโทและสูงกว่า จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 ปวส/อนุปริญญา และมัธยมศึกษาตอนปลายเท่ากัน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ประถมศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และปวช. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา คือ ปริญญาโทและสูงกว่า จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน

27 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ปวส/อนุปริญญา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ประถมศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ปวช. จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ข้อมูลการนับถือศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

ศาสนา		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ศาสนาพุทธ	จำนวน	613	562	276	196	1,647
	(ร้อยละ)	(98.2)	(96.1)	(96.8)	(81.3)	(94.9)
ศาสนาคริสต์	จำนวน	7	13	4	1	25
	(ร้อยละ)	(1.1)	(2.2)	(1.4)	(0.4)	(1.4)
ศาสนาอิสลาม	จำนวน	1	5	1	44	51
	(ร้อยละ)	(0.2)	(0.9)	(0.4)	(18.3)	(2.9)
ไม่นับถือศาสนา	จำนวน	3	5	4	-	12
	(ร้อยละ)	(0.5)	(0.9)	(1.4)	-	(0.7)
รวม	จำนวน	624	585	285	241	1735
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตาราง 7 แสดงข้อมูลการนับถือศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 1,647 คน คิดเป็นร้อยละ 94.9 รองลงมา นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ศาสนาคริสต์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และไม่นับถือศาสนา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 613 คน คิดเป็นร้อยละ 98.2 รองลงมา นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ศาสนาอิสลาม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และไม่นับถือศาสนา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 562 คน คิดเป็นร้อยละ 96.1 รองลงมา นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ศาสนาอิสลามและไม่นับถือศาสนาเท่ากัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 96.8 รองลงมานับถือศาสนาคริสต์และไม่นับถือศาสนาเท่ากัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และศาสนาอิสลาม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 81.3 รองลงมา นับ
ถือศาสนาอิสลาม จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และศาสนาคริสต์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ตารางที่ 8 ข้อมูลอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

อาชีพ		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	จำนวน	273	263	177	72	785
	(ร้อยละ)	(43.8)	(45.0)	(62.1)	(29.9)	(45.2)
ผู้ประกอบการธุรกิจ (จดทะเบียน)	จำนวน	16	3	1	6	26
	(ร้อยละ)	(2.6)	(0.5)	(0.4)	(2.5)	(1.5)
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ได้จดทะเบียน)	จำนวน	50	32	5	28	115
	(ร้อยละ)	(8.0)	(5.5)	(1.8)	(11.6)	(6.6)
พนักงานเอกชน	จำนวน	32	48	2	6	88
	(ร้อยละ)	(5.1)	(8.2)	(0.7)	(2.5)	(5.1)
เกษตรกร	จำนวน	42	32	11	22	107
	(ร้อยละ)	(6.7)	(5.5)	(3.9)	(9.1)	(6.2)
ลูกจ้าง/รับจ้าง/จ้างเหมา	จำนวน	133	101	50	36	320
	(ร้อยละ)	(21.3)	(17.3)	(17.5)	(14.9)	(18.4)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน (มีรายได้เสริม)	จำนวน	16	10	2	14	42
	(ร้อยละ)	(2.6)	(1.7)	(0.7)	(5.8)	(2.4)
แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ไม่มีรายได้)	จำนวน	12	13	3	18	46
	(ร้อยละ)	(1.9)	(2.2)	(1.1)	(7.5)	(2.7)
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (เกษียณ)	จำนวน	7	4	2	6	19
	(ร้อยละ)	(1.1)	(0.7)	(0.7)	(2.5)	(1.1)
ว่างงาน/กำลังหางาน	จำนวน	8	15	2	13	38
	(ร้อยละ)	(1.3)	(2.6)	(0.7)	(5.4)	(2.2)
อื่นๆ	จำนวน	35	64	30	20	149
	(ร้อยละ)	(5.6)	(10.9)	(10.5)	(8.3)	(8.6)
รวม	จำนวน	624	585	285	241	1735
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตาราง 8 แสดงข้อมูลอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 785 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมา เป็นลูกจ้าง/รับจ้าง/จ้างเหมา จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 อาชีพอื่นๆ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ได้จดทะเบียน) จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 เกษตรกร จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 พนักงานเอกชน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ไม่มีรายได้) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (มีรายได้เสริม) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ว่างาน/กำลังหางาน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 และผู้ประกอบการธุรกิจ (จดทะเบียน) จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (เกษียณ) จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา เป็นลูกจ้าง/รับจ้าง/จ้างเหมา จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ได้จดทะเบียน) จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 8 เกษตรกร จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 อาชีพอื่นๆ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 พนักงานเอกชน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (มีรายได้เสริม) และผู้ประกอบการธุรกิจ (จดทะเบียน) เท่ากัน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ไม่มีรายได้) จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ว่างาน/กำลังหางาน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (เกษียณ) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมา เป็นลูกจ้าง/รับจ้าง/จ้างเหมา จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 อาชีพอื่นๆ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 พนักงานเอกชน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ได้จดทะเบียน) และเกษตรกร เท่ากัน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ว่างาน/กำลังหางาน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ไม่มีรายได้) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (มีรายได้เสริม) จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (เกษียณ) จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 และผู้ประกอบการธุรกิจ (จดทะเบียน) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 รองลงมา เป็นลูกจ้าง/รับจ้าง/จ้างเหมา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 อาชีพอื่นๆ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 เกษตรกร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ได้จดทะเบียน) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ไม่มีรายได้) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 พนักงานเอกชน แม่บ้าน/พ่อบ้าน (มีรายได้เสริม) และว่างงาน/กำลังหางาน เท่ากัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 และผู้ประกอบการธุรกิจ (จดทะเบียน) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมา เป็นลูกจ้าง/รับจ้าง/จ้างเหมา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ไม่ได้จดทะเบียน) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 เกษตรกร จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 อาชีพอื่นๆ

จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ไม่มีรายได้) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 แม่บ้าน/พ่อบ้าน (มีรายได้เสริม) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 วางงาน/กำลังหางาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ผู้ประกอบการธุรกิจ (จดทะเบียน) และพนักงานเอกชน เท่ากัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตารางที่ 9 ข้อมูลรายได้ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

รายได้ครอบครัว	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ตนเอง	จำนวน 271 (ร้อยละ (43.4)	323 (55.2)	162 (56.8)	127 (52.7)	883 (50.9)
คู่ชีวิต	จำนวน 44 (ร้อยละ (7.1)	28 (4.8)	5 (1.8)	22 (9.1)	99 (5.7)
ทั้งคู่ร่วมกัน	จำนวน 274 (ร้อยละ (43.9)	147 (25.1)	88 (30.9)	62 (25.7)	571 (32.9)
พ่อแม่	จำนวน 25 (ร้อยละ (4.0)	57 (9.7)	17 (6.0)	17 (7.1)	116 (6.7)
ลูกหลาน	จำนวน 3 (ร้อยละ (0.5)	9 (1.5)	2 (0.7)	12 (5.0)	26 (1.5)
ญาติพี่น้อง	จำนวน 2 (ร้อยละ (0.3)	11 (1.9)	8 (2.8)	-	21 (1.2)
อื่นๆ	จำนวน 5 (ร้อยละ (0.8)	10 (1.7)	3 (1.1)	1 (0.4)	19 (1.1)
รวม	จำนวน 624 (ร้อยละ (100)	585 (100)	285 (100)	241 (100)	1,735 (100)

จากตาราง 9 แสดงข้อมูลรายได้ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากตนเอง จำนวน 883 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 รองลงมา คือ ทั้งคู่ร่วมกัน จำนวน 571 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 พ่อแม่ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 คู่ชีวิต จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ลูกหลาน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ญาติพี่น้อง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และอื่น ๆ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ทั้งคู่ร่วมกัน จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 รองลงมา คือ รายได้จากตนเอง จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 คู่ชีวิต จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ

7.1 พ่อแม่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 4 อื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ลูกหลาน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และญาติพี่น้อง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากตนเอง จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมา คือ ทั้งคู่ร่วมกัน จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 พ่อแม่ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 คู่ชีวิต จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ญาติพี่น้อง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 อื่น ๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และลูกหลาน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และ ตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากตนเอง จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมา คือ ทั้งคู่ร่วมกัน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 พ่อแม่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ญาติพี่น้อง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 คู่ชีวิต จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 อื่น ๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และลูกหลาน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากตนเอง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา คือ ทั้งคู่ร่วมกัน จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 คู่ชีวิต จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 พ่อแม่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ลูกหลาน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง (n=1,735)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ไม่มีรายได้	จำนวน	13	17	2	13	45
	(ร้อยละ)	(2.1)	(2.9)	(0.7)	(5.4)	(2.6)
ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	34	3	10	38	85
	(ร้อยละ)	(5.4)	(0.5)	(3.5)	(16.2)	(4.9)
5,501 - 15,000 บาท	จำนวน	206	178	78	82	544
	(ร้อยละ)	(33.0)	(30.4)	(27.4)	(34.9)	(31.4)
15,001 - 30,000 บาท	จำนวน	190	256	120	72	638
	(ร้อยละ)	(30.4)	(43.8)	(42.1)	(30.6)	(36.8)
30,001 - 50,000 บาท	จำนวน	111	88	69	36	304
	(ร้อยละ)	(17.8)	(15.0)	(24.2)	(15.3)	(17.5)
มากกว่า 50,000 บาท	จำนวน	70	43	6	-	119
	(ร้อยละ)	(11.2)	(7.4)	(2.1)		(6.9)
รวม	จำนวน	624	585	285	241	1735
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตาราง 10 แสดงข้อมูลรายได้เฉลี่ยครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 638 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ย 5,501 - 15,000 บาท จำนวน 544 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 รายได้เฉลี่ย 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 รายได้เฉลี่ย มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 รายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และไม่มีรายได้ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี รายได้เฉลี่ย 5,501 - 15,000 บาท จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 33รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ย 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 รายได้เฉลี่ย 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 รายได้เฉลี่ย มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 รายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และไม่มีรายได้ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตามลำดับ

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ย 5,501 - 15,000 บาท จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 รายได้เฉลี่ย 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 15 รายได้เฉลี่ย มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ไม่มีรายได้ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 และรายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ย 5,501 - 15,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 รายได้เฉลี่ย 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 รายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 รายได้เฉลี่ย มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และไม่มีรายได้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 5,501 - 15,000 บาท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ย 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 รายได้เฉลี่ย 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และไม่มีรายได้ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

ตารางที่ 11 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลา 1 เดือนผ่าน มา ครอบครัวท่านมี	ไม่มีเลย	1,147	66.1
	1-5 ครั้ง	554	31.9
	6-10 ครั้ง	23	1.3

ความถี่ในครอบครัว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัญหาทะเลาะกัน เพียงใด	11-15 ครั้ง	3	0.2
	มากกว่า 15 ครั้งขึ้นไป	8	0.5
	รวม	1,735	100
หลักที่มักจะทำให้เกิด การทะเลาะกันภายใน ครอบครัวคืออะไร หมายเหตุ : ผลการวิเคราะห์นี้ ได้จากการที่ให้ผู้ตอบ แบบสอบถามตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ	ปัญหาจากญาติ หรือครอบครัว ทั้งสองฝ่าย	300	24.1
	ปัญหาจากลูก	271	21.8
	ปัญหาจากภาวะเจ็บป่วย	261	21.0
	ปัญหาจากสภาพการเงิน	689	55.4
	ปัญหาจากนิสัยความเคยชินส่วนตัว	756	60.8
	ปัญหาจากความบกพร่องในการรับผิดชอบหน้าที่	433	34.8
	ปัญหาจากการใช้ความรุนแรง	93	7.5
	ปัญหาจากการชอบโต้เถียงกัน	607	48.8
	ปัญหาจากการขาดความเอาใจใส่และไม่มีเวลาให้กัน	412	33.1
	ปัญหาจากการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อาทิ นอกใจ ติด ยาเสพติด ติดการพนัน เป็นหนี้	163	13.1
	รวม	3,985	320.3
กรณีท่านมีปัญหา ทะเลาะกันใน ครอบครัว ท่านมี วิธีแก้ไขปัญหายังไร หมายเหตุ : ผลการวิเคราะห์นี้ ได้จากการที่ให้ผู้ตอบ แบบสอบถามตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ	ดักเตือนถึงสิ่งที่ไม่ถูกต้อง	1,659	97.2
	รอให้อารมณ์เย็นลงแล้วคุยให้เข้าใจ	1,620	95.0
	โต้เถียง/ โต้ตอบ/ ต่อสู้	126	7.4
	เงียบ ไม่คุย ไม่สนใจ	336	19.7
	โยนให้คู่ชีวิตเป็นคนแก้ไข	83	4.9
	นำปัญหาปรึกษาชีวิตก่อน	1,043	61.1
	นำปัญหาปรึกษา พ่อแม่/ ญาติ ก่อน อื่นๆ	907	53.2
รวม	6,085	356.7	

จากตารางที่ 11 ความถี่ในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,735 คน สามารถจำแนกตามข้อคำถามได้ดังนี้

1. ระยะเวลา 1 เดือนผ่านมา ครอบครัวท่านมีปัญหาทะเลาะกันเพียงใด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการทะเลาะในครอบครัวเลย จำนวน 1,147 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมา ทะเลาะกันในครอบครัว 1-5 ครั้ง จำนวน 554 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 ทะเลาะกัน 6-10 ครั้ง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ทะเลาะกัน มากกว่า 15 ครั้งขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และทะเลาะกัน 11-15 ครั้ง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2

2. **หลักที่มักจะทำให้เกิดการทะเลาะกันภายในครอบครัวคืออะไร** ผลการวิเคราะห์นี้ได้จากการที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,735 คน ทะเลาะกันในครอบครัวด้วยปัญหาจากนิสัยความเคยชินส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 756 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาเป็นปัญหาจากสภาพการเงิน จำนวน 689 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 ปัญหาจากการชอบโต้เถียงกัน จำนวน 607 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 ปัญหาจากความบกพร่องในการรับผิดชอบหน้าที่ จำนวน 433 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ปัญหาจากการขาดความเอาใจใส่และไม่มีเวลาให้กัน จำนวน 412 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 ปัญหาจากญาติ หรือครอบครัว ทั้งสองฝ่าย จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ปัญหาจากลูก จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ปัญหาจากภาวะเจ็บป่วย จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ปัญหาจากการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อาทิ นอกใจ ดิฉลาดเสพติด ดิดการพนัน เป็นหนี้ จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 และปัญหาจากการใช้ความรุนแรงน้อยที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

3. **กรณีท่านมีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหายังไร** ผลการวิเคราะห์นี้ได้จากการที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,735 คน แก้ปัญหาทะเลาะกันในครอบครัวด้วยการดักเตือนถึงสิ่งที่ไม่ถูกต้อง มากที่สุด จำนวน 1,659 คน คิดเป็นร้อยละ 97.2 รองลงมาเป็นรอให้อารมณ์เย็นลงแล้วค่อยให้เข้าใจ จำนวน 1,620 คน คิดเป็นร้อยละ 95 นำปัญหาปรึกษา คู่ชีวิตก่อน จำนวน 1,043 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 นำปัญหาปรึกษา พ่อแม่/ ญาติ ก่อน จำนวน 907 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 เจ็บ ไม่คุย ไม่สนใจ จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 อื่นๆ จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 โต้เถียง/ โต้ตอบ/ ต่อสู้ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 และโยนให้คู่ชีวิตเป็นคนแก้ไข จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9

ตารางที่ 12 ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว (n=1,735)

ครอบครัวของท่าน มีสิทธิเท่าเทียมกันหรือไม่		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
เท่าเทียมกัน	จำนวน	465	430	223	169	1,287
	(ร้อยละ)	(74.5)	(73.5)	(78.2)	(70.1)	(74.2)
ไม่เท่าเทียมกัน	จำนวน	6	10	3	10	29
	(ร้อยละ)	(1.0)	(1.7)	(1.1)	(4.1)	(1.7)
เท่าเทียมและไม่เท่าเทียมกันบางเรื่อง	จำนวน	136	116	53	53	358
	(ร้อยละ)	(21.8)	(19.8)	(18.6)	(22.0)	(20.6)
ไม่มีความเห็น	จำนวน	17	29	6	9	61
	(ร้อยละ)	(2.7)	(5.0)	(2.1)	(3.7)	(3.5)

รวม	จำนวน	624	585	285	241	1735
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตารางที่ 12 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว มากที่สุด จำนวน 1,287 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 รองลงมามีสิทธิเท่าเทียมและไม่เท่าเทียมกันบางเรื่อง จำนวน 358 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 ไม่มีความเห็น จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 และมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว มากที่สุด จำนวน 465 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมามีสิทธิเท่าเทียมและไม่เท่าเทียมกันบางเรื่อง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ไม่มีความเห็น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว มากที่สุด จำนวน 430 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 รองลงมามีสิทธิเท่าเทียมและไม่เท่าเทียมกันบางเรื่อง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ไม่มีความเห็น จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว มากที่สุด จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 78.2 รองลงมามีสิทธิเท่าเทียมและไม่เท่าเทียมกันบางเรื่อง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 ไม่มีความเห็น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว มากที่สุด จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 70.1 รองลงมามีสิทธิเท่าเทียมและไม่เท่าเทียมกันบางเรื่อง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 มีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 และไม่มีความเห็น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 13 ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับสิทธิที่แตกต่างกันในครอบครัว (n=1,735)

ท่านยอมรับได้หรือไม่ หากท่านได้รับสิทธิแตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ยอมรับได้	จำนวน	320	286	144	118	868
	(ร้อยละ)	(51.3)	(48.9)	(50.5)	(49.0)	(50.0)
ยอมรับไม่ได้	จำนวน	83	90	46	35	254
	(ร้อยละ)	(13.3)	(15.4)	(16.1)	(14.5)	(14.6)
ไม่มีความเห็น	จำนวน	70	69	27	21	187
	(ร้อยละ)	(11.2)	(11.8)	(9.5)	(8.7)	(10.8)
ยอมรับแบบมีเงื่อนไข	จำนวน	151	140	68	67	426
	(ร้อยละ)	(24.2)	(23.9)	(23.9)	(27.8)	(24.6)

รวม	จำนวน	624	585	285	241	1735
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตารางที่ 13 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับสิทธิที่แตกต่างกันในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับได้ หากได้รับสิทธิแตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น จำนวน 868 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา ยอมรับแบบมีเงื่อนไข จำนวน 426 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 ยอมรับไม่ได้ จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และ ไม่มีความเห็น จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับได้ หากได้รับสิทธิแตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมา ยอมรับแบบมีเงื่อนไข จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ยอมรับไม่ได้ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และ ไม่มีความเห็น จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับได้ หากได้รับสิทธิแตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 รองลงมา ยอมรับแบบมีเงื่อนไข จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 ยอมรับไม่ได้ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ ไม่มีความเห็น จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับได้ หากได้รับสิทธิแตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมา ยอมรับแบบมีเงื่อนไข จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 ยอมรับไม่ได้ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 และ ไม่มีความเห็น จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับได้ หากได้รับสิทธิแตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมา ยอมรับแบบมีเงื่อนไข จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ยอมรับไม่ได้ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และ ไม่มีความเห็น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้ที่สมรส/ คู่ชีวิต

ความสัมพันธ์ในครอบครัว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรณีท่านมีปัญหา	ขอคุยทันทีให้เข้าใจ	668	55.9
ทะเลาะกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต ท่านมีวิธีแก้ไข	รอให้อารมณ์เย็นลงแล้วคุยให้เข้าใจ	1,055	88.3
	โต้เถียง/ ตอบโต้/ ต่อสู้	125	10.5
ปัญหาอย่างไร	เงียบเฉย/ ไม่ตอบโต้	605	50.6
หมายเหตุ : ผลการวิเคราะห์นี้ได้ จากการที่ให้ผู้ตอบ แบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ	นำปัญหาปรึกษาพ่อแม่/ญาติก่อน	342	28.6
	แยกกันอยู่ชั่วคราว	163	13.6
	ขอหยุดความสัมพันธ์/ หย่า	62	5.2
	อื่น ๆ	72	6.0
รวม		3,092	258.7

จากตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้ที่สมรส/ คู่ชีวิต ในกรณีมีปัญหาทะเลาะกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหาวางไร ผลการวิเคราะห์นี้ได้จากการที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยครอบครัวของผู้ที่สมรส/ คู่ชีวิต แก้ปัญหาการทะเลาะกับคู่สมรส/ คู่ชีวิตด้วยการรอให้อารมณ์เย็นลงแล้วค่อยให้เข้าใจมากที่สุด จำนวน 1,055 คน คิดเป็นร้อยละ 88.3 รองลงมาเป็นการขอคุยทันทีที่เข้าใจ จำนวน 668 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 เจ็บเฉย/ ไม่ตอบได้ จำนวน 605 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 นำปัญหาปรึกษา พ่อแม่/ ญาติ ก่อน จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 แยกกันอยู่ชั่วคราว จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 โต้เถียง/ ตอบโต้/ ต่อสู้ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 อื่นๆ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 6 และขอหยุดความสัมพันธ์/ หย่า น้อยที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2

ตารางที่ 15 ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ท่านและคู่สมรส/ คู่ชีวิต มีสิทธิเท่าเทียมกันดังนี้ หรือไม่	การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว		
	- เท่าเทียม	1,075	91.8
	- ไม่เท่าเทียม	96	8.2
	รวม	1,171	100
	บทบาทในครอบครัว (หน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว)		
	- เท่าเทียม	1,018	88.1
	- ไม่เท่าเทียม	138	11.9
	รวม	1,156	100
	ร่างกาย (การเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ทำร้ายทั้งวาจาและการใช้กำลัง)		
	- เท่าเทียม	1,054	91.3
- ไม่เท่าเทียม	101	8.7	
รวม	1,155	100	
เศรษฐกิจ (ความรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว)			
- เท่าเทียม	938	81.5	
- ไม่เท่าเทียม	213	18.5	
รวม	1,151	100	
กฎหมาย (นามสกุลของตนเองและลูก)			
- เท่าเทียม	943	83.9	

ความล้มพันธ์ในครอบครัว		จำนวน (คน)	ร้อยละ
	- ไม่เท่าเทียม	181	16.1
	รวม	1,124	100

จากตารางที่ 15 ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว พบว่า

2.1 การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,171 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 มีความเท่าเทียมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว จำนวน 1,075 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 ไม่เท่าเทียม จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2

2.2 บทบาทในครอบครัว (หน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว) จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,156 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีความเท่าเทียมเกี่ยวกับบทบาทในครอบครัว (หน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว) จำนวน 1018 คน คิดเป็นร้อยละ 88.1 ไม่เท่าเทียม จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9

2.3 ร่างกาย (การเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ทำร้ายทั้งวาจาและการใช้กำลัง) จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,155 คน คิดเป็นร้อยละ 66.6 มีความเท่าเทียมในเรื่องร่างกาย (การเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ทำร้ายทั้งวาจาและการใช้กำลัง) จำนวน 1,054 คน คิดเป็นร้อยละ 91.3 ไม่เท่าเทียม จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7

2.4 เศรษฐกิจ (ความรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว) จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,151 คน คิดเป็นร้อยละ 66.3 มีความเท่าเทียมในด้านเศรษฐกิจ (ความรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว) จำนวน 938 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 ไม่เท่าเทียม จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5

2.5 กฎหมาย (นามสกุลของตนเองและลูก) จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,124 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 มีความเท่าเทียมในเรื่องกฎหมาย (นามสกุลของตนเองและลูก) จำนวน 943 คน คิดเป็นร้อยละ 83.9 ไม่เท่าเทียม จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1

ตารางที่ 16 ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับสิทธิที่แตกต่างกันในครอบครัว (n=1,127)

ท่านกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต ใครมีการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัวมากกว่ากัน	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด	
ตนเอง	จำนวน (ร้อยละ)	81 (18.1)	86 (24.7)	41 (23.5)	45 (28.8)	253 (22.4)
คู่ชีวิต	จำนวน (ร้อยละ)	26 (5.8)	21 (6.1)	7 (4.1)	11 (7.1)	65 (5.8)

ทำนกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต ไครมีการ ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว มากกว่ากัน		ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั้งหมด
ตัดสินใจร่วมกันทุกเรื่อง	จำนวน	284	179	103	67	633
	(ร้อยละ)	(63.2)	(51.4)	(59.2)	(42.9)	(56.2)
แล้วแต่ประเด็น	จำนวน	58	62	23	33	176
	(ร้อยละ)	(12.9)	(17.8)	(13.2)	(21.2)	(15.6)
รวม	จำนวน	449	348	174	156	1,127
	(ร้อยละ)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

จากตารางที่ 16 ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับสิทธิที่แตกต่างกันในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,127 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจร่วมกันทุกเรื่อง จำนวน 633 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 รองลงมา ตัดสินใจด้วยตนเอง จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 แล้วแต่ประเด็น จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 และคู่ชีวิตคู่ชีวิตตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า

ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจร่วมกันทุกเรื่อง จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 รองลงมา ตัดสินใจด้วยตนเอง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 แล้วแต่ประเด็น จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 และคู่ชีวิตคู่ชีวิตตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

ภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจร่วมกันทุกเรื่อง จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 รองลงมา ตัดสินใจด้วยตนเอง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 แล้วแต่ประเด็น จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และคู่ชีวิตคู่ชีวิตตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจร่วมกันทุกเรื่อง จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมา ตัดสินใจด้วยตนเอง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 แล้วแต่ประเด็น จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และคู่ชีวิตคู่ชีวิตตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1

ภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจร่วมกันทุกเรื่อง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา ตัดสินใจด้วยตนเอง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 แล้วแต่ประเด็น จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และคู่ชีวิตคู่ชีวิตตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

การวัดเจตคติเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวใช้เทคนิคการวัดทัศนคติของ กัตต์แมน ซึ่งอาจแบ่งช่วงประเมินค่าดังต่อไปนี้

1.00 – 1.25	=	เห็นด้วยน้อย
1.26 – 2.25	=	เห็นด้วยปานกลาง
2.26 – 3.25	=	เห็นด้วยมาก
3.26 – 4.00	=	เห็นด้วยมากที่สุด

โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ ในครอบครัวจำนวน 4 ด้าน คือ เจตคติด้านครอบครัว เจตคติด้านการทำงาน เจตคติด้านค่านิยมทางเพศ และเจตคติด้านสิทธิในด้านต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์ผลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวในภาพรวม ดังนี้ ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวในภาพรวม

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านครอบครัว	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
1. การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย	1.59	0.84	ปานกลาง	3
2. ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการทำงาน	1.74	0.90	ปานกลาง	2
3. ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน	1.44	0.74	ปานกลาง	4
4. ถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว	1.29	0.68	ปานกลาง	5
5. ลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย	2.12	1.01	ปานกลาง	1
รวม	1.64	0.59	ปานกลาง	

จากตารางที่ 17 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.64

เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว หัวข้อลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.12 รองลงมาคือ ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 1.74

การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.59 ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.44 และถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัวน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.29 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัว จำแนกเป็นรายภาค

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านครอบครัว	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
1. การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย	1.58 (ปานกลาง)	1.58 (ปานกลาง)	1.64 (ปานกลาง)	1.63 (ปานกลาง)
2. ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการทำงาน	1.75 (ปานกลาง)	1.74 (ปานกลาง)	1.69 (ปานกลาง)	1.79 (ปานกลาง)
3. ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน	1.41 (ปานกลาง)	1.44 (ปานกลาง)	1.45 (ปานกลาง)	1.49 (ปานกลาง)
4. ถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว	1.23 (น้อย)	1.33 (ปานกลาง)	1.33 (ปานกลาง)	1.34 (ปานกลาง)
5. ลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย	2.22 (ปานกลาง)	2.02 (ปานกลาง)	2.05 (ปานกลาง)	2.20 (ปานกลาง)
รวม	1.64 (ปานกลาง)	1.62 (ปานกลาง)	1.63 (ปานกลาง)	1.69 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 18 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัว จำแนกเป็นรายภาค ดังนี้

ภาคเหนือ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.64 เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยหัวข้อลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.22 รองลงมาคือ ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 1.75 การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.58 ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.41 และถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัวน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.23 ตามลำดับ

ภาคกลาง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.62 เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยหัวข้อลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.02 รองลงมาคือ ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจ

เพื่อดูลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางกรงาน มีค่าเฉลี่ย 1.74 การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.58 ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.44 และถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อดูลูกและครอบครัวน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.33 ตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.63 เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดย หัวข้อลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.05 รองลงมาคือ ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อดูลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางกรงาน มีค่าเฉลี่ย 1.69 การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.64 ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.49 และถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อดูลูกและครอบครัวน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.33 ตามลำดับ

ภาคใต้ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.69 เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดย หัวข้อลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.20 รองลงมาคือ ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อดูลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางกรงาน มีค่าเฉลี่ย 1.79 การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.63 ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.49 และถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อดูลูกและครอบครัวน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัว จำแนกตามเพศ

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านครอบครัว	ชาย	หญิง	คนข้ามเพศจาก หญิงเป็นชาย	คนข้ามเพศจาก ชายเป็นหญิง	นอน-ไบ นารี	อื่น ๆ
1. การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย	1.58 (ปานกลาง)	1.61 (ปานกลาง)	1.60 (ปานกลาง)	1.71 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.61 (ปานกลาง)
2. ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อดูลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางกรงาน	1.76 (ปานกลาง)	1.74 (ปานกลาง)	1.80 (ปานกลาง)	1.86 (ปานกลาง)	1.10 (น้อย)	1.56 (ปานกลาง)
3. ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน	1.43 (ปานกลาง)	1.26 (ปานกลาง)	1.20 (น้อย)	1.14 (น้อย)	1.00 (น้อย)	1.33 (ปานกลาง)
4. ถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อดูลูกและครอบครัว	2.29 (มาก)	2.08	1.80 (ปานกลาง)	2.57 (มาก)	1.20 (น้อย)	1.72 (ปานกลาง)

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านครอบครัว	ชาย	หญิง	คนข้ามเพศจาก หญิงเป็นชาย	คนข้ามเพศจาก ชายเป็นหญิง	นอน-ไบ นารี	อื่น ๆ
5. ลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย	1.64 (ปานกลาง)	(ปาน กลาง) 1.54 (ปาน กลาง)	1.80 (ปานกลาง)	1.14 (น้อย)	1.00 (น้อย)	1.30 (ปานกลาง)
รวม	1.73 (ปานกลาง)	1.62 (ปาน กลาง)	1.56 (ปานกลาง)	1.69 (ปานกลาง)	1.10 (น้อย)	1.53 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 19 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัว จำแนกตามเพศ ดังนี้

เพศชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.73 เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า หัวข้อถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.29 สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยหัวข้อผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการงาน มีค่าเฉลี่ย 1.76 การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.64 ลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.58 และผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.43 ตามลำดับ

เพศหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.62 เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยหัวข้อถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.08 รองลงมาคือ หัวข้อผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการงาน มีค่าเฉลี่ย 1.74 การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.60 ลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.54 และผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.26 ตามลำดับ

คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.56 เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยหัวข้อผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการงาน ถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว และลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าสูงสุดเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 1.80 รองลงมา คือ การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.60 และผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.20 ตามลำดับ

คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.69 เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า หัวข้อถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.57 หัวข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการงาน มีค่าเฉลี่ย 1.86 และการดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.71 หัวข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน และลูกควรใช้นามสกุลผู้ชายเท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.14 ตามลำดับ

นอน-ไบนารี มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.10 เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกหัวข้อ โดยหัวข้อถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.20 รองลงมาคือ หัวข้อผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการงาน มีค่าเฉลี่ย 1.10 สำหรับหัวข้อการดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน และลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 1.54

เพศอื่น มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านครอบครัวภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.53 เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยหัวข้อถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.72 รองลงมาคือ การดูแลพ่อแม่เป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.61 หัวข้อผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าความก้าวหน้าทางการงาน มีค่าเฉลี่ย 1.56 ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน มีค่าเฉลี่ย 1.33 และลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย มีค่าเฉลี่ย 1.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงานในภาพรวม

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
1. หากหญิงและชายมีความสามารถ ใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้าง งาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง	1.55	0.86	ปานกลาง	6
2. ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง	1.76	0.89	ปานกลาง	4
3. ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กร มากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า	1.61	0.79	ปานกลาง	5

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
4. หัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้	2.07	0.94	ปานกลาง	1
5. ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน เป็นต้น	2.02	0.95	ปานกลาง	2
6. ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก	1.87	0.92	ปานกลาง	3
รวม	1.82	0.64	ปานกลาง	

จากตารางที่ 20 กลุ่มตัวอย่างเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.82

เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.07 รองลงมาคือ ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.02 ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.87 ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.76 ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 1.61 และหัวข้อหากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน จำแนกเป็นรายภาค

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงาน	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
1. หากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง	1.49 (ปานกลาง)	1.57 (ปานกลาง)	1.55 (ปานกลาง)	1.66 (ปานกลาง)
2. ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง	1.78 (ปานกลาง)	1.74 (ปานกลาง)	1.79 (ปานกลาง)	1.78 (ปานกลาง)

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงาน	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
3. ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กร มากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า	1.61 (ปานกลาง)	1.61 (ปานกลาง)	1.62 (ปานกลาง)	1.66 (ปานกลาง)
4. หัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็น หญิงมักจะจุกจิกจู้จี้	2.04 (ปานกลาง)	2.12 (ปานกลาง)	2.07 (ปานกลาง)	2.09 (ปานกลาง)
5. ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน เป็นต้น	2.03 (ปานกลาง)	2.02 (ปานกลาง)	1.98 (ปานกลาง)	2.07 (ปานกลาง)
6. ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมาก เกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบ ครอบครัวและลูก	1.86 (ปานกลาง)	1.88 (ปานกลาง)	1.83 (ปานกลาง)	1.97 (ปานกลาง)
รวม	1.80 (ปานกลาง)	1.82 (ปานกลาง)	1.81 (ปานกลาง)	1.87 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 21 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการ
ทำงาน จำแนกเป็นรายภาค ดังนี้

ภาคเหนือ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่
ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ
โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็น
หญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.04 รองลงมาคือ ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่
ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.03 ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป
เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.86 ชายมีความเป็นผู้นำมาดีกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย
1.78 ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 1.61 และหัวข้อ
หากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง
น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.49 ตามลำดับ

ภาคกลาง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่
ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ
โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็น
หญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.12 รองลงมาคือ ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่
ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.02 ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป
เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.88 ชายมีความเป็นผู้นำมาดีกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย

1.74 ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 1.61 และหัวข้อ หากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.57 ตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการ ทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับ ปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือ ผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.07 รองลงมาคือ ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่ง สนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 1.98 ผู้หญิงไม่ควรมีความ รับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.83 ชายมีความเป็นผู้นำ มากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.79 ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มี ค่าเฉลี่ย 1.62 และหัวข้อหากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.55 ตามลำดับ

ภาคใต้ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดย เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิง มักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.09 รองลงมาคือ ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจใน รายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.07 ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะ จะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.97 ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.78 และ หัวข้อชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า และหัวข้อหากหญิงและชาย มีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 1.66

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการ ทำงาน จำแนกตามเพศ

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงาน	ชาย	หญิง	คนข้ามเพศจาก หญิงเป็นชาย	คนข้ามเพศจาก ชายเป็นหญิง	นอน-ไบ นารี	อื่น ๆ
1. หากหญิงและชายมีความสามารถ ใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้าง งาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง	1.64 (ปานกลาง)	1.54 (ปานกลาง)	1.80 (ปานกลาง)	1.14 (น้อย)	1.00 (น้อย)	1.38 (ปานกลาง)
2. ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง	2.06 (ปานกลาง)	1.69 (ปานกลาง)	1.60 (ปานกลาง)	1.71 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.61 (ปานกลาง)
3. ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กร มากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า	1.78 (ปานกลาง)	1.58 (ปานกลาง)	1.60 (ปานกลาง)	1.42 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.56 (ปานกลาง)

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงาน	ชาย	หญิง	คนข้ามเพศจาก หญิงเป็นชาย	คนข้ามเพศจาก ชายเป็นหญิง	นอน-ไป นารี	อื่น ๆ
4. หัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็น หญิงมักจะจุกจิกจู้จี้	2.18 (ปานกลาง)	2.05 (ปานกลาง)	1.60 (ปานกลาง)	1.57 (ปานกลาง)	2.10 (ปานกลาง)	2.11 (ปานกลาง)
5. ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน เป็นต้น	2.08 (ปานกลาง)	2.02 (ปานกลาง)	1.80 (ปานกลาง)	2.00 (ปานกลาง)	1.50 (ปานกลาง)	1.61 (ปานกลาง)
6. ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมาก เกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบ ครอบครัวและลูก	1.96 (ปานกลาง)	1.86 (ปานกลาง)	2.00 (ปานกลาง)	1.85 (ปานกลาง)	1.10 (น้อย)	2.00 (ปานกลาง)
รวม	1.95 (ปานกลาง)	1.78 (ปานกลาง)	1.73 (ปานกลาง)	1.62 (ปานกลาง)	1.28 (ปานกลาง)	1.71 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 22 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการ
ทำงาน จำแนกตามเพศ ดังนี้

เพศชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดย
เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิง
มักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.18 รองลงมาคือ ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจใน
รายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.08 ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 2.06
ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.96 ชาย
เหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 1.78 และหัวข้อหากหญิง
และชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง น้อยที่สุด มี
ค่าเฉลี่ย 1.64 ตามลำดับ

เพศหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดย
เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิง
มักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.05 รองลงมาคือ ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจใน
รายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.02 ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะ
จะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.86 ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.69 ชาย
เหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 1.58 และหัวข้อหากหญิง
และชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง น้อยที่สุด มี
ค่าเฉลี่ย 1.54 ตามลำดับ

คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.00 รองลงมาคือ หัวข้อหากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง และผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน เท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 1.80 และหัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ หัวข้อชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง และชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.60

คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุก โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.00 รองลงมาคือ ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.85 ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.71 หัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าเฉลี่ย 1.57 และชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 1.42

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับน้อย คือ หากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.14

นอน-ไบนารี มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า หัวข้อที่อยู่ในระดับปานกลางคือ หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.10 และผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 1.50

นอกจากนั้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน โดยหัวข้อผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 1.10 หัวข้อหากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง หัวข้อชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง และหัวข้อชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีค่าเฉลี่ย 1.00

เพศอื่น มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน หัวข้อหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้ มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.11 รองลงมาคือ ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะ

จะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก มีค่าเฉลี่ย 2.00 ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง และผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน เท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 1.61 ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า มีค่าเฉลี่ย 1.56 และหัวข้อหากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/ เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ ในครอบครัวด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านค่านิยมทางเพศ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
1. ผู้หญิงควรรักษาวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	2.72	0.98	มาก	1
2. ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม	2.31	1.04	มาก	2
3. ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว	1.30	0.69	ปานกลาง	7
4. ภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี	1.71	0.89	ปานกลาง	4
5. ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ	1.31	0.67	ปานกลาง	6
6. ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น	1.58	0.77	ปานกลาง	5
7. ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว เป็นต้น	2.27	1.01	มาก	3
รวม	1.89	0.53	ปานกลาง	

จากตารางที่ 23 กลุ่มตัวอย่างเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมทางเพศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.89

เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า หัวข้อ 1) ผู้หญิงควรรักษาวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 2) ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม และ 3) ผู้ชายมี

โอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.72, 2.31 และ 2.27 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อภรรยามีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.71 รองลงมาคือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.58 ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.31 และผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมทางเพศ จำแนกเป็นรายภาค

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านค่านิยมทางเพศ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
1. ผู้หญิงควรรักษาวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	2.79 (มาก)	2.64 (มาก)	2.64 (มาก)	2.88 (มาก)
2. ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป๊และแสดงออกไม่เหมาะสม	2.37 (มาก)	2.28 (มาก)	2.20 (ปานกลาง)	2.44 (มาก)
3. ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว	1.26 (ปานกลาง)	1.30 (ปานกลาง)	1.32 (ปานกลาง)	1.37 (ปานกลาง)
4. ภรรยา มีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี	1.71 (ปานกลาง)	1.69 (ปานกลาง)	1.68 (ปานกลาง)	1.79 (ปานกลาง)
5. ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ	1.25 (น้อย)	1.36 (ปานกลาง)	1.33 (ปานกลาง)	1.39 (ปานกลาง)
6. ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น	1.57 (ปานกลาง)	1.59 (ปานกลาง)	1.50 (ปานกลาง)	1.66 (ปานกลาง)
7. ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว เป็นต้น	2.25 (ปานกลาง)	2.33 (มาก)	2.22 (ปานกลาง)	2.28 (มาก)
รวม	1.89 (ปานกลาง)	1.88 (ปานกลาง)	1.84 (ปานกลาง)	1.98 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 24 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมทางเพศ จำแนกเป็นรายภาค ดังนี้

ภาคเหนือ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมทางเพศ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อ 1) ผู้หญิงควรรักษาวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 2) ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม และ 3) ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.79, 2.37 และ 2.25 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อภรรยามีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.71 รองลงมาคือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.57 และผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.26

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแฉความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.25

ภาคกลาง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อ 1) ผู้หญิงควรรักษาวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 2) ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว และ 3) ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสมมีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.64, 2.33 และ 2.28 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อภรรยามีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.69 รองลงมาคือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.59 ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.36 และผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแฉความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.30 ตามลำดับ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมทางเพศ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ ผู้หญิงควรรักษาวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน มีค่าเฉลี่ย 2.64

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีเจตคติ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.22 รองลงมา คือ ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.20 ภรรยามีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.68 ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.50 ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.33 และผู้หญิงที่ถูกล่วง

ละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.32 ตามลำดับ

ภาคใต้ มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมทางเพศ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.98 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อ 1) ผู้หญิงควรรักษานวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 2) ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม และ 3) ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.88, 2.44 และ 2.28 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.79 รองลงมาคือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.66 ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.39 และผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.37 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศ จำแนกตามเพศ

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านค่านิยมทางเพศ	ชาย	หญิง	คนข้ามเพศจาก หญิงเป็นชาย	คนข้ามเพศจาก ชายเป็นหญิง	นอน-ไบ นารี	อื่น ๆ
1. ผู้หญิงควรรักษานวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	2.65 (มาก)	2.76 (มาก)	2.80 (มาก)	2.42 (มาก)	1.50 (ปานกลาง)	2.16 (ปานกลาง)
2. ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม	2.41 (มาก)	2.30 (มาก)	2.00 (ปานกลาง)	2.57 (มาก)	1.00 (น้อย)	2.16 (ปานกลาง)
3. ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว	1.42 (ปานกลาง)	1.26 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.28 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.55 (ปานกลาง)
4. ภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี	1.89 (ปานกลาง)	1.66 (น้อย)	1.40 (ปานกลาง)	2.00 (ปานกลาง)	1.30 (ปานกลาง)	1.61 (ปานกลาง)
5. ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ	1.55 (ปานกลาง)	1.25 (น้อย)	1.20 (น้อย)	1.42 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.50 (ปานกลาง)
6. ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น	1.69 (ปานกลาง)	1.55 (ปานกลาง)	1.80 (ปานกลาง)	1.85 (ปานกลาง)	1.10 (น้อย)	1.72 (ปานกลาง)

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านค่านิยมทางเพศ	ชาย	หญิง	คนข้ามเพศจาก หญิงเป็นชาย	คนข้ามเพศจาก ชายเป็นหญิง	นอน-ไบ นารี	อื่น ๆ
7. ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว เป็นต้น	2.35 (มาก)	2.25 (ปานกลาง)	2.60 (มาก)	2.71 (มาก)	2.30 (มาก)	2.38 (มาก)
รวม	1.99 (ปานกลาง)	1.86 (ปานกลาง)	1.83 (ปานกลาง)	2.04 (ปานกลาง)	1.31 (ปานกลาง)	1.87 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 25 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศ จำแนกตามเพศ ดังนี้

เพศชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อ 1) ผู้หญิงควรรักษาวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 2) ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม และ 3) ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.65, 2.41 และ 2.35 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อกรรขามีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.89 รองลงมาคือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.69 ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.55 และผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.42

เพศหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อ 1) ผู้หญิงควรรักษาวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 2) ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม และ 3) ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.76, 2.30 และ 2.25 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อกรรขามีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.66 รองลงมาคือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.55 ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.26 และผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.25

คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อผู้หญิงควรรักนวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.80 และ 2.60

สำหรับหัวข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ หัวข้อผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป๊ และแสดงออกไม่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.00 ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.80 และภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าเฉลี่ย 1.40

หัวข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ ผู้ชายเข้าสู่ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.20 และผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแฉความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.00

คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อ 1) ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว 2) ผู้หญิงควรรักนวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน 3) ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป๊และแสดงออกไม่เหมาะสม และมีเจตคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.71, 2.57 และ 2.42 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.00 รองลงมาคือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.85 ผู้ชายเข้าสู่ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.42 และผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแฉความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.28

นอน-ไบนารี มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว มีค่าเฉลี่ย 2.30

หัวข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้หญิงควรรักนวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน มีค่าเฉลี่ย 1.50 และภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าเฉลี่ย 1.30

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับน้อย โดยเจตคติหัวข้อผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.10 หัวข้อผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป๊และแสดงออกไม่เหมาะสม หัวข้อผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแฉความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว และผู้ชายเข้าสู่ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.00

เพศอื่น มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านค่านิยมด้านเพศภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การ แชว การแตะตัว มีค่าเฉลี่ย 2.38

สำหรับหัวข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเจตคติหัวข้อผู้หญิงควรระวังวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป้และแสดงออกไม่เหมาะสม เท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 2.16 รองลงมา คือ ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 1.72 ภรรยา มีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี มีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.61 ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.55 c) ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ มีค่าเฉลี่ย 1.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ ในครอบครัวด้านสิทธิในด้านต่าง ๆ ในภาพรวม

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านสิทธิในด้านต่างๆ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
1. ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย	1.61	0.91	ปานกลาง	2
2. การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง	1.43	0.73	ปานกลาง	4
3. พระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่าเป็นยอมรับได้	1.90	0.90	ปานกลาง	1
4. ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร	1.51	0.78	ปานกลาง	3
5. ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว	1.32	0.69	ปานกลาง	5
รวม	1.55	0.59	ปานกลาง	

จากตารางที่ 26 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิในด้านต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.55

เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติหัวข้อพระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้ มีค่าเฉลี่ย 1.90 รองลงมาคือไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย มีค่าเฉลี่ย 1.61 ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร มีค่าเฉลี่ย 1.51 การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.43 และผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.32 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ย ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิในด้านต่าง ๆ จำแนกเป็นรายภาค

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านสิทธิในด้านต่างๆ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้
1. ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย	1.57 (ปานกลาง)	1.64 (ปานกลาง)	1.58 (ปานกลาง)	1.72 (ปานกลาง)
2. การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง	1.39 (ปานกลาง)	1.46 (ปานกลาง)	1.44 (ปานกลาง)	1.51 (ปานกลาง)
3. พระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้	1.89 (ปานกลาง)	1.87 (ปานกลาง)	1.87 (ปานกลาง)	2.03 (ปานกลาง)
4. ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร	1.44 (ปานกลาง)	1.54 (ปานกลาง)	1.48 (ปานกลาง)	1.69 (ปานกลาง)
5. ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว	1.28 (ปานกลาง)	1.36 (ปานกลาง)	1.30 (ปานกลาง)	1.34 (ปานกลาง)
รวม	1.51 (ปานกลาง)	1.57 (ปานกลาง)	1.53 (ปานกลาง)	1.66 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 27 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้าน สิทธิในด้านต่างๆ จำแนกเป็นรายภาค ดังนี้

ตารางที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ ในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ จำแนกตามเพศ

เจตคติความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านสิทธิต่างๆ	ชาย	หญิง	คนข้ามเพศ จากหญิงเป็น ชาย	คนข้ามเพศจาก ชายเป็นหญิง	นอน-ไบ นารี	อื่นๆ
1. ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย	1.72 (ปานกลาง)	1.59 (ปานกลาง)	1.60 (ปานกลาง)	1.71 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.50 (ปานกลาง)
2. การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง	1.59 (ปานกลาง)	1.40 (ปานกลาง)	1.60 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.00 (น้อย)	1.22 (น้อย)
3. พระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้	1.91 (ปานกลาง)	1.91 (ปานกลาง)	1.60 (ปานกลาง)	1.57 (ปานกลาง)	1.70 (ปานกลาง)	1.61 (ปานกลาง)
4. ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร	1.67 (ปานกลาง)	1.47 (ปานกลาง)	1.20 (น้อย)	1.28 (ปานกลาง)	1.20 (น้อย)	1.56 (ปานกลาง)
5. ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว	1.51 (ปานกลาง)	1.26 (ปานกลาง)	1.20 (น้อย)	1.57 (ปานกลาง)	1.00 (น้อย)	1.38 (ปานกลาง)
รวม	1.68 (ปานกลาง)	1.52 (ปานกลาง)	1.44 (ปานกลาง)	1.42 (ปานกลาง)	1.18 (น้อย)	1.46 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 28 กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้าน สิทธิต่าง ๆ จำแนกตามเพศ ดังนี้

เพศชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติหัวข้อพระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้ มีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.91 รองลงมาคือ ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย มีค่าเฉลี่ย 1.72 ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร มีค่าเฉลี่ย 1.67 การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.59 และผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.51 ตามลำดับ

เพศหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหัวข้อ โดยเจตคติหัวข้อพระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้ มีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.91 รองลงมาคือ ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย มีค่าเฉลี่ย 1.59 ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร มีค่าเฉลี่ย 1.47 การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.40 และผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.26 ตามลำดับ

คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย หัวข้อการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง และหัวข้อพระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.60

สำหรับหัวข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร และผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.20

คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันเนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.71 รองลงมา คือ หัวข้อพระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้ และผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.57 และหัวข้อชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร มีค่าเฉลี่ย 1.28

สำหรับหัวข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ หัวข้อการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย คือ 1.00

นอน-ไบนารี มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ หัวข้อพระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้ มีค่าเฉลี่ย 1.70

สำหรับหัวข้ออื่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ หัวข้อชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร มีค่าเฉลี่ย 1.20 และหัวข้อไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันเนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย หัวข้อการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง และผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.00

เพศอื่น มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวด้านสิทธิต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า

หัวข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ หัวข้อพระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้ มีค่าเฉลี่ย 1.61 รองลงมา คือ หัวข้อชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร มีค่าเฉลี่ย 1.56 ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันเนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย มีค่าเฉลี่ย 1.50 และผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.38 ตามลำดับ

สำหรับหัวข้อที่อยู่ในระดับน้อย คือ หัวข้อการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง มีค่าเฉลี่ย คือ 1.22

ตารางที่ 29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวภาพรวม จำแนกเป็นรายภาค

เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านครอบครัว		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
ด้านครอบครัว	ภาคเหนือ	1.64	0.56	ปานกลาง	2
	ภาคกลาง	1.62	0.61	ปานกลาง	4
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.63	0.62	ปานกลาง	3
	ภาคใต้	1.69	0.62	ปานกลาง	1
รวม		1.64	0.59	ปานกลาง	

เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศใน ครอบครัว ด้านครอบครัว		ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล	ลำดับ
ด้านการทำงาน	ภาคเหนือ	1.80	0.62	ปาน กลาง	4
	ภาคกลาง	1.82	0.66	ปาน กลาง	2
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.81	0.68	ปาน กลาง	3
	ภาคใต้	1.87	0.67	ปาน กลาง	1
	รวม	1.82	0.65		
ด้านค่านิยมทาง เพศ	ภาคเหนือ	1.89	0.49	ปาน กลาง	2
	ภาคกลาง	1.88	0.56	ปาน กลาง	3
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.84	0.57	ปาน กลาง	4
	ภาคใต้	1.98	0.53	ปาน กลาง	1
	รวม	1.89	0.54		
ด้านสิทธิต่าง ๆ	ภาคเหนือ	1.52	0.56	ปาน กลาง	4
	ภาคกลาง	1.58	0.59	ปาน กลาง	2
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.53	0.61	ปาน กลาง	3
	ภาคใต้	1.66	0.64	ปาน กลาง	1
	รวม	1.55	0.59		

จากตารางที่ 29 ข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวในภาพรวม จำแนกเป็นรายภาค พบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.64 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ทุกภูมิภาคอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยภาคใต้ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.69 รองลงมาคือ ภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.64 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.63 และภาคกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.62 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.82 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ทุกภูมิภาคอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยภาคใต้ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.87 รองลงมาคือ ภาคกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.82 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.81 และภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.80 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านค่านิยมทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.89 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ทุกภูมิภาคอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยภาคใต้ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.98 รองลงมาคือ ภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.89 ภาคกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.88 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.84 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านสิทธิต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.55 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ทุกภูมิภาคอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยภาคใต้ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.66 รองลงมาคือ ภาคกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.58 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.53 และภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ย 1.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศ ในครอบครัวภาพรวม จำแนกตามเพศ

เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว จำแนกตามเพศ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
ด้านครอบครัว	ชาย	1.73	0.69	ปานกลาง	1
	หญิง	1.62	0.56	ปานกลาง	3
	คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย	1.56	0.52	ปานกลาง	4
	คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง	1.69	0.46	ปานกลาง	2
		1.10	0.14	ปานกลาง	6

เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศใน ครอบครัว จำแนกตามเพศ		ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล	ลำดับ
	นอน-ไบนารี อื่น ๆ	1.53	0.73	น้อย ปาน กลาง	5
	รวม	1.64	0.59	ปาน กลาง	
ด้านการทำงาน	ชาย	1.95	0.70	ปาน กลาง	1
	หญิง	1.78	0.63	ปาน กลาง	2
	คนข้ามเพศจากหญิงเป็น ชาย	1.73	0.63	ปาน กลาง	3
	คนข้ามเพศจากชายเป็น หญิง	1.62	0.49	ปาน กลาง	5
	นอน-ไบนารี	1.28	0.28	ปาน กลาง	6
	อื่น ๆ	1.71	0.68	ปาน กลาง	4
		รวม	1.82	0.65	ปาน กลาง
ด้านค่านิยมทาง เพศ	ชาย	1.99	0.60	ปาน กลาง	2
	หญิง	1.86	0.50	ปาน กลาง	4
	คนข้ามเพศจากหญิงเป็น ชาย	1.83	0.39	ปาน กลาง	5
	คนข้ามเพศจากชายเป็น หญิง	2.04	0.75	ปาน กลาง	1
	นอน-ไบนารี	1.31	0.31	ปาน กลาง	6
		1.87	0.79		3

เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว จำแนกตามเพศ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
	อื่น ๆ			ปานกลาง	
	รวม	1.89	0.54	ปานกลาง	
ด้านสิทธิต่าง ๆ	ชาย	1.68	0.67	ปานกลาง	1
	หญิง	1.52	0.56	ปานกลาง	2
	คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย	1.44	0.49	ปานกลาง	4
	คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง	1.42	0.67	ปานกลาง	5
	หญิง	1.18	0.28	ปานกลาง	6
	นอน-ไบนารี	1.46	0.67	น้อย	3
	อื่น ๆ			ปานกลาง	
	รวม	1.55	0.59	ปานกลาง	

จากตารางที่ 30 ข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวในภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.64 โดยเมื่อพิจารณาตามกลุ่มเพศแล้ว พบว่า แต่ละกลุ่มเพศส่วนใหญ่มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศชายมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.73 รองลงมา คือ คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.69 เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.62 คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีค่าเฉลี่ย 1.56 และเพศอื่น มีค่าเฉลี่ย 1.46 โดยกลุ่มที่มีเจตคติอยู่ในระดับน้อย คือ กลุ่มนอน-ไบนารี มีค่าเฉลี่ย 1.10

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.82 โดยเมื่อพิจารณาตามกลุ่มเพศแล้ว พบว่า แต่ละกลุ่มเพศมีเจตคติอยู่ใน

ระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเพศชายมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.95 รองลงมาคือ เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.78 คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีค่าเฉลี่ย 1.73 เพศอื่น มีค่าเฉลี่ย 1.71 คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.62 และนอน-ไบนารี มีค่าเฉลี่ย 1.28 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านค่านิยมทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.89 โดยเมื่อพิจารณาตามกลุ่มเพศแล้ว พบว่า แต่ละกลุ่มเพศมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยคนข้ามเพศจากชายเป็นหญิงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.04 รองลงมาคือ เพศชาย มีค่าเฉลี่ย 1.99

เพศอื่น มีค่าเฉลี่ย 1.87 เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.86 คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีค่าเฉลี่ย 1.83 และนอน-ไบนารี มีค่าเฉลี่ย 1.31 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว ด้านสิทธิต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.55 โดยเมื่อพิจารณาตามกลุ่มเพศแล้ว พบว่า แต่ละกลุ่มเพศส่วนใหญ่มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศชายมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.68 รองลงมาคือ เพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.52 เพศอื่น มีค่าเฉลี่ย 1.46 คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย มีค่าเฉลี่ย 1.44 และคนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.42 โดยกลุ่มที่มีเจตคติอยู่ในระดับน้อย คือ นอน-ไบนารี มีค่าเฉลี่ย 1.18

ตารางที่ 31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวในภาพรวม

เจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
ด้านครอบครัว	1.64	0.59	ปานกลาง	3
ด้านการทำงาน	1.82	0.64	ปานกลาง	2
ด้านค่านิยมทางเพศ	1.89	0.53	ปานกลาง	1
ด้านสิทธิต่าง ๆ	1.55	0.59	ปานกลาง	4
รวม	1.72	0.48	ปานกลาง	

จากตารางที่ 31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.72 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อ พบว่า มีเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวทุกหัวข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีเจตคติด้านค่านิยมทางเพศ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.89 รองลงมาคือ ด้านการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 1.82 ด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 1.64 และด้านสิทธิต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 1.55 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของภาครัฐ

ตารางที่ 32 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้นโยบาย สวัสดิการ และการบริการของภาครัฐ

ท่านเคยได้ทราบข้อมูลนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของ รัฐ ดังนี้หรือไม่		ทราบ	ไม่ทราบ	รวม
1.พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558	จำนวน	1,264	471	1,735
	ร้อยละ	(72.9)	(27.1)	(100)
2. สิทธิการลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ที่ผู้หญิง สามารถลาได้ 90 วัน	จำนวน	1,609	126	1,735
	ร้อยละ	(92.7)	(7.3)	(100)
3. สิทธิการลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ผู้ชาย สามารถลาได้ 15 วัน (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้าง ของรัฐ)	จำนวน	1,378	357	1,735
	ร้อยละ	(79.4)	(20.6)	(100)
4. สิทธิการลาอุปสมบท/ ประกอบพิธีฮัจจ์ ผู้ชายลา ได้ 120 วัน (นับวันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการ และลูกจ้างของรัฐ)	จำนวน	1,340	395	1,735
	ร้อยละ	(77.2)	(22.8)	(100)
5. สิทธิการลาปฏิบัติธรรม ผู้หญิงลาได้ 90 วัน (นับ วันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของ รัฐ)	จำนวน	990	745	1,735
	ร้อยละ	(57.1)	(42.9)	(100)
6. การใช้ประโยชน์จากกองทุนความเท่าเทียม ระหว่างเพศ	จำนวน	750	985	1,735
	ร้อยละ	(43.2)	(56.8)	(100)
7. การใช้เข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเงินอุดหนุน องค์กรสตรี	จำนวน	919	816	1,735
	ร้อยละ	(53.0)	(47.0)	(100)
8. การเรียกร้องในกรณีถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่ง เพศ	จำนวน	1,050	685	1,735
	ร้อยละ	(60.5)	(39.5)	(100)
9. การให้บริการศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการ ล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน	จำนวน	1,154	581	1,735
	ร้อยละ	(66.5)	(33.5)	(100)

จากตารางที่ 32 กลุ่มตัวอย่างรับทราบข้อมูลนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของรัฐ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบ จำนวน 1,264 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 และไม่ทราบ จำนวน 471 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1
2. สิทธิการลาจิสส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ที่ผู้หญิงสามารถลาได้ 90 วัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบ จำนวน 1,609 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 และไม่ทราบ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3
3. สิทธิการลาจิสส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ผู้ชายสามารถลาได้ 15 วัน (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบ จำนวน 1,378 คน คิดเป็นร้อยละ 79.4 และไม่ทราบ จำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6
4. สิทธิการลาอุปสมบท/ ประกอบพิธีฮัจจ์ ผู้ชายลาได้ 120 วัน (นับวันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบ จำนวน 1,340 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 และไม่ทราบ จำนวน 395 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8
5. สิทธิการลาปฏิบัติธรรม ผู้หญิงลาได้ 90 วัน (นับวันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ) กลุ่มตัวอย่างรับทส่วนใหญ่ทราบ จำนวน 990 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 และไม่ทราบ จำนวน 745 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9
6. การใช้ประโยชน์จากกองทุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบ จำนวน 985คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 และรับทราบ จำนวน 750 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2
7. การใช้เข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเงินอุดหนุนองค์กรสตรี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบ จำนวน 919 คน คิดเป็นร้อยละ 53 และไม่ทราบ จำนวน 816 คน คิดเป็นร้อยละ 47
8. การเรียกร้องในกรณีถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบ จำนวน 1,050 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 และไม่รับทราบ จำนวน 685 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5
9. การให้บริการศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบ จำนวน 1,154 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 และไม่รับทราบ จำนวน 581 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5

ตารางที่ 33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับประโยชน์ของข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของภาครัฐ

นโยบาย สวัสดิการ และการบริการของ รัฐ เกิดประโยชน์กับท่านและครอบครัว หรือสังคมเพียงใด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
1. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่าง เพศ พ.ศ. 2558	3.02	0.92	มาก	7

นโยบาย สวัสดิการ และการบริการของ รัฐ เกิดประโยชน์กับท่านและครอบครัว หรือสังคมเพียงใด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล	ลำดับ
2. สิทธิการลาจิสส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ที่ผู้หญิงสามารถลาได้ 90 วัน	3.37	0.83	มากที่สุด	1
3. สิทธิการลาจิสส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ผู้ชายสามารถลาได้ 15 วัน (เฉพาะ ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ)	3.19	0.93	มาก	2
4. สิทธิการลาอุปสมบท/ ประกอบพิธี ฮัจจ์ ผู้ชายลาได้ 120 วัน (นับ วันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการและ ลูกจ้างของรัฐ)	3.15	0.94	มาก	3
5. สิทธิการลาปฏิบัติธรรม ผู้หญิงลาได้ 90 วัน (นับวันหยุดราชการ) (เฉพาะ ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ)	3.12	0.95	มาก	4
6. การใช้ประโยชน์จากกองทุนความเท่า เทียมระหว่างเพศ	2.98	1.00	มาก	8
7. การใช้เข้าถึงและการใช้ประโยชน์จาก เงินอุดหนุนองค์กรสตรี	2.98	0.99	มาก	8
8. การเรียกร้องในกรณีถูกเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งเพศ	3.03	0.99	มาก	6
9. การให้บริการศูนย์ป้องกันและแก้ไข ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงาน	3.06	1.00	มาก	5
รวม	3.12	0.78	มาก	

จากตารางที่ 33 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของภาครัฐ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12

เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า นโยบายเรื่องสิทธิการลาจิสส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ที่ผู้หญิงสามารถลาได้ 90 วัน มีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.37 สำหรับนโยบายอื่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามนโยบาย คือ สิทธิการลาจิสส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ผู้ชายสามารถลาได้ 15 วัน มีค่าเฉลี่ย 3.19 รองลงมาคือ สิทธิการลาอุปสมบท/ ประกอบพิธีฮัจจ์ ผู้ชายลาได้ 120 วัน มีค่าเฉลี่ย

3.15 สิทธิการลาปฏิบัติธรรม ผู้หญิงลาได้ 90 วัน มีค่าเฉลี่ย 3.12 การให้บริการศูนย์ป้องกันและแก้ไข ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 3.06 การเรียกร้องในกรณีถูกเลือก ปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ มีค่าเฉลี่ย 3.03 พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 มีค่าเฉลี่ย 3.02 และนโยบายการใช้ประโยชน์จากกองทุนความเท่าเทียมระหว่างเพศกับนโยบายการใช้เข้าถึงและ การใช้ประโยชน์จากเงินอุดหนุนองค์กรสตรีเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.98 ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Chi-square) เป็นเพื่อตรวจสอบระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อ วิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และเป็นไปในทิศทางใด

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ ในครอบครัว

ตัวแปร	ด้าน ครอบครัว	ด้านการทำงาน	ค่านิยมทาง เพศ	ด้านสิทธิในด้านต่าง ๆ	รวม
- ภาค	0.022	0.028	0.029	0.064**	0.044
- เพศ	-0.072**	-0.112**	-0.093**	-0.099**	-0.119**
- เพศวิถี	-0.064**	-0.061*	-0.015	-0.065**	-0.064**
- อายุ	0.096**	0.039	0.161**	0.091**	0.114**
- สถานภาพ					
- โสด	-0.109**	-0.077**	-0.117**	-0.070**	-0.113**
- อยู่ร่วมกับพ่อแม่	-0.016	0.015	-0.030	-0.019	-0.014
- อยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต	0.128**	0.097**	0.115**	0.107**	0.136**
- อยู่คนละที่กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต	0.011	-0.017	-0.002	0.030	0.006
- อยู่ร่วมกับลูก	0.118**	0.089**	0.147**	0.118**	0.142**
- ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก	-0.006	-0.015	-0.023	-0.003	-0.014
- ครอบครัวขยาย	0.056*	0.029	0.053*	0.038	0.053*
- การศึกษา	-0.180**	-0.184**	-0.118**	-0.183**	-0.205**
- ศาสนา	0.034	0.063**	0.046	0.040	0.057*
- อาชีพ	0.102**	0.092**	0.052*	0.112**	0.111**
- รายได้ครอบครัว	0.022	0.052*	0.021	0.022	0.037
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-0.119**	-0.169**	-0.059*	-0.151**	-0.155**

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 34 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำหรือน้อยมาก (ค่า r อยู่ระหว่าง 0.01 ถึง 0.2) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ภูมิภาคที่อยู่อาศัย**มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในด้านสิทธิต่างๆ ในทางบวก กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความเสมอภาคระหว่างเพศด้านสิทธิต่าง ๆ สอดคล้องกัน

2. **เพศ**มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกัน

3. **เพศวิถี**มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ สำหรับด้านค่านิยมทางเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศวิถีแตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และในด้านสิทธิต่างๆ ไม่สอดคล้องกัน

4. **อายุ**มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางบวก สำหรับด้านการทำงานไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ ในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ สอดคล้องกัน

5. สถานภาพของครอบครัว

5.1 กลุ่มตัวอย่างที่มี**สถานภาพโสด** มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ สถานภาพโสดส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในทิศทางลบ

5.2 กลุ่มตัวอย่างที่มี**อยู่ร่วมกับพ่อแม่** ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ กล่าวคือ การอยู่ร่วมกับพ่อแม่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ

5.3 กลุ่มตัวอย่างที่มี**อยู่ร่วมกับคู่สมรส/ คู่ชีวิต** มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางบวก กล่าวคือ การอยู่ร่วมกับคู่สมรสหรือคู่ชีวิตส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในทางทิศทางบวก

5.4 กลุ่มตัวอย่างที่มี**อยู่คนเดียว**กับคู่สมรส/ คู่ชีวิต ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ กล่าวคือ การอยู่คนเดียวกับคู่สมรสหรือคู่ชีวิต ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ

5.5 กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ร่วมกับลูก มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางบวก กล่าวคือ การอยู่ร่วมกับลูกส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในทางทิศทางบวก

5.6 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ กล่าวคือ การไม่ได้อยู่ร่วมกับลูกไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ

5.7 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครอบครัวขยาย มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว และด้านค่านิยมทางเพศ ในทางบวก สำหรับ ด้านการทำงาน และด้านสิทธิต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์ กล่าวคือ ครอบครัวขยายส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในทางทิศทางบวก

6. การศึกษามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาแตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวมและทุกด้าน ไม่สอดคล้องกัน

7. ศาสนามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงานในทางลบ สำหรับด้านอื่นไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาแตกต่างกันมีพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศไม่สอดคล้องกัน

8. อาชีพ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางบวก กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม และทุกด้านสอดคล้องกัน

9. รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ ด้านการทำงาน ในทางบวก สำหรับด้านอื่นไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันมีพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศด้านการทำงาน สอดคล้องกัน

10. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม และด้านต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวกับพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

ตัวแปร	ด้านครอบครัว	ด้านการทำงาน	ค่านิยมทางเพศ	ด้านสิทธิในด้านต่าง ๆ	รวม
- ระยะเวลา 1 เดือนมีปัญหาทะเลาะ	0.002	-0.019	-0.024	-0.002	-0.013

ตัวแปร	ด้านครอบครัว	ด้านการทำงาน	ค่านิยมทางเพศ	ด้านสิทธิในด้านต่าง ๆ	รวม
- ครอบครัวมีสิทธิเท่าเทียมกันหรือไม่	0.045	0.058*	0.034	0.052*	0.058*
- ยอมรับสิทธิแตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น	-0.034	-0.009	-0.036	-0.002	-0.024
- สิทธิเท่าเทียมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของครอบครัว	-0.144**	-0.071**	-0.115**	-0.104**	-0.131**
- สิทธิเท่าเทียมหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว	-0.126**	-0.056*	-0.103**	-0.087**	-0.113**
- สิทธิเท่าเทียมในร่างกาย	-0.121**	-0.060*	-0.102**	-0.081**	-0.110**
- สิทธิเท่าเทียมเรื่องเศรษฐกิจ	-0.117**	-0.056*	-0.098**	-0.075**	-0.104**
- สิทธิเท่าเทียมเรื่องกฎหมาย	-0.119**	-0.055*	-0.095**	-0.065**	-0.101**
- ใครตัดสินใจเรื่องต่างๆ	-0.132**	-0.067**	-0.102**	-0.077**	-0.115**

** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 35 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวและพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำหรือน้อยมาก (ค่า r อยู่ระหว่าง 0.01 ถึง 0.2) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ครอบครัวที่มีปัญหาทะเลาะกันภายใน 1 เดือน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ กล่าวคือ ครอบครัวที่มีปัญหาทะเลาะกันภายใน 1 เดือนไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ

2. สิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม ด้านการทำงาน และด้านสิทธิต่างๆ ในทางบวก สำหรับด้านอื่นไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ สิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัวส่งผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม ด้านการทำงาน และด้านสิทธิต่างๆ ในทิศทางบวก

3. การยอมรับสิทธิที่แตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่น ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ กล่าวคือ การยอมรับสิทธิที่แตกต่างหรือน้อยกว่าผู้อื่นไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศ

4. สิทธิเท่าเทียมกันในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ สิทธิเท่าเทียมกันในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของครอบครัวที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม และทุกด้าน ในทิศทางลบ

5. สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องบทบาทในครอบครัว (หน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว) มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องบทบาทในครอบครัวที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม และทุกด้าน ในทิศทางลบ

6. สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องร่างกาย (การเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ทำร้ายทั้งวาจาและการใช้กำลัง) มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องร่างกาย ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม และทุกด้าน ในทิศทางลบ

7. สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องเศรษฐกิจ (การรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว) มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม และทุกด้าน ในทิศทางลบ

8. สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องกฎหมาย (นามสกุลของตนและลูก) มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ สิทธิเท่าเทียมกันเรื่องกฎหมาย ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม และทุกด้าน ในทิศทางลบ

9. คนที่ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมความเสมอภาคระหว่างเพศในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน ด้านค่านิยมทางเพศ และในด้านสิทธิต่างๆ ในทางลบ กล่าวคือ คนที่ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเสมอภาคระหว่างเพศด้านค่านิยมทางเพศในภาพรวม และทุกด้าน ในทิศทางลบ

บทที่ 5

สรุปผล วิพากษ์ และเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์

5.1.1 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การศึกษานี้เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว โดยประเด็นหลักที่ศึกษาและผลที่ได้มีดังนี้

1) ทศนคติต่อความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว

ผู้ตอบแบบสอบถามสะท้อนให้เห็นว่าทศนคติต่อบทบาททางเพศยังคงมีความหลากหลาย บางครอบครัวมีแนวโน้มที่จะยึดถือทศนคติแบบดั้งเดิม ที่มองว่าผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว และผู้หญิงเป็นผู้ดูแลบ้าน แม้จะมีความพยายามปรับตัวให้เกิดความเท่าเทียมในเรื่องการตัดสินใจและการทำงานร่วมกัน แต่ก็ยังคงพบว่าในหลายกรณี บทบาทเหล่านี้ยังถูกแบ่งแยกอย่างชัดเจน

2) การจัดการปัญหาในครอบครัว

ผู้ตอบบางกลุ่มระบุว่าปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวมักเกิดจากบทบาทและความคาดหวังที่ไม่สมดุล เช่น การคาดหวังให้ผู้หญิงทำงานบ้านและดูแลลูกอย่างเดียว ขณะที่ผู้ชายมีหน้าที่หาเงิน การขาดการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวทำให้เกิดความไม่เข้าใจ นำไปสู่ความขัดแย้งที่ยากจะแก้ไข อย่างไรก็ตาม มีบางครอบครัวที่พยายามหาวิธีแก้ไขปัญหามาโดยการสร้างพื้นที่สื่อสารและพูดคุยในเรื่องที่อ่อนไหว ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้น

3) การสนับสนุนจากชุมชนและการปรับตัว

มีข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มว่า การสนับสนุนจากชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องความเสมอภาคทางเพศ การจัดเวทีสนทนาเปิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงการมีผู้นำทางความคิดที่เข้าใจและส่งเสริมทศนคติเรื่องนี้ จะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและเพิ่มความเสมอภาคในครอบครัว

5.1.2 ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผลการศึกษานี้มาจากการสำรวจเชิงปริมาณผ่านแบบสอบถามที่มีผู้ตอบ 1,735 คน ข้อมูลที่ได้มีการวิเคราะห์ในเชิงสถิติเพื่อสรุปถึงสภาพและมุมมองเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว โดยสามารถแบ่งผลการศึกษาออกเป็นหัวข้อหลัก ๆ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง:

กลุ่มตัวอย่างแบ่งตามภูมิภาคและเพศ พบว่าเพศหญิงมีจำนวนมากที่สุด (76%) รองลงมาคือเพศชาย (21.7%) โดยภาคเหนือมีผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด (36%) ตามด้วยภาคกลาง (33.7%) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (16.4%) และภาคใต้ (13.9%) ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี (36.8%) รองลงมาคือ 31-40 ปี (31.4%)

ความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว:

จากข้อมูลพบว่า 74.2% ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าครอบครัวของตนมีความเสมอภาคในการตัดสินใจและการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน แต่ยังมีบางประเด็นที่ไม่เท่าเทียม เช่น การตัดสินใจเรื่องสำคัญของครอบครัวที่บางครั้งถูกตัดสินใจโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก (20.6%)

ความขัดแย้งในครอบครัว:

เมื่อสอบถามถึงปัญหาการทะเลาะกันในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (66.1%) ระบุว่าในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาไม่มีการทะเลาะกันเลย ขณะที่ 31.9% มีการทะเลาะกัน 1-5 ครั้ง สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ได้แก่ นิัยความเคยชินส่วนตัว (60.8%) ปัญหาการเงิน (55.4%) และการโต้เถียงกัน (48.8%) ซึ่งบ่งบอกถึงการขาดความเข้าใจและความอดทนในบางกรณี

การแก้ไขปัญหาในครอบครัว:

วิธีที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการแก้ปัญหามีหลายวิธี โดยวิธีที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือการตัดเตือนสิ่งที่ไม่ถูกต้อง (97.2%) และรอให้อารมณ์เย็นลงก่อนพูดคุยกัน (95%) นอกจากนี้ยังมีการนำปัญหาไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (61.1%) หรือปรึกษาพ่อแม่และญาติ (53.2%) เพื่อหาทางออก

สิทธิในครอบครัว:

สิทธิในการตัดสินใจและบทบาทในครอบครัวยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่บ้าง โดย 74.2% ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าสิทธิเท่าเทียมกันในครอบครัว ขณะที่ 20.6% เห็นว่าเท่าเทียมเฉพาะบางเรื่อง ส่วนกลุ่มที่เห็นว่าไม่มีความเท่าเทียมมีเพียง 1.7%

5.2 การวิพากษ์

จากผลการศึกษาเชิงคุณภาพและปริมาณเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว สามารถฉายให้เห็นภาพถึงสาเหตุและปัญหา รวมถึงการขับเคลื่อนเกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศในครอบครัวได้ว่า

1. บทบาททางเพศที่ฝังลึกและความเสมอภาคในครอบครัว

จากผลการศึกษาเชิงคุณภาพและปริมาณ พบว่าความเสมอภาคทางเพศในครอบครัวนั้นยังคงเป็นเรื่องที่ทำทนาย แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีเสมอภาคในครอบครัว แต่เมื่อเจาะลึกลงไป

จะพบว่าบทบาทของสมาชิกในครอบครัวหลายกรณียังคงถูกกำหนดโดยทัศนคติทางเพศแบบดั้งเดิม เช่น ผู้ชายถูกมองว่าเป็นผู้นำหรือผู้ตัดสินใจหลัก ขณะที่ผู้หญิงถูกคาดหวังให้ทำหน้าที่ดูแลบ้านและลูก แม้ว่าในครอบครัวสมัยใหม่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การแบ่งบทบาทและการตัดสินใจยังคงแสดงถึงความไม่เสมอภาคในบางด้าน โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีทัศนคติที่ยึดติดกับความเชื่อเก่าแก่

2. ปัจจัยเชิงสังคมวัฒนธรรมและการแบ่งแยกบทบาททางเพศ

การวิจัยที่ผ่านมาหลายฉบับชี้ให้เห็นว่าในสังคมไทย การแบ่งแยกบทบาททางเพศนั้นฝังลึกอยู่ในวัฒนธรรมและการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสะท้อนให้เห็นในครอบครัวที่ยึดถือบทบาททางเพศตามแนวคิด "ชายเป็นใหญ่" หรือ "ชายหาเงิน หญิงดูแลบ้าน" การศึกษาของ Connell (1987) เกี่ยวกับแนวคิด hegemonic masculinity ระบุว่าบทบาททางเพศเช่นนี้เป็นการรักษาอำนาจของเพศชายและยังคงอยู่ในหลายสังคม รวมถึงในประเทศไทย การที่บทบาทเหล่านี้ยังคงอยู่ทำให้ความเสมอภาคในการตัดสินใจและการแบ่งหน้าที่ในครอบครัวไม่เป็นไปตามหลักการของความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง

3. ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวและแนวคิดในการแก้ไข

จากผลการศึกษา พบว่าปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวมักเกิดจากนิสัยส่วนตัวและปัญหาทางการเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่พอใจและการทะเลาะกัน แนวคิดทางจิตวิทยาสังคม เช่น ทฤษฎี Social Exchange Theory ของ Thibaut และ Kelley (1959) อธิบายว่าการตัดสินใจของคนในครอบครัวมักขึ้นอยู่กับทางเลือกผลประโยชน์และค่าใช้จ่าย การที่สมาชิกในครอบครัวรับภาระหน้าที่ที่ไม่สมดุลกัน เช่น การทำงานบ้านและการดูแลลูกโดยผู้หญิงส่วนใหญ่ อาจนำไปสู่ความรู้สึกไม่เป็นธรรมและความขัดแย้ง นอกจากนี้ ปัญหาการเงินยังคงเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความเครียดและการทะเลาะกันตามที่ Friedman (1990) ระบุไว้ในงานวิจัยเกี่ยวกับความเครียดในครอบครัว

4. การแก้ไขปัญหาด้วยการสื่อสารและความเข้าใจ

การแก้ไขปัญหาครอบครัวที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้คือการพักผ่อนและรอให้อารมณ์เย็นลงก่อนพูดคุย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารที่เน้นการแก้ปัญหาความขัดแย้งของ Gottman (1994) ที่แนะนำว่าการสื่อสารที่ดีและการพูดคุยอย่างเปิดเผยสามารถลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวได้ งานวิจัยของ Gottman ยังชี้ให้เห็นว่าการหลีกเลี่ยงการปะทะและการรอให้อารมณ์สงบก่อนเจรจาช่วยให้การสื่อสารเป็นไปในทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีที่การแก้ปัญหาอาศัยการพูดคุยเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ การมีบุคคลที่สาม เช่น ผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาครอบครัว อาจจำเป็นในการช่วยให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ความเสมอภาคในสิทธิการตัดสินใจและบทบาทในครอบครัว

ผลการศึกษาพบว่าแม้หลายครอบครัวจะรายงานว่ามีความเสมอภาคในเรื่องสิทธิและบทบาท แต่ในทางปฏิบัติยังมีความไม่เสมอภาคอยู่ โดยเฉพาะในเรื่องการตัดสินใจ การวิจัยของ Bourdieu (1990) ในเรื่อง Symbolic Power ระบุว่าบทบาทและอำนาจในครอบครัวมักถูกกำหนดโดยโครงสร้างสังคมที่ฝังลึก และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมจำเป็นต้องใช้เวลานาน การเสริมสร้างความเข้าใจและความเท่าเทียมในครอบครัวจึงต้องมาจากการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและการส่งเสริมให้มีบทบาทที่หลากหลายและยืดหยุ่นมากขึ้น

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในครอบครัวอย่างยั่งยืน ควรมีการบูรณาการนโยบายที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในสังคม เช่น การปรับหลักสูตรการศึกษาให้ครอบคลุมถึงเรื่องบทบาททางเพศและความเสมอภาค การส่งเสริมกิจกรรมในชุมชนที่เปิดโอกาสให้สมาชิกครอบครัวได้เรียนรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติ การปรับกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในครอบครัวให้สอดคล้องกับหลักการความเสมอภาคที่แท้จริง

การวิพากษ์ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแม้จะมีการพยายามปรับตัวไปสู่ความเสมอภาคในครอบครัว แต่ก็ยังคงมีปัจจัยทางวัฒนธรรมและโครงสร้างสังคมที่ฝังลึกที่ขัดขวางความก้าวหน้า ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาควรมีความสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม/ชุมชน/กลุ่มชาติพันธุ์

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้เสนอข้อเสนอแนะไปแล้วในบทที่ 4 ในส่วนผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ในส่วนนี้จึงสรุปข้อเสนอแนะเชิงประจักษ์เพื่อการขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในครอบครัวโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ดังนี้

เสริมสร้างการปรับทัศนคติเรื่องบทบาททางเพศในครอบครัวให้เหมาะสมกับยุคสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะ คือ กระทรวง พม. ควรจัดทำแผนการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศที่เท่าเทียมในครอบครัว เน้นการปรับทัศนคติที่ลดการยึดถือบทบาททางเพศแบบดั้งเดิม โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น การผลิตวิดีโอสั้น สื่อสังคมออนไลน์ และการจัดกิจกรรมเวิร์กช็อปที่เข้าถึงชุมชน

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น จัดโครงการอบรมในโรงเรียน ชุมชน และสถานที่ทำงาน ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศ การแบ่งปันประสบการณ์จากครอบครัวที่มีความเท่าเทียม และการสร้างแบบจำลองครอบครัวที่เน้นความร่วมมือ

การส่งเสริมการสื่อสารในครอบครัวเพื่อลดความขัดแย้งจากบทบาทที่ไม่สมดุล

ข้อเสนอแนะ คือ พม. ควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อให้คำปรึกษาด้านการสื่อสารในครอบครัว และสนับสนุนการใช้การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากบทบาทและความคาดหวังในครอบครัว รวมถึงการสร้างเครือข่ายที่ปรึกษาครอบครัวระดับชุมชน

ตัวอย่างกิจกรรม คือ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาด้านครอบครัวที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานระดับชุมชน ให้บริการทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการให้คำแนะนำในการจัดการความขัดแย้งในครอบครัว

บูรณาการแนวคิดเรื่องความเสมอภาคทางเพศเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ คือ กระทรวง พม. ควรทำงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการในการบูรณาการแนวคิดเรื่องความเสมอภาคทางเพศเข้าไปในหลักสูตรการศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เช่น การจำลองสถานการณ์ครอบครัวที่มีการแบ่งปันบทบาทหน้าที่ และการฝึกสอนทักษะการสื่อสารที่ส่งเสริมความเท่าเทียมในครอบครัว

ตัวอย่างกิจกรรม คือ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่มีการฝึกทักษะการแบ่งปันหน้าที่ในครอบครัว การฝึกสอนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และการส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับบทบาททางเพศ

การพัฒนาระบบสนับสนุนครอบครัวที่มีปัญหาทางการเงินเพื่อลดความขัดแย้ง

ข้อเสนอแนะ คือ พม. ควรจัดตั้งโครงการช่วยเหลือครอบครัวที่ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของความขัดแย้งในครอบครัว โดยให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของการฝึกอบรมด้านการจัดการการเงิน และการเข้าถึงแหล่งทุนในชุมชนที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน

ตัวอย่างกิจกรรม คือ จัดโครงการฝึกอบรมทักษะการจัดการการเงินในครอบครัว รวมถึงการให้คำปรึกษาด้านการวางแผนการเงิน และการเข้าถึงแหล่งทุนหมุนเวียนสำหรับครอบครัวที่ต้องการเสริมสร้างรายได้

การสร้างและขยายเครือข่ายที่ปรึกษาครอบครัวระดับชุมชนที่เข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ คือ กระทรวง พม. ควรส่งเสริมการขยายเครือข่ายที่ปรึกษาครอบครัวในระดับชุมชน โดยให้การอบรมผู้นำชุมชนให้มีทักษะในการเป็นที่ปรึกษาด้านความเสมอภาคทางเพศและการแก้ไขปัญหาครอบครัว ซึ่งจะเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ง่าย

ตัวอย่างกิจกรรม คือ จัดอบรมผู้นำชุมชนและบุคคลที่มีบทบาทในชุมชนให้สามารถให้คำปรึกษาและเป็นผู้ประสานงานในการแก้ไขปัญหาครอบครัว รวมถึงสร้างเครือข่ายเพื่อแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์

ส่งเสริมกิจกรรมชุมชนที่สร้างความเข้าใจเรื่องความเสมอภาคทางเพศ

ข้อเสนอแนะ คือ พม. ควรสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนที่ส่งเสริมความเข้าใจเรื่องความเสมอภาคทางเพศ เช่น การจัดเวทีเสวนา การแสดงละครชุมชน และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อื่น ๆ ที่เน้นการสื่อสารเรื่องบทบาททางเพศที่เท่าเทียมและการแก้ไขความขัดแย้งในครอบครัว

ตัวอย่างกิจกรรม: สนับสนุนการจัดเวทีเสวนาในชุมชนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ในครอบครัว รวมถึงการแสดงละครชุมชนที่สะท้อนประเด็นปัญหาความไม่เท่าเทียมในครอบครัวและแนวทางแก้ไข

การพัฒนาโยบายและกฎหมายที่สนับสนุนความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ คือ พม. ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากฎหมายและนโยบายที่สนับสนุนความเสมอภาคในครอบครัว เช่น หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะในเรื่องการตัดสินใจร่วมกัน การแบ่งปันหน้าที่ และการเคารพสิทธิในครอบครัวอย่างเท่าเทียม

ตัวอย่างกิจกรรม คือ ร่วมพัฒนากฎหมายที่ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว เช่น กฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของสมาชิกในครอบครัวในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ และการแบ่งหน้าที่ที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะเหล่านี้เป็นแนวทางเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้ขับเคลื่อนนโยบายและโครงการที่สนับสนุนความเสมอภาคทางเพศในครอบครัวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ คว้าได้จาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หัวข้อที่ 3.3 แนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- Becker, G. S. (1981). *A treatise on the family*. Harvard University Press.
- Connell, R. W. (2005). *Masculinities* (2nd ed.). Polity Press.
- Eagly, A. H., & Wood, W. (2012). *Social role theory of sex differences and similarities: A current appraisal*. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (pp. 458-476). Sage.
- International Labour Organization. (2018). *Global wage report 2018/19: What lies behind gender pay gaps*. International Labour Office.
- Keyes, C. F. (2014). *Finding their voice: Northeastern villagers and the Thai state*. Silkworm Books.
- National Commission on Women. (2015). *National women's development plan 2015-2022*. Government of Thailand.
- OECD. (2017). *The pursuit of gender equality: An uphill battle*. OECD Publishing.
- Office of Women's Affairs and Family Development. (2015). *The gender equality act, B.E. 2558*. Ministry of Social Development and Human Security.
- Tannen, D. (1990). *You just don't understand: Women and men in conversation*. William Morrow.
- United Nations. (2016). *Gender equality and sustainable development*. United Nations Publications.

ภาคผนวก ก
แนวทางการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

การพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในสังคม

ขั้นตอนที่ 1: ปัจจัยและอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว และการขับเคลื่อนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย: จำนวน 250 คน แบ่งเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 คน (เป็นกลุ่มเดิม) และแบ่งเป็นการสัมภาษณ์กลุ่ม 4 ครั้ง ครั้งละ 50 คน ซึ่ง กรม สค. และ พมจ. จะเป็นผู้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล โดยครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ โดยแบ่งเป็น

(1) ครอบครัวที่เป็นประชาชนทั่วไป

(2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลางภูมิภาค และท้องถิ่น (โดยเน้นที่เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา เจ้าหน้าที่ด้านการปกครอง เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข)

(3) หน่วยงานภาคเอกชน (โดยเน้นที่ผู้บริหารระดับกลางที่รับผิดชอบทรัพยากรมนุษย์)

(4) องค์กรภาคประชาชน (โดยเน้นที่เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน – ศพค. และ/หรือ ผู้นำชุมชน)

(5) องค์กรประชาสังคม (โดยเน้นที่ ผู้นำทางศาสนาทั้ง พุทธ คริสต์ และอิสลาม และ/หรือ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ดำเนินการเกี่ยวกับครอบครัวและเยาวชน)

โดยมีปัจจัยร่วม (ยกเว้นบางกลุ่มเป้าหมายในองค์กรภาคประชาสังคม) คือ ผู้ที่กลุ่มเป้าหมายต้องมีครอบครัวที่มีลูก หรือครอบครัวที่มีเด็ก ภายใต้การดูแลและยังไม่บรรลุนิติภาวะ ไม่จำกัดอาชีพและไม่ซ้ำกับกลุ่มอื่น ๆ

คำถามสำหรับกลุ่มเป้าหมาย: **ครอบครัวที่เป็นประชาชนทั่วไป**

- คุณคิดว่า “ครอบครัว” หมายถึงอะไร ในมุมมองบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป “ความสัมพันธ์ของครอบครัวควรเป็นอย่างไร”
- คุณคิดอย่างไรกับคำกล่าวนี้อันนี้:
 - ผู้หญิงมีลักษณะเด่นที่อ่อนโยนและลงรายละเอียด ฉะนั้นการดูแลลูกและพ่อแม่ ควรเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิง
 - ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าทุ่มเทเพื่อความก้าวหน้าทางการทำงาน
 - พ่อควรเป็นเป็นผู้สร้างวินัย แม่ควรเป็นคนเลี้ยงและดูแลลูก
 - ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง
 - ผู้ชายควรเป็นผู้หาเลี้ยงหลักของครอบครัว
 - ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว

- การมอบหมายความรับผิดชอบให้กับลูก ถ้าเป็นลูกชายจะทำงานในพื้นที่นอกบ้าน เช่น สวน สัตว์เลี้ยง โรงรถ เป็นต้น ถ้าเป็นลูกสาวจะทำงานในพื้นที่ในบ้าน เช่น เลี้ยงน้อง ทำอาหาร ซักผ้า ทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น
- ลูกควรใช้นามสกุลพ่อหรือแม่
- อะไรเป็นสาเหตุที่อาจจะทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้บ้าง
- คุณคิดอย่างไรกับคำกล่าวนี้:
 - ถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว
 - ภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี
- หากเกิดความไม่เข้าใจกันในครอบครัว ระหว่างคุณและคู่ชีวิต คุณจะวิธีแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองอย่างไร
- คุณทราบไหมว่า ช่องทางที่ประชาชนจะสามารถแจ้งปัญหารุนแรงในครอบครัวได้มีกี่ช่องทาง มีปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งปัญหาใหม่ ระยะเวลาตั้งแต่หน่วยงานรับเรื่อง (ปัญหา) จนถึง ดำเนินการแก้ไขปัญหารุนแรง ใช้ระยะเวลานานไหม

คำถามสำหรับกลุ่มเป้าหมาย: **หน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลางภูมิภาค และท้องถิ่น หน่วยงาน ภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน องค์กรภาคประชาสังคม**

- ความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว คืออะไร
- ปัญหาใดในเรื่องความเสมอภาคระหว่างในครอบครัว ที่พบเจอมากที่สุด
- นโยบาย / กฎหมายที่มีในปัจจุบัน สามารถดำเนินการเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ตามเจตจำนงหรือไม่ อย่างไร
- นโยบาย / กฎหมายดังกล่าวในปัจจุบัน มีช่องโหว่ ช่องว่าง ที่ควรจะมีการเสริมให้มีประสิทธิภาพขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- ประเด็นปัญหาใดในปัจจุบัน ยังไม่ได้รับความสนใจ เป็นช่องว่าง และยังไม่มีการรณรงค์

คำถามเชิงลึกสำหรับกลุ่มเป้าหมาย: **เจ้าหน้าที่ที่ทำงานเชิงลึกเกี่ยวกับครอบครัว**

- โครงสร้างคณะทำงานในการขับเคลื่อนให้เกิดความเสมอภาคทางเพศในครอบครัว ในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร มีปัจจัยหรืออุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง
- ในการดำเนินงานตาม/บังคับใช้กฎหมาย มีการดำเนินงานอย่างไร มีปัจจัยหรืออุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง
- ช่องทางที่ประชาชนจะสามารถแจ้งปัญหาได้มีกี่ช่องทาง มีปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งปัญหาใหม่
- การสื่อสารให้ประชาชนรับทราบถึงช่องทางในการแจ้งปัญหาด้วยวิธีการใด อย่างไร

- ระยะเวลาตั้งแต่หน่วยงานรับเรื่อง (ปัญหา) จนถึงดำเนินการแก้ไขปัญหา ใช้ระยะเวลานานไหม
- มีการจัดทำฐานข้อมูลประเด็นปัญหาที่มีการแจ้งเข้ามาอย่างไร การจัดทำฐานข้อมูลแบ่งเป็นกลุ่มประเด็นอะไรบ้าง อาทิ ประเด็นรูปแบบครอบครัว ประเด็นสะท้อนเรื่องความเสมอภาคทางเพศ ประเด็นเรื่องพื้นที่ ประเด็นเรื่องความขัดแย้ง เป็นต้น
- มีการวิเคราะห์และนำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับพื้นที่/ประเด็น หรือไม่ อย่างไร
- อัตราประเด็นที่ถูกแก้ไขเทียบกับจำนวนปัญหาที่ได้รับการแจ้งเป็นอย่างไร

.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม

การพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งเป็น

โปรดให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริงที่ท่านคิด คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และไม่สามารถจะเชื่อมโยงกลับไปยังผู้ตอบแบบสอบถามได้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศสภาพ

☐ 1 ชาย	☐ 2 หญิง
☐ 3 คนข้ามเพศจากหญิงเป็นชาย	☐ 4 คนข้ามเพศจากชายเป็นหญิง
☐ 5 นอน-ไบนารี (Non-binary)	☐ 6 อื่น ๆ (ระบุ)

2. เพศวิถี

☐ 1 ชายหรือหญิงรักต่างเพศ	☐ 2 ชายรักชาย
☐ 3 หญิงรักหญิง	☐ 4 คนรักสองเพศ (Bi-sexual)
☐ 5 เอเซ็กชวล (Asexual)	☐ 6 แพนเซ็กชวล (Pan-sexual)
☐ 7 อื่น ๆ (ระบุ)	

3. ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดปี พ.ศ.

4. สถานภาพครอบครัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1 โสด	☐ 2 อยู่ร่วมกับคู่ชีวิต
☐ 3 อยู่คนละสถานที่กับคู่ชีวิต	☐ 4 อยู่ร่วมกับลูก
☐ 5 ไม่ได้อยู่ร่วมกับลูก	
☐ 6 ครอบครัวขยาย: ลูก/หลานอยู่ร่วมกับญาติ กรุณาระบุความสัมพันธ์	

5. ข้อมูลของลูก / หลาน (ที่อยู่ร่วมกันในครอบครัว ในสถานที่เดียวกัน)

- ลูก/หลานคนที่1..... อายุ ปี เพศสภาพ
- ลูก/หลานคนที่2..... อายุ ปี เพศสภาพ
- ลูก/หลานคนที่3..... อายุ ปี เพศสภาพ
- ลูก/หลานคนที่4..... อายุ ปี เพศสภาพ
- ลูก/หลานคนที่5..... อายุ ปี เพศสภาพ

6. ระดับการศึกษา

- [] 1 ต่ำกว่าประถมศึกษา [] 2 ประถมศึกษา
- [] 3 มัธยมศึกษาตอนต้น [] 4 มัธยมศึกษาตอนปลาย
- [] 5 ปวช. [] 6 ปวส. / อนุปริญญา
- [] 7 ปริญญาตรี [] 8 ปริญญาโทและสูงกว่า

7. ท่านนับถือศาสนาอะไร

- [] 1 พุทธ [] 2 คริสต์
- [] 3 อิสลาม [] 4 ไม่นับถือศาสนาใด
- [] 5 อื่น ๆ (ระบุ)

8. อาชีพ

- [] 1 ข้าราชการ ลูกจ้างรัฐ/รัฐวิสาหกิจ [] 2 พนักงานเอกชน
- [] 3 ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว [] 4 แม่บ้าน / พ่อบ้าน (ไม่มีรายได้)
- [] 5 แม่บ้าน / พ่อบ้าน (มีรายได้เสริม) [] 6 ว่างาน
- [] 7 อื่น ๆ (ระบุ)

9. รายได้ครอบครัว

แหล่งรายได้หลักของครอบครัวมาจาก

- [] 1 ตนเอง [] 2 คู่ชีวิต [] 3 ทั้งคู่ร่วมกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของตนเอง (รายได้ที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยในรอบ 12 เดือน)

- [] 1 ไม่มีรายได้ [] 2 ต่ำกว่า 5,000 บาท
- [] 3 5,501 – 15,000 บาท [] 4 15,001 – 30,000 บาท
- [] 5 30,001 – 50,000 บาท [] 6 มากกว่า 50,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

10. ระยะเวลา 1 เดือนผ่านมา มีปัญหาทะเลาะภายในครอบครัวบ่อยครั้งเพียงใด

☐ 1	1 – 5 ครั้ง	☐ 2	6 – 10 ครั้ง
☐ 3	11 – 15 ครั้ง	☐ 4	มากกว่า 15 ครั้งขึ้นไป

11. เรียงลำดับ 1 – 5 ปัญหาหลักที่มักจะทำให้เกิดการทะเลาะภายในครอบครัว (ระบุแค่ 1 จนถึง 5)

- ปัญหาจากญาติ หรือ ครอบครัว ทั้งสองฝ่าย (1)
- ปัญหาจากลูก (2)
- ปัญหาจากภาวะเจ็บป่วย (3)
- ปัญหาจากสภาพการเงิน (4)
- ปัญหาจากนิสัยความเคยชินส่วนตัว (5)
- ปัญหาจากความบกพร่องในการรับผิดชอบหน้าที่ (6)
- ปัญหาจากการใช้ความรุนแรง (7)
- ปัญหาจากการชอบโต้เถียงกัน (8)
- ปัญหาจากการขาดความเอาใจใส่และไม่มีเวลาให้กัน (9)
- ปัญหาจากการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อาทิ นอกใจ ดิตยาเสพติด ดิตการพนัน เป็นหนี้ (10)

12. มีวิธีแก้ไขปัญหากับคู่ชีวิตอย่างไร ในกรณีมีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว (ตอบได้มากที่สุด 5 ข้อ)

☐ 1	ขอคุยทันทีให้เข้าใจ	☐ 2	รอให้อารมณ์เย็นลงแล้วคุยให้เข้าใจ
☐ 3	โต้เถียง / ตอบโต้ / ต่อสู้	☐ 4	เสียบเฉย / ไม่ตอบโต้
☐ 5	นำปัญหาปรึกษาพ่อแม่ / ญาติก่อน	☐ 6	แยกกันอยู่ชั่วคราว
☐ 7	ขอหยุดความสัมพันธ์ / หย่า	☐ 8	อื่น ๆ (ระบุ)

13. มีวิธีแก้ไขปัญหาลูก/หลานอย่างไร ในกรณีมีปัญหาทะเลาะกันภายในครอบครัว (ตอบได้มากที่สุด 5 ข้อ)

☐ 1	ตักเตือนถึงสิ่งที่ไม่ถูกต้อง	☐ 2	รอให้อารมณ์เย็นลงแล้วคุยให้เข้าใจ
☐ 3	โต้เถียง / ตอบโต้ / ต่อสู้	☐ 4	เสียบ ไม่คุย ไม่สนใจ
☐ 5	โยนให้คู่ชีวิตเป็นคนแก้ไข	☐ 6	นำปัญหาปรึกษาคู่ชีวิตก่อน
☐ 7	นำปัญหาปรึกษาพ่อแม่ / ญาติก่อน	☐ 8	อื่น ๆ (ระบุ)

14. ปัจจุบันครอบครัวของท่าน ท่านและคู่ชีวิตของท่านมีสิทธิเท่าเทียมกันหรือไม่

- [] 1 เท่าเทียมกัน [] 2 ไม่เท่าเทียมกัน
 [] 3 เท่าเทียมกันและไม่เท่าเทียมในบางเรื่อง [] 4 ไม่มีความคิดเห็น

15. จากข้อที่ 14 กรุณาระบุประเด็นที่ท่านคิดว่า ท่านและคู่ชีวิตของท่านมีสิทธิเท่าเทียมกัน (เลือกกาและระบุเฉพาะประเด็นที่ท่านคิดว่าเท่าเทียม)

- [] 1 เท่าเทียมกันในเรื่องการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว
 [] 2 เท่าเทียมกันในเรื่องบทบาทในครอบครัว (หน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว)
 [] 3 เท่าเทียมกันในเรื่องร่างกาย (การเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ทำร้ายทั้งวาจาและการใช้กำลัง)
 [] 4 เท่าเทียมกันในเรื่องเศรษฐกิจ (ความรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว)
 [] 5 เท่าเทียมกันในเรื่องกฎหมาย (นามสกุลของตนเองและลูก)

16. จากข้อที่ 14 กรุณาระบุประเด็นที่ท่านคิดว่า ท่านและคู่ชีวิตของท่านมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน (เลือกกาและระบุเฉพาะประเด็นที่ท่านคิดว่าไม่เท่าเทียม)

- [] 1 ไม่เท่าเทียมกันในเรื่องการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว
 [] 2 ไม่เท่าเทียมกันในเรื่องบทบาทในครอบครัว (หน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว)
 [] 3 ไม่เท่าเทียมกันในเรื่องร่างกาย (การเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ทำร้ายทั้งวาจาและการใช้กำลัง)
 [] 4 ไม่เท่าเทียมกันในเรื่องเศรษฐกิจ (ความรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว)
 [] 5 ไม่เท่าเทียมกันในเรื่องกฎหมาย (นามสกุลของตนเองและลูก)

17. ท่านคิดว่า ท่านหรือคู่ชีวิต ดำเนินการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัวมากกว่ากัน

- [] 1 ตนเอง [] 2 คู่ชีวิต
 [] 3 ตัดสินใจร่วมกันทุกเรื่อง [] 4 แล้วแต่ละประเด็น (ระบุ)

18. ท่านคิดว่า ท่านยอมรับได้หรือไม่ในสิทธิที่แตกต่างกัน

- [] 1 ยอมรับได้ [] 2 ยอมรับไม่ได้
 [] 3 ไม่มีความคิดเห็น [] 4 ยอมรับแบบมีเงื่อนไข (ระบุ)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัว

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน

4 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง | 3 = ค่อนข้างเห็นด้วย | 2 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย | 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ลำดับ	รายการ	ความคิดเห็น			
		4	3	2	1
19. ด้านครอบครัว					
19.1	การดูแลพ่อแม่ของตนและพ่อแม่ของคู่ชีวิตเป็นหน้าที่หลักของคนที่เล่นบทบาทเป็นผู้สนับสนุน/ผู้หญิง มากกว่าผู้เล่นบทบาทเป็นผู้นำครอบครัว/ผู้ชาย				
19.2	ผู้หญิงควรทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อลูกและครอบครัวมากกว่าทุ่มเทเพื่อความก้าวหน้าทางการทำงาน				
19.3	ผู้ชายควรเป็นคนตัดสินใจว่าควรมีลูกหรือไม่และจำนวนกี่คน				
19.4	ถ้าสามีทำร้ายภรรยา ภรรยาควรอดทนเพื่อลูกและครอบครัว				
19.5	ลูกควรใช้นามสกุลผู้ชาย				
20. ด้านการทำงาน					
20.1	หากหญิงและชายมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้ชายควรได้รับโอกาสจ้างงาน/เลื่อนขั้นมากกว่าหญิง				
20.2	ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง				
20.3	ชายเหมาะที่จะเป็นผู้แทนองค์กรมากกว่าหญิง เพราะตัดสินใจได้ดีกว่า				
20.4	หัวหน้า หรือ ผู้บังคับบัญชาที่เป็นหญิงมักจะจุกจิกจู้จี้				
20.5	ผู้หญิงเหมาะกับตำแหน่งสนับสนุน เพราะใส่ใจในรายละเอียด อาทิ เลขานุการ แม่บ้าน เป็นต้น				
20.6	ผู้หญิงไม่ควรมีความรับผิดชอบมากเกินไป เพราะจะต้องรับผิดชอบครอบครัวและลูก				
21. ด้านค่านิยมทางเพศ					
21.1	ผู้หญิงควรรักษาวงสรวงส่วนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน				
21.2	ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะแต่งตัวโป๊และแสดงออกไม่เหมาะสม				
21.3	ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่ควรแจ้งความเพราะจะทำให้อับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัว				

ลำดับ	รายการ	ความคิดเห็น			
		4	3	2	1
21.4	ภรรยาทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางเพศแก่สามี				
21.5	ผู้ชายเจ้าชู้ได้ และต้องมีประสบการณ์ทางเพศ				
21.6	ผู้ชายต้องเป็นผู้ริเริ่มความสัมพันธ์เท่านั้น				
21.7	ผู้ชายมีโอกาสถูกกล่าวหาว่า คุกคามทางเพศมากกว่าผู้หญิง เช่น การแซว การแตะตัว เป็นต้น				
22. ด้านสิทธิในด้านต่าง ๆ					
22.1	ไม่ควรมีกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เพื่อรับประกันว่าเพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน เนื่องจากหญิงมีความสามารถไม่เท่ากับชาย				
22.2	การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นบทบาทของชายมากกว่าหญิง				
22.3	พระเอกในละครข่มขืนนางเอก แต่ภายหลังกลับมารักและแต่งงานกันถือว่ายอมรับได้				
22.4	ชายสามารถดื่มสุราเพื่อการเข้าสังคมได้ แต่หญิงไม่ควร				
22.5	ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง เนื่องจากมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้านและครอบครัว				

หมายเหตุ: ตารางนี้มาจากแบบสอบถามจากเอกสารมาตรฐานด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ 2560 (p.122 – 123)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของภาครัฐ

23. คุณเคยได้ข้อมูลนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของรัฐ ตามรายละเอียดด้านล่างหรือไม่ (กา / เฉพาะ
ข้อที่เคยได้รับรู้ข้อมูล)

- (1) พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558
- (2) สิทธิการลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ที่ผู้หญิงสามารถลาได้ 90 วัน
- (3) สิทธิการลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ผู้ชายสามารถลาได้ 15 วัน (เฉพาะข้าราชการ
และลูกจ้างของรัฐ)
- (4) สิทธิการลาอุปสมบท / ประกอบพิธีอัญห ผู้ชายลาได้ 120 วัน (นับวันหยุดราชการ)
(เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ)
- (5) สิทธิการลาปฏิบัติธรรม ผู้หญิงลาได้ 90 วัน (นับวันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการ
และลูกจ้างของรัฐ)
- (6) การใช้ประโยชน์จากกองทุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ
- (7) การใช้เข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเงินอุดหนุนองค์กรสตรี
- (8) การร้องเรียนในกรณีถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ
- (9) การใช้บริการศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

24. ถ้าคุณกา / ในข้อ 23 ว่าเคยได้ข้อมูลนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของรัฐ ที่เกี่ยวกับครอบครัว
กรุณาระบุช่องทางที่คุณได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

- [] 1 รายการโทรทัศน์ (ระบุ)
- [] 2 เว็บไซต์ (ระบุ)
- [] 3 สื่อโซเชียล (ระบุ)
- [] 4 บุคลากรอื่นเว้นต์ต่าง ๆ (ระบุ)
- [] 5 ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (ระบุ)
- [] 6 เพื่อน /ญาติ (ระบุ)
- [] 7 ช่องทางอื่น ๆ (ระบุ)

25. จากข้อมูลนโยบาย สวัสดิการ และการบริการของรัฐในข้อ 23 ขอให้คุณเรียงลำดับ 1 – 5 ที่คิดว่าส่งผล
ประโยชน์ต่อคุณและครอบครัวของคุณมากที่สุด

- (1) พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558
- (2) สิทธิการลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ที่ผู้หญิงสามารถลาได้ 90 วัน

- (3) สิทธิการลาปฏิบัติงานส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตร ผู้ชายสามารถลาได้ 15 วัน (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ)
- (4) สิทธิการลาอุปสมบท / ประกอบพิธีอัญห ผู้ชายลาได้ 120 วัน (นับวันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ)
- (5) สิทธิการลาปฏิบัติธรรม ผู้หญิงลาได้ 90 วัน (นับวันหยุดราชการ) (เฉพาะข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ)
- (6) การใช้ประโยชน์จากกองทุนความเท่าเทียมระหว่างเพศ
- (7) การใช้เข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากเงินอุดหนุนองค์กรสตรี
- (8) การร้องเรียนในกรณีถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ
- (9) การใช้บริการศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

26. คุณทราบหรือไม่ว่า มีช่องทางการรับการแจ้งประเด็นปัญหาครอบครัวและปัญหาความเสมอภาคในครอบครัวในช่องทางใดบ้าง (กาได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1 สายด่วน เบอร์	☐ 2 www...com
☐ 3 ไลน์ทางการ	☐ 4 เฟซบุ๊ก
☐ 5 ติ๊กต็อก	☐ 6 ไม่ทราบ
☐ 7 อื่น ๆ (ระบุ)	

27. ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศในครอบครัวมากขึ้น กรุณาระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... ขอขอบคุณ

ทีมงานวิจัยในโครงการ

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้วิเคราะห์

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ - นามสกุล

นายรัชพงศ์พัฒน์ สีหะนาม

ที่อยู่ปัจจุบัน

85/99 ซอยเสรีไทย 9 ถนนเสรีไทย แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ
โทร 063 887 0555 / E-mail. Tatcha.s@nida.ac.th

ประวัติการศึกษา

1. นักธรรมเอก, เปรียญธรรมประโยค 1 - 2
2. พุทธศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546
4. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสำหรับนักบริหาร) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2555

สถานที่ทำงาน

คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
148 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

ประสบการณ์ทำงาน

1. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ (พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2548)
กลุ่มงานแผนงาน โครงการ และวิเทศสัมพันธ์ สำนักเลขานุการกรม
กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
2. บุคลากร ชำนาญการ (พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2558)
กองบริหารทรัพยากรบุคคล สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
3. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ชำนาญการพิเศษ (พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน)
รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนงานวิจัยและบริการวิชาการ
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
4. รองบรรณาธิการวารสารพัฒนาสังคม (พ.ศ. 2563 – ปัจจุบัน)
คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 2554 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
- 2560 จัตุรตาภรณ์มงกุฎไทย
